

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWO-BADAWCZEJ
INSTYTUTU STUDIÓW POLITYCZNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK W 2008 ROKU
Warszawa, luty 2009 rok

SPIS TREŚCI

[Wprowadzenie](#)

[Opis prac badawczych i wyników badań](#)

[Skład Rady Naukowej ISP PAN](#)

[Zakłady/Pracownie i Zespoły](#)

[Wykaz publikacji:](#)

Zestawienie łączne, czasopisma i wydawnictwa ciągłe

Wykaz publikacji recenzowanych w czasopismach

Wydawnictwa własne Instytutu Studiów Politycznych PAN

Wykaz monografii naukowych i podręczników akademickich autorstwa,
współautorstwa i pod redakcją pracowników placówki

[Realizowane projekty badawcze](#)

[Kształcenie \(rozwój\) kadr naukowych](#)

[Upowszechnianie i promocja osiągnięć naukowych:](#)

1. Organizacja i współorganizacja konferencji i sympozjów

2. Partnerstwo instytucjonalne

3. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach w kraju

4. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach za granicą

[Ekspertyzy i opinie naukowe](#)

[Nagrody i wyróżnienia](#)

[Współpraca naukowa z zagranicą:](#)

Informacja o zakresie i wynikach współpracy

1. Wykaz instytucji, z którymi ISP PAN współpracuje w oparciu o umowy

2. Zagraniczne instytucje naukowe, z którymi placówka współpracuje w sposób
ciągły bez zawartego porozumienia

3. Wyjazdy badawcze i szkoleniowe pracowników Instytutu

4. Goście i stażyści zagraniczni w Instytucie

5. Tematy realizowane we współpracy z zagranicą

6. Inne międzynarodowe projekty badawcze

Ocena merytoryczna i wnioski.

[Inne formy aktywności merytorycznej pracowników ISP PAN:](#)

Wykłady, odczyty i in. w kraju i za granicą (nie związane z wyjazdami na konferencje)

Udział pracowników w redagowaniu czasopism

Członkostwo organizacji naukowych, w kraju i za granicą

Działalność dydaktyczna

[Działalność biblioteki naukowej](#)

[ANEKS](#)

[WPROWADZENIE](#)

[Spis treści](#)

Nagrody

Rok 2008 był dla Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk szczególnie pomyślny pod względem nagród za działalność naukową naszych pracowników. Po raz pierwszy w swojej historii Wydział I PAN przyznał nagrody w dwóch kategoriach - historii i politologii - pracownikom jednego Instytutu. Laureatem nagrody im. Joachima Lelewela w dziedzinie historii został prof. Eugeniusz Cezary Król, a wyróżnienie to uzyskała jego praca pt.: *Polska i Polacy w propagandzie narodowego socjalizmu w Niemczech 1919-1945*. Za najlepszą pracę politologiczną nagrodę, która nie ma jeszcze swojego patrona, uzyskał doc. dr hab. Andrzej Friszke. Komisja ją przyznająca wyróżniła pracę pt.: *Przystosowanie i opór. Studia z dziejów PRL*. Nagrody te są tym cenniejsze, że szacowne grona przyznają je raz na cztery lata.

Skoro mowa o nagrodach, to trzeba dodać, że badania podjęte w latach uprzednich przez młodych pracowników naukowych Pracowni Dziejów Ziemi Wschodnich II Rzeczypospolitej, założonej przez prof. Tomasza Strzembosza, zaowocowały w roku sprawozdawczym trzema prestiżowymi dla środowiska politologicznego nagrodami:

- praca doc. dr hab. Rafała Wnuka pt. *Atlas polskiego podziemia niepodległościowego w latach 1944-1956* otrzymała nagrodę w konkursie „Książka Historyczna Roku” w kategorii: „Najlepsza książka naukowa opisująca losy Polski i Polaków w okresie PRL”,

- doc. dr hab. Tomasz Stryjek otrzymał 2 nagrody: „Przeglądu Wschodniego” w kategorii autorów krajowych za książkę pt. *Jakiej przeszłości potrzebuje przyszłość? Interpretacje dziejów narodowych w historiografii i debacie publicznej na Ukrainie 1991-2004*,

oraz: Wyróżnienie Porozumienia Wydawców Książki Historycznej KLIO w kategorii monografii naukowych za książkę: *Jakiej przeszłości potrzebuje przyszłość? Interpretacje dziejów narodowych w historiografii i debacie publicznej na Ukrainie 1991-2004*.

Informacja o wszystkich nagrodach, dotyczących różnych form aktywności naukowej pracowników ISP PAN, znajduje się w dalszej części tego sprawozdania.

Konferencje

Miniony rok zaowocował wyjątkowo licznymi, bo aż 14 ważnymi konferencjami i sympozjami naukowymi - krajowymi oraz zagranicznymi. Za najważniejsze ze względu na rangę, jaką im nadało międzynarodowe środowisko naukowe, należy uznać:

1. Konferencję zorganizowaną przez Pracownię Badań Wyborczych ISP PAN, Comparative Study of Electoral Systems (CSES), Instytut Nauk Politycznych SWPS oraz Fundację im. Friedricha Eberta, pt.: „Political Institutions - Rationality - Electoral Behavior”;
2. Konferencję zorganizowaną przez Zakład Studiów nad Niemcami ISP PAN, Technische Universität Dresden oraz Collegium Civitas pt.: „Narodowy socjalizm i inne totalitaryzmy z perspektywy 75-lecia”;

oraz dwie konferencje zorganizowane przez Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN wspólnie z:

1. Deutsche Historische Institut am Warschau pt.: „1968 - przelom na Wschodzie i Zachodzie”;
2. Instytutem Pamięci Narodowej pt.: „PZPR jako machina władzy”, obie w Warszawie.

Dużym rozmachem, a co za tym idzie, dużą liczbą uczestników zagranicznych, charakteryzowały się dwie międzynarodowe konferencje zorganizowane pod patronatem i z

udziałem pracowników Instytut Studiów Politycznych PAN, wspólne z:

1. Instytutem Pamięci Narodowej i Niemieckim Instytutem Historycznym w Warszawie pt.: „Tajny oręż czy ofiary zimnej wojny? Emigracje polityczne z Europy Środkowej i Wschodniej” w Lublinie;
2. Instytutem Pamięci Narodowej, Cold War International History Project oraz EurhistXX - the European Network for Contemporary History pod nazwą: „Europa Środkowo-Wschodnia w Zimnej Wojnie 1945-1989”.

Z pozostałych, ważnych konferencji krajowych, choć o międzynarodowym, bilateralnym charakterze, wymienię jeszcze „Global Transformation Challenges: Perspectives from Taiwan and Poland” zorganizowaną wspólnym wysiłkiem Zakładu Azji i Pacyfiku - Centrum Badań Azji Wschodniej ISP PAN, Zakładu Bliskiego i Dalekiego Wschodu Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Zakładu Międzynarodowej Współpracy Szkoły Głównej Handlowej.

Z krajowych konferencji wymienię tylko jedną, zorganizowaną przez Zakład Europeistyki ISP PAN - „Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej” - której patronem i współorganizatorem był ważny dla naszego środowiska Komitet Nauk Politycznych PAN. Zakład ten owocnie współpracuje z Komitetem już kolejny rok.

Wszystkie wymienione powyżej konferencje charakteryzuje współdziałanie różnych środowisk naukowych i wielodyscyplinarność ujęcia tematyki.

Projekty badawcze

W 2008 roku w ISP PAN realizowano 16 projektów badawczych w ramach działalności statutowej placówki, 11 projektów własnych (grantów), w tym dwa promotorskie, 4 finansowane przez podmioty zagraniczne i 1 współfinansowany. Instytut brał również udział w projekcie zleconym placówce bezpośrednio przez MNiSW, tj. „projekcie sieciowym”. Łącznie realizowano 33 projekty.

W roku sprawozdawczym zakończono 8 projektów badawczych realizowanych w ramach działalności statutowej, 4 projekty własne (w tym 1 promotorski). Zakończone też zostały wszystkie 4 projekty finansowane przez podmioty zagraniczne. Realizowany nadal jest projekt zlecony przez MNiSW. Szerzej o projektach i grantach w „Opisie prac badawczych i wyników badań”.

Sieci

W 2008 roku w badaniach sieci naukowej pod nazwą „Rozpad i nowy porządek: społeczeństwo - naród - kultura w okresie wielkiej zmiany” zaangażowanych było aż 17 pracowników ISP PAN (w ubiegłym roku - 12). Nasz Instytut, podobnie jak ubiegłym roku, uczestniczył w pięciu zadaniach głównych (łącznie jest ich sześć) i realizował 6 zadań cząstkowych. W roku 2008 do sieci dołączyli pracownicy ISP PAN badający historię najnowszą oraz reprezentant filozofii polityki.

Innym projektem trwającym od 2007 r. jest sieć The European Network on Contemporary History (EurhistXX), który zrzesza 9 instytucji badawczych z 8 państw i koordynowany jest przez Institut d'histoire du temps présent (CNRS). Przedstawicielem w Radzie sieci jest doc. dr hab. Dariusz Stola.

Indywidualnie w sieci „Global Development Network”, w ramach której współpracują instytucje badawcze i wspomagające polityki rządowe w celu ułatwienia wdrożenia wyników badań do krajowej praktyki rozwojowej, uczestniczy doc. dr hab. Piotr Kozarzewski, pracownik Zakładu Badań Przekształceń Własnościowych.

Publikacje^[1]

Rok 2008 był znów rokiem rekordowym pod względem ich liczby. W wydawnictwie ISP PAN ukazało się drukiem 14 książek (prac zwartych) oraz 11 prac zbiorowych i wyborów dokumentów. W wydawnictwach pozainstytutowych pracownicy ISP PAN opublikowali 10 książek. W monografiach w językach obcych (angielskim, czeskim, francuskim, niemieckim i rosyjskim) pracownicy zamieścili 37 tekstów, zaś w języku polskim ogłosili drukiem 88 tekstów. Byli również redaktorami naukowymi 15 książek i autorami 9 raportów-ekspertyz. W czasopiśmie o zasięgu krajowym ukazało się 28 publikacji. W czasopiśmie zagranicznych - 5 artykułów. Ponadto ukazało się 27 recenzji w czasopiśmie, w tym 4 w czasopiśmie zagranicznych.

Monografie

Po kilku latach przewagi prac historycznych pozostałe dziedziny wiedzy, takie jak psychologia polityczna czy socjologia, zaczynają odrabiać utracony grunt. Do ważnych monografii z tej tematyki warto wymienić prace: stanowiąca wynik badań nad pamięcią historyczną prowadzonych przez Andrzeja Szpocińskiego, książka Piotra Kwiatkowskiego: *Pamięć zbiorowa społeczeństwa polskiego w okresie transformacji*, ponadto: Piotra Madajczyka i Danuty Berlińskiej: *Polska jako państwo narodowe. Historia i pamięć*, Aleksandra Manterysa: *Sytuacje społeczne*, Anny Ciepielewskiej: *Dobre praktyki polskiej gospodarki społecznej* czy prof. Jadwigi Koralewicz: *Autorytaryzm, lęk, konformizm* (wydanie II rozszerzone).

Pracami politologicznymi są: monografia Pawła Ukielskiego: *Aksamitny rozwój. Rola elit politycznych w procesie podziału Czechosłowacji* i dwuczęściowa praca Waldemara J. Dziaka i Jerzego Bayera: *Perspektywy rozwoju ekonomicznego KRLD na tle reform z 2002 r. (System ekonomiczny KRLD a reformy oraz Zewnętrzne uwarunkowania gospodarki północnokoreańskiej)*, a także Adama Burakowskiego: *Geniusz Karpat. Dyktatura Nicolae Ceaușescu 1965-1989*.

Prace historyczne reprezentowane są przez Wandę Jarząbek: *Polska wobec Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Plany i rzeczywistość 1964-1975*; Piotra Maja, *Działalność Instytutu Wschodniego w Warszawie 1926-1939*, Wojciecha Materskiego: *Sowieccy dyplomaci o genezie Organizacji Narodów Zjednoczonych*, Piotra Osękę: *Marzec '68* czy wreszcie edycja pamiętnika Michaela Hauptmanna: *Zapomniane mogiły*, przygotowana do druku przez Krzysztofa Jasiewicza.

Na oddzielne wspomnienie zasługuje japońska edycja książki Marii Jarosz: *Samobójstwa* [wydanie w jęz. japońskim zostało uzupełnione i rozszerzone].

Prace zbiorowe

Również na tym polu widoczny jest wzrost liczby publikacji z ważnej tematyki społecznej. Wymienić tu należy dwie prace pod redakcją prof. Marii Jarosz: *Wykluczeni. Wymiar społeczny, materialny i etniczny* oraz *Naznaczeni i napiętnowani. O wykluczeniu politycznym*. Dr Sławomir Nałęcz opublikował pracę *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*. Doc. dr hab. Bohdan Szklarski był redaktorem pracy: *Mity, symbole i rytuały we współczesnej polityce. Szkice z antropologii polityki*, prof. Antoni Kamiński był redaktorem pracy *Polityka bez strategii. Bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej i Polski w perspektywie ładu globalnego*; prof. Piotr Madajczyk i mgr Paweł Popieliński opracowali teksty pt.: *Polsko-niemieckie kontakty obywatelskie. Stan badań i postulaty badawcze*, zaś Ryszard Żelichowski przygotował pracę zbiorową pt. *Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej*.

Poniższe cztery prace zbiorowe mają charakter wyboru źródeł historycznych: Andrzej Friszke i Marcin Zaremba: *Rozmowy na Zawracie. Taktyka walki z opozycją demokratyczną, październik 1976 - grudzień 1979*, w serii: Paczkowski A. (red.): „Dokumenty do dziejów PRL”; Wanda Jarząbek: *PRL w politycznych strukturach Układu Warszawskiego w latach 1955-1980*, oraz Henryk Szlajfer i Marek Jędrys: *Ku wielkiej zmianie. Korespondencja między Ambasadą PRL w Waszyngtonie a Ministerstwem Spraw Zagranicznych, styczeń - październik 1989*, w tej samej serii: Paczkowski A. (red.): „Dokumenty do dziejów PRL”.

Oddzielny charakter ma praca zbiorowa pt. *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski w XX wieku* (autorzy tekstów: K. Persak, A. Friszke, P. Machcewicz, P. Osęka, P. Sowiński, A. Burakowski, D. Stola, M. Wierzbicki, G. Motyka, W. Materski, M. Zaremba, I. Słodkowska, A. Leszczyński), stawiająca sobie za ambitny cel znalezienie w tym towarzystwie godnego miejsca dla zasłużonego jubilatą prof. Andrzeja Paczkowskiego.

Raporty

Pracownicy ISP PAN przygotowywali też w roku sprawozdawczym kilka raportów-ekspertyz. Oto przykłady kilku najważniejszych z nich:

- *Zmień kraj - idź na wybory. Raport o przebiegu kampanii i rekomendacje na przyszłość*” (dr Mikołaj Cześniak z mgr Pawłem Grzelakiem) I i II części raportu,

- *Partycypacja wyborcza Polaków*”, ekspertyza napisana w ramach prac Forum Aktywny Obywatel (realizowanych przez Instytut Spraw Publicznych), zleceniodawca: Fundacja Batorego,

- *Nowa polityka spójności: wnioski z debaty europejskiej*, dla Instytutu Spraw Publicznych (dr Tomasz Grosse),

- *Zaangażowanie grup społecznych w Polsce w życie publiczne (na podstawie danych Polskiego Generalnego Studium Wyborczego)*” (dr Mikołaj Cześniak z mgr Pawłem Grzelakiem) dla Forum Obywatelskiego Rozwoju,

- *Główne trendy i efekty prywatyzacji w krajach transformacji w 2007 roku, w: Raport o przekształceniach własnościowych w 2007 roku* (doc. dr hab. Piotr Kozarzewski), zleceniodawca: Ministerstwo Skarbu Państwa,

- *Kampania antysyjonistyczna w Polsce 1967-1968*. dr Piotr Osęka, zleceniodawca: Ministerstwo Spraw Zagranicznych,

oraz

- *recenzja dorobku naukowego prof. dr hab. Stanisława Filipowicza, członka korespondenta PAN, nominowanego do „Nagrody Prezesa Rady Ministrów”*, prof. dr hab. Józef M. Fiszer, zleceniodawca: Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW,

- *opinia o książce prof. dr hab. Ewy Latoszek, „Integracja europejska. Mechanizmy i wyzwania”*, nominowanej do nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prof. dr hab. Józef M. Fiszer, zleceniodawca: Senat Szkoły Głównej Handlowej,

- *recenzja projektu międzynarodowego: „Górnoślązacy w polskich i niemieckich elitach władzy i elitach opiniotwórczych 1945-1989. Studium porównawcze”*, prof. dr hab. Józef M. Fiszer, zleceniodawca: Departament Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Awanse naukowe

Na koniec części wstępnej tego Raportu kilka słów o awansach naukowych pracowników ISP PAN. W 2008 roku 2 osoby otrzymały stopnie doktora habilitowanego i 3 doktora. Stopnie naukowe nadane przez naszą placówkę w roku sprawozdawczym innym pracownikom niż własnym to 3 habilitacje i 4 doktoraty.

ISP PAN w statystyce

W 2008 roku ISP PAN zatrudniał (na pierwszym i na drugim etacie) 102 osoby, w tym na

etatych naukowych 14 profesorów, 23 docentów, 25 adiunktów i 19 asystentów. Zatrudnienie w stosunku do roku 2007 zwiększyło się o 3 osoby.

ISP PAN realizował 33 projekty badawcze. Pracownicy naukowcy ISP PAN opublikowali 16 monografii własnych, w tym 1 w języku obcym i 1 podręcznik, oraz byli redaktorami naukowymi również 16 prac; 88 tekstów umieszczono w krajowych pracach zbiorowych, w zagranicznych - 37, a w czasopiśmie o zasięgu krajowym - 28. W czasopiśmie zagranicznym opublikowano 5 artykułów. Przygotowano 9 ekspertyz. Ukazało się 27 recenzji w czasopiśmie, w tym 4 w czasopiśmie zagranicznym. Sporządzono 35 recenzji wewnętrznych i opinii wydawniczych.

Pracownicy ISP PAN zorganizowali 14 konferencji (w tym 7 konferencji o charakterze międzynarodowym).

W roku sprawozdawczym ISP PAN realizował bilateralną współpracę naukową z 3 zagranicznymi instytucjami naukowymi w oparciu o zawarte porozumienia, a z 5 kontynuował efektywną współpracę bez zawartego porozumienia. ISP PAN ma podpisanych 14 umów zagranicznych o współpracy naukowej, zawartych w minionych latach z różnymi ośrodkami akademickimi, które zachowują swoją ciągłość, choć chwilowo nie stanowią podstawy do żadnego projektu badawczego. Podpisano także umowę z CNRS dotyczącą współpracy w ramach sieci EurhistXX.

W 2008 roku 11 pracowników wyjechało za granicę w celach badawczych.

W konferencjach krajowych (w tym międzynarodowych) i zagranicznych uczestniczyło w sumie 59 pracowników, którzy wygłosili 78 referatów w kraju i 21 za granicą.

W bieżącym roku 2 pracowników uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego i 3 - doktora. Rada Naukowa wypromowała też 3 doktorów habilitowanych oraz 4 doktorów spoza Instytutu. Pracownicy ISP PAN brali czynny udział w promowaniu kadry naukowej własnego Instytutu i innych placówek badawczych (wypromowali 33 magistrów i 15 doktorów, byli recenzentami w 10 przewodach doktorskich, 15 habilitacyjnych oraz autorami 1 opinii w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego i jednej w sprawie nadania doktoratu honoris causa - Richarda Edgara Pipesa).

Działalność dydaktyczną prowadzi 44 pracowników w Collegium Civitas i na Uniwersytecie Warszawskim (pozostałe uczelnie to, m.in. Szkoła Główna Handlowa, Uniwersytet im. Kardynała Wyszyńskiego, Wyższa Szkoła Psychologii Społecznej oraz Krajowa Szkoła Administracji Publicznej).

ISP PAN prowadzi, wspólnie z Collegium Civitas, Studium podyplomowe z socjologii i nauk o polityce (to ostatnie otwiera możliwość pisania pracy doktorskiej z tych dwóch dziedzin). W studiach tych, na różnych latach, uczestniczy 117 osób, w 2008 roku 29 uzyskało świadectwa ukończenia studiów podyplomowych, zaś 1 osoba wypromowana została na doktora.

W zakresie dydaktyki realizowana jest podpisana w 2006 roku umowa między ISP PAN a Ośrodkiem „Karta” oraz Domem Spotkań z Historią o zorganizowaniu społecznego seminarium doktorskiego poświęconego dziejom Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej w XIX i XX wieku oraz historii imperium sowieckiego w latach 1917-1991. Seminarium to, prowadzone przez prof. dr hab. Krzysztofa Jasiewicza, skierowane jest do osób aktywnie działających w swoim środowisku społecznym.

W ISP PAN prowadzone jest konwersatorium naukowe z najnowszej historii Polski. W 2008 roku odbyło się 9 sesji.

W ISP PAN odbywają się spotkania (11) Zakładów i Pracowni, które dostępne są słuchaczom Studiów Podyplomowych oraz 9 seminariów doktorskich specjalnie dla tej kategorii słuchaczy, którzy zainteresowani są pracą naukową.

W 2008 roku Instytut i jego pracownicy uzyskali 11 nagród za publikacje i za działalność dydaktyczną.

*

Kilku pracowników ISP PAN uczestniczy czynnie w życiu politycznym państwa, wspomagając Kancelarię Prezydenta RP i Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Prof. Wojciech Roszkowski jest euro-parlamentarzystą.

*

Na koniec dodam, że w roku sprawozdawczym uległy zmianie lub modyfikacji nazwy następujących jednostek organizacyjnych ISP PAN, które obowiązywać będą od 2009 roku: kierowany przez prof. Marię Jarosz Zakład Badań Przekształceń Własnościowych zmienił nazwę na Zakład Przemian Społecznych i Gospodarczych, Pracownia Badań Organizacji Non-Profit prowadzona przez doc. Ewę Leś przekształciła się w Zakład Badania Organizacji Not-for-Profit, jednostka kierowana przez doc. dr hab. Radosława Markowskiego rozbudowała się i obecnie składa się z dwóch członów: - Zakładu Badań Porównawczych nad Polityką i Pracowni Badań Wyborczych. Powstała też Samodzielna Pracownia Analiz Problemów Wschodnich kierowana przez prof. Krzysztofa Jasiewicza.

Zlikwidowany został Dział Dydaktyczny, a Studium Podyplomowe ISP PAN i Collegium Civitas, które kształci doktorantów w zakresie socjologii i nauk o polityce, podporządkowane zostało bezpośrednio dyr. Ryszardowi Żelichowskiemu.

[¹] Wykaz publikacji znajduje się w części szczegółowej sprawozdania.

OPIS PRAC BADAWCZYCH I WYNIKÓW BADAŃ

Spis treści

W roku sprawozdawczym zakończono pracę w szesnastu projektach.

- w ośmiu projektach, realizowanych w ramach działalności statutowej placówki, rozpoczętych jeszcze w 2005 roku:

1. *Polskie elity w początkowym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej*, - prof. dr hab. Jacek Wasilewski,
2. *Kształtowanie się rozłamów socjopolitycznych w Polsce po 1989 roku*, - doc. dr hab. Radosław Markowski,
3. *Transformacja w Polsce: uwarunkowania polityczne i skutki społeczne*, - prof. dr hab. Maria Jarosz,
4. *Strategia bezpieczeństwa III RP w wymiarze regionalnym i globalnym*, - prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński,
5. *Polska w Unii Europejskiej. Aspekty polityczne, ekonomiczne, kulturowe i międzynarodowo-prawne. Ujęcie diagnostyczno-prognostyczne*, - prof. dr hab. Józef M. Fiszer,
6. *Główne problemy stosunków polsko-niemieckich. Przeszłość-teraźniejszość-perspektywy*, - prof. dr hab. Piotr Madajczyk,
7. *Przemiany społeczno-polityczne w Azji Wschodniej na przełomie XX i XXI wieku*, - doc. dr hab. Waldemar J. Dziak,
8. *Historia polityczna ziemiaństwa polskiego*, - prof. dr hab. Krzysztof Jasiewicz.

- w trzech projektach badawczych własnych (grantach):

1. *Centrum władzy w Polsce Ludowej w latach 1971-1980*, - kierowanym przez prof. dr hab. Andrzeja Paczkowskiego,
2. *Polskie Generalne Studium Wyborcze 2005 (PGSW)*, - kierownik doc. dr hab. Radosław Markowski,
3. *Obszary wykluczenia w III Rzeczypospolitej. Przyczyny, przejawy, przeciwdziałanie*, - kierująca prof. dr hab. Maria Jarosz.

- w jednym projekcie promotorskim:

Reprezentacja polityczna w Polsce na różnych szczeblach władzy, - prowadzonym przez prof. dr hab. Jacka Wasilewskiego;

- w czterech finansowanych przez instytucje zagraniczne:

1. *Partnerstwo na rzecz rozwoju „Tu jest praca”*, - prowadzący: doc. dr hab. Ewa Leś i dr Sławomir Nałęcz,
2. *Citizens and Governance in a Knowledge-Based Society - The determinants of active civic participation at European and national level (6. Ramowy Projekt KE)*, - kierujący doc. dr hab. Radosław Markowski,
3. *Transformation Research Initiative pt. „Młode demokracje”*, - kierowanym przez doc. dr hab. Radosława Markowskiego oraz
4. *Master Sun's Rules of Warfare*, - prowadzonym przez doc. dr hab. Krzysztofa Gawlikowskiego.

W 2008 roku kontynuowano piętnaście projektów, w tym:

- osiem projektów, realizowanych w ramach działalności statutowej Instytutu:

1. *Struktura społeczna, jakość demokracji a dynamika życia publicznego w Polsce w perspektywie porównawczej*, - prof. dr hab. Bogdan Mach,
2. *Ekonomia społeczna*, - doc. dr hab. Ewa Leś,
3. *Władza i społeczeństwo w Polsce 1944-1989*, - prof. dr hab. Andrzej Paczkowski,
4. *Różne formy oporu wobec systemu sowieckiego na terenach byłej II RP i ich odbicie w dyskusjach we współczesnej historiografii*, - doc. dr hab. Grzegorz Motyka,
5. *Polskie partie polityczne we własnych dokumentach i materiałach programowych*, - dr Irena Anna Słodkowska,
6. *Przemiany w Europie Środkowo-Wschodniej*, - prof. dr hab. Wojciech Roszkowski,
7. *Rekonstrukcja ładu instytucjonalnego w państwach postsowieckich i w Europie Środkowo-Wschodniej*, - doc. dr hab. Włodzimierz Marciniak,
8. *Koncepcja „dobrego społeczeństwa” - tradycja filozoficzna i zagadnienia aktualne*, - prof. dr hab. Stanisław Filipowicz.

- sześć projektów własnych:

1. *Zbliżając się do 40-tki: Społeczno-ekonomiczne trajektorie i polityczne biografie*

osiemnastolatków z roku 1989 (badanie panelowe), - prof. dr hab. Bogdan W. Mach,

2. *Informatyzacja a zmiany sytuacji pracy*, - dr Maciej Kryszczuk;
3. *Polskie Generalne Studium Wyborcze 2007*, - doc. dr hab. Radosław Markowski;
4. *Partia polityczna w warunkach emigracji. Na przykładzie Polskiego Ruchu Wolnościowego „Niepodległość i Demokracja”*, - dr Sławomir Łukasiewicz;
5. *W tyglu pokoleń - rok 1968 i jego wpływ na stosunki polsko-niemieckie (1968-2007)*, - prof. dr hab. Piotr Madajczyk oraz
6. *Antykomunistyczne podziemia w latach 1944-1953 w Polsce i na ziemiach włączonych do ZSRS (Litwa, Łotwa, Estonia, zachodnie obwody USRS i BSRS) - porównanie programów, form działania, metod zwalczania i aktualnej recepcji w historiografiach narodowych*, - doc. dr hab. Grzegorz Motyka.

- jeden grant promotorski:

Paradygmat w polityce. Wybrane aspekty gry politycznej według postów Sejmu V kadencji, - prof. dr hab. Włodzimierz Wesółowski.

Instytut brał także udział w badaniach sieci naukowej koordynowanej przez IFiS PAN pt. *Rozpad i nowy porządek: społeczeństwo - naród - kultura w okresie wielkiej zmiany*, a także rozpoczął realizację projektu sieciowego EurhistXX.

1. Procesy społeczne, polityczne i gospodarcze w toku transformacji ustrojowej w Polsce

Przebieg i charakterystykę transformacji ustrojowej w Polsce badają prawie wszystkie Zakłady i Pracownie ISP PAN. Największy dorobek na tym polu i też najszerzej badają te procesy: Zakład Systemów Społeczno-Politycznych, kierowany przez prof. dr hab. Bogdana W. Macha oraz Zakład Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi, kierowany przez prof. dr hab. Jacka Wasilewskiego. Aspekty społeczne i gospodarcze transformacji analizowane są w Zakładzie Przekształceń Własnościowych, kierowanym przez prof. dr hab. Marię Jarosz oraz Pracownię Badań Organizacji Non-Profit, kierowaną przez doc. dr hab. Ewę Leś.

Polityczne aspekty transformacji w kontekście globalnym bada Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych, kierowany przez prof. dr hab. Antoniego Z. Kamińskiego, zaś procesami związanymi z integracją europejską zajmuje się Zakład Europeistyki, kierowany przez prof. dr hab. Józefa Fiszera.

Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich, na czele którego stoi doc. dr hab. Włodzimierz Marciniak, analizuje problemy zmian zachodzących na obszarze byłego Związku Radzieckiego i ich oddziaływanie na politykę światową oraz europejską. Procesy transformacyjne obszaru państw dawnego bloku radzieckiego w kontekście historycznym są przedmiotem zainteresowań Zakładu Europy Środkowo-Wschodniej, kierowanego przez prof. dr hab. Wojciecha Roszkowskiego oraz Pracowni Dziejów Ziemi Wschodnich II RP, kierowanej przez doc. dr hab. Grzegorza Motykę.

Zakład Najnowszej Historii Politycznej, kierowany przez doc. dr hab. Andrzej Friszke, bada początki transformacji politycznej w Polsce na tle i porównaniu z innymi państwami byłego bloku radzieckiego.

Aspekty transformacji w odniesieniu do przemian zasad funkcjonowania państwa i doktryn uzasadniających owe zasady, opisane w myśli politycznej filozofów i historyków idei, znajdują swoje odbicie w pracach badawczych prowadzonych przez Zakład Filozofii Polityki, którym kieruje prof. dr hab. Stanisław Filipowicz.

Pracownia Badań Wyborczych zajmuje się analizą kolejnych wyborów w Polsce i publikuje wyniki swoich badań na stronie internetowej Polskiego Generalnego Sondażu Wyborczego. Archiwum Partii Politycznych gromadzi dokumenty związane z wyborami krajowymi i europejskimi, i organizuje dostępną bezpłatnie bazę danych, wieńcząc tym samym aktywność ISP PAN na polu badań nad polską transformacją ustrojową.

1.1. Wartości i postawy społeczne, scena polityczna, elity, państwo

W 2008 roku minął drugi rok realizacji tematu pt. *Zbliżając się do 40-tki: Społeczno-ekonomiczne trajektorie i polityczne biografie osiemnastolatków z roku 1989 (badanie panelowe)* prowadzonego w Zakładzie Systemów Społeczno-Politycznych, kierowanym przez prof. dr hab. Bogdana Macha. W roku sprawozdawczym w Zakładzie tym realizowany był podstawowy obecnie temat badań „Jakość demokracji a dynamika życia publicznego w Polsce w perspektywie porównawczej”. Badania Zakładu dotyczyły różnych aspektów polskiej rzeczywistości społeczno-politycznej. Badania naukowe pracowników Zakładu koncentrowały się w 2008 roku przede wszystkim na problematyce struktury i kultury w ich relacjach wobec szeroko rozumianego życia publicznego. Gdyby chcieć badania te podsumować w postaci jednego ogólnego, ale zarazem dobrze zdefiniowanego wątku tematycznego, to byłby to wątek autonomii i interakcji pomiędzy strukturą i kulturą - zarówno w ich wewnętrznych tendencjach rozwojowych, jak i w ich wpływie na życie publiczne i świadomość społeczną. Analizy mediów, którymi zajmuje się doc. dr hab. Stanisław Mocek i doc. dr hab. Bohdan Szklarski, badający mity, symbole i rytuały we współczesnej polityce, wpisują się w nurt badań nad wewnętrznymi tendencjami rozwojowymi w obrębie szeroko ujmowanej kultury. Problematyka relacji pomiędzy kulturą a strukturą na poziomie refleksji teoretycznej podjęta została przez doc. dr hab. Aleksandra Manterysa w jego książce o „sytuacjach społecznych”.

Nowy, młody pracownik Zakładu, mgr Ireneusz Sadowski, podjął problematykę analizy kapitału społecznego i wzorów obywatelstwa.

Drugie, rozszerzone wydanie klasycznej już dziś książki Jadwigi Koralewicz na temat autorytaryzmu, lęku i konformizmu stanowi zwieńczenie badań na temat strukturalnych i kulturowych wyjaśnień świadomości społecznej oraz jej wpływu na życie publiczne.

Za największe „zbiorowe” osiągnięcie Zakładu w roku sprawozdawczym uznać należy aktywny udział wielu jego pracowników w sieciowym programie badawczym „Rozpad i nowy porządek: Społeczeństwo - naród - kultura w okresie wielkiej zmiany”. Aż sześciu pracowników Zakładu brało udział w realizacji pięciu tematów sieciowych i zamieściło szereg opracowań w publikacjach Sieci.

I tak, np. na temat pozycji inteligencji polskiej w strukturze społecznej oraz na temat związków między pochodzeniem społecznym, wykształceniem a osiąganą pozycją zawodową pisał prof. Bogdan W. Mach (wraz z prof. Henrykiem Domańskim). Prof. E. Wnuk-Lipiński wraz z dr Xymeną Bukowską przeprowadził badania nt. stosunku Polaków do własnego państwa, a doc. dr hab. Andrzej Szpociński kontynuował badania nad tradycją i pamięcią historyczną.

*

W 2008 r. Pracownia Badań Organizacji Non-Profit opracowała wyniki badań prowadzonych w ramach projektu PIW EQUAL Partnerstwa na Rzecz Rozwoju *Tu jest praca* finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2006-2007. Dotyczyły one potencjału ekonomicznego i społecznego instytucji gospodarki społecznej i ich roli w politykach publicznych. W okresie sprawozdawczym Pracownia przygotowała 21 publikacji, w tym trzy książkowe: *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007* (red. S. Nałęcz), ISP PAN, Warszawa 2008; *Dobre*

praktyki polskiej gospodarki społecznej, ISP PAN, Warszawa 2008 (A. Ciepielewska) i *Gospodarka społeczna i przedsiębiorstwo społeczne. Wprowadzenie do problematyki* (red. E. Leś), Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2008.

Pozostałe publikacje to rozdziały w cytowanych pracach zbiorowych w: *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007* (red. S. Natęcz), ISP PAN, Warszawa 2008, *Obszary gospodarki społecznej. Doświadczenia Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Tu jest praca* (red. E. Leś, M. Ołdak, P. Chodyra), Wydawnictwa Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2008; *Spółdzielczy Kwartalnik Naukowy*, Krajowa Rada Spółdzielcza, Warszawa: 2008; *Społeczny napęd rozwoju*, „Dialog” 2008, nr 3, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz *The Third Sector in Post-Transition Poland*, „Revista Española del Tercer Sector” 2008, Nr 10.

Pracownicy Pracowni wzięli udział w międzynarodowym seminarium „Badania ekonomii społecznej w perspektywie europejskiej” w ramach Gdańskiej Konferencji Ekonomii Społecznej w Gdyni, gdzie przedstawili wyniki badań prowadzonych przez ISP PAN w ramach PRR *Tu jest praca* w formie prezentacji multimedialnej pt. *Economic and Social Potential and Selected Functions of Social Economy in Poland*.

W okresie sprawozdawczym pracownicy wzięli udział w:

XXVII Międzynarodowym Kongresie CIRIEC nt *The responses of public, social and co-operative economy enterprises to major challenges* w Sewilli przedstawiając wyniki badań prowadzonych w ISP w formie posteru pt. *Social Economy in Poland - serving needs of disadvantaged groups and local communities*;

Konferencji pt. *The Role of Co-operatives in Sustaining Development and Fostering Social Responsibility*, Riva del Garda (Włochy), przedstawiając referat „The Role of Co-operatives in Poland in Sustaining Development and Fostering Social Responsibility” oraz

The 8th International Conference of the International Society of Third-Sector Research (ISTR) and 2nd European Conference of EMES pn. „The Third Sector and Sustainable Social Change. New Frontiers for Research” w Barcelonie jako członek komitetu naukowego Konferencji oraz moderator sesji naukowej podczas Konferencji.

*

Prace Zakładu Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi w 2008 roku koncentrowały się wokół sześciu problemów: 1. Na projekcie sieciowym „Rozpad i nowy początek” (finalizacja); 2. Projekcie sieciowym o legitymizacji/delegitymizacji władzy (początkowy etap), 3. Na przygotowaniu do badania polskich parlamentarzystów w ramach międzynarodowego projektu PARTIREP (Political Participation and Representation), 4. Na przygotowaniu angielskiej wersji książki „Powiatowa elita polityczna”, 5. Przygotowaniu przez dr. Witolda Betkiewicza projektu badawczego „Autonomizacja elit politycznych” na konkurs Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz 6. Opracowaniu pod względem metodologicznym i merytorycznym książki pt. *Kobiety w elitach politycznych. Przywódczynie czy reprezentantki* (red. Irena Pańków, Barbara Post) - w projekcie uczestniczyli: doc. dr Ewa Nalewajko, dr Irena Pańków, dr Witold Betkiewicz, mgr Zofia Kinowska.

W ramach projektu sieciowego „Rozpad i nowy początek” w 2008 roku przygotowano dwa artykuły do pracy zbiorowej pod red. Andrzeja Rycharda „Strukturalne podstawy demokracji”: Witold Betkiewicz, „Opinie powiatowej elity o relacjach różnych szczebli samorządu terytorialnego” oraz Jacek Wasilewski, „Strategie wyborcze lokalnych aktorów politycznych”.

Drugi etap badań sieciowych „Rozpad i nowy początek”, poświęcony formowaniu się nowej warstwy społecznej profesjonalnych działaczy (polityków) lokalnych, na wzór zawodowych polityków szczebla centralnego, jest w końcowej fazie opracowania wyników.

W ramach projektu sieciowego Zakład podjął nowy temat dotyczący legitymizacji i delegitymizacji władzy. Przeprowadzono prace przygotowawcze do badania, którego główna faza

będzie realizowana w roku 2009. Dokonano konceptualizacji teoretycznej (legitymizacja-delegitymizacja i zabiegi legitymizacyjne elit), wybrano obiekt badań (radni sejmików wojewódzkich), odbyto spotkania z ekspertami od kompetencji i zadań samorządów regionalnych i urzędów marszałkowskich.

Zakład Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi ISP PAN został w maju br. zaproszony do udziału w międzynarodowym projekcie badawczym pt. PARTIREP, poświęconym reprezentacji politycznej posłów krajów europejskich. W projekcie bierze udział 12 krajów Europy Zachodniej oraz Polska i Węgry z Europy Wschodniej. Koordynatorem projektu, finansowanego przez belgijską Belgian Science Policy i uniwersytety w Antwerpii, Brukseli, Lejdzie i Lowanium, jest Vrije Universiteit w Brukseli.

W ramach prac przygotowawczych, w międzynarodowym zespole, przygotowano już kwestionariusz wywiadu internetowego z wszystkimi posłami krajów biorących udział w projekcie. Na ten temat odbyło się w Brukseli robocze spotkanie krajowych koordynatorów projektu, w którym uczestniczył prof. Jacek Wasilewski. Nadto, przygotowano bazę danych adresowych posłów i przekazano koordynatorowi całego projektu w Brukseli. Główne badanie zaplanowane jest na wiosnę 2009 r.

W 2008 roku Agnieszka Dudzińska zakończyła dwuletni grant promotorski *Reprezentacja polityczna w Polsce na różnych szczeblach władzy* napisaniem pracy doktorskiej pod kierunkiem prof. J. Wasilewskiego.

*

Pracownia Badań Wyborczych ISP PAN, kierowana przez doc. dr hab. Radosława Markowskiego, w roku 2008 głównie realizowała statutowy temat badawczy pn. *Kształtowanie się rozłamów socjopolitycznych w Polsce po 1989 roku*. W roku sprawozdawczym członkowie Pracowni przeprowadzili szereg analiz statystycznych (wykorzystując głównie dane z sondaży PGSW) i zweryfikowali szereg hipotez badawczych dotyczących tego właśnie zagadnienia.

Analizy przeprowadzone w Pracowni uprawniają do ogólnej konstatacji, że współzawodnictwo polityczne i wyborcze w Polsce postkomunistycznej toczy się według bardzo płynnych, nietrwących reguł. Ogniskuje się wokół kwestii, które dramatycznie szybko ulegają zmianie, zapomnieniu, inflacji. Stąd być może wynika ogromna płynność i niestałość całej polskiej polityki (a na pewno niektórych jej wymiarów). Wyborcze lojalności są bardzo nietrwale, bo odwołujące się do nietrwących, łatwych do manipulacji opozycji. Te kwestie, wokół których organizowane jest współzawodnictwo, są niejako narzucane przez partie obywatelom, a nie „transmitowane” z poziomu mas na poziom elit. Można wobec tego zasadnie twierdzić, że nasze polityczne spory toczą się wokół kwestii, których nie wybierają obywatele (kierując się własnymi interesami), ale które są wybierane (do nagłośnienia, zagospodarowania w czasie kampanii) przez partie polityczne w zależności od doraźnych celów i taktycznych wymogów.

W roku 2008 prace Pracowni skupiały się głównie wokół opisu i analizy tego nowego wymiaru politycznego współzawodnictwa, który pojawił się w polskim dyskursie politycznym przy okazji kampanii wyborczej w 2005 roku, a kontynuowany był w kampanii 2007 roku. Badanie miało na celu udzielenie odpowiedzi na ile zaproponowany wówczas podział na dwie Polski (solidarną i liberalną) utrwalił się na polskiej scenie politycznej. Pracownicy chcieli się dowiedzieć, czy polscy obywatele odnajdują się w tym podziale; chcieliśmy też poznać jego ewentualne socjodemograficzne korelaty. Ponadto, badali związki między nowym wymiarem a poglądami w społecznie istotnych kwestiach, a także zróżnicowanie elektoratów poszczególnych partii pod względem rozmieszczenia na nowym wymiarze współzawodnictwa.

Wyniki tych analiz, choć wstępnych, mają istotne znaczenie dla wiedzy o polskim systemie politycznym. Wiele wskazuje na to, że nowy podział ma szansę zastąpić stary. Może stać się prawdziwym rozłamek socjopolitycznym, którym nie jest opozycja lewica-prawica.

Tematem ważnym w nowych demokracjach jest stosunek do podstawowych demokratycznych wartości i funkcjonowania samej demokracji. Jest to zjawisko zależne od wielu

innych czynników kategoryalnie tak różnych; jak stan gospodarki, kultura polityczna i historyczne zaszczości, a także jak się okazuje, bardzo silnie powiązane z sytuacją międzynarodową, w tym przypadku zwłaszcza z pierwszymi doświadczeniami Polaków z Unią Europejską.

Wiele analiz poświęcono problematyce populizmu i eurosceptycyzmowi Polaków i polskich elit partyjnych. Prezentowane wyniki z jednej strony pokazują złożoność relacji demokracji przedstawicielskiej z tendencjami populistycznymi, a z drugiej wskazują, iż silny wpływ partii populistycznych w Polsce po roku 2005 był niejako wykreowany przez elity wybranych partii, a eurosceptyczne nastawienie społeczeństwa związane było raczej z samym faktem wchodzenia do UE niż z jakimiś głębszymi anty-europejskimi postawami Polaków.

Wiele innych ciekawych analiz skupionych na zjawisku politycznej reprezentacji, legitymizacji i odpowiedzialności politycznej wskazuje, że pomimo poddania polskich instytucji demokratycznych ostremu testowi po roku 2005, demokratyczne normy i wartości są przez Polaków cenione, choć instytucje polityczne nie cieszą się wśród nich wysokim prestiżem.

1.2. Przekształcenia społeczno-gospodarcze i ich skutki

W tematyce tej najgłębiej specjalizuje się Zakład Przemian Własnościowych, kierowany przez prof. dr hab. Marię Jarosz. Poddął on analizie kolejny etap transformacji, który rozpoczął się po wyborach parlamentarnych i prezydenckich w 2005 r. Głównym celem badawczym była dogłębna diagnoza sytuacji wyjawiająca ważniejsze prawidłowości obecnego etapu polskiej transformacji, przede wszystkim:

- identyfikacja, charakterystyka i wyjaśnienie jego społecznych i politycznych mechanizmów (w tym w międzynarodowej perspektywie porównawczej),
- nakreślenie perspektywicznych kierunków przemian,
- wskazanie sposobów osłabienia istniejących barier i ograniczenia wpływu ujawnionych deformacji na szanse rozwojowe społeczeństwa i państwa.

Tak sformułowane cele wymagały podejścia całościowego z zastosowaniem multidyscyplinarnych metod i technik badawczych, korzystania z dziedziny socjologii, politologii, ekonomii i prawa.

Dotychczasowe wyniki prac Zakładu wykazały, że obecna faza transformacji jest logicznym następstwem przebiegu procesów politycznych, społecznych i gospodarczych. Jest to faza, kiedy w warunkach niedokończonej transformacji, tj. kiedy nie wszystkie jej cele zostały jeszcze osiągnięte, nastąpiła konsolidacja i instytucjonalizacja podstawowych procesów w sferze politycznej i gospodarczej. Skutkiem tej konsolidacji jest m.in. to, iż dysproporcje między beneficjentami a przegranymi transformacji uległy pogłębieniu i utrwaleniu. Przejawia się to we wszystkich podstawowych wymiarach: społecznym, politycznym, ekonomicznym i in. Na minionym już etapie, który klasa rządząca określiła jako budowę IV Rzeczypospolitej, mimo głośzonych haseł naprawy państwa, sytuacja uległa pogorszeniu niemal we wszystkich dziedzinach. Obserwowaliśmy bowiem wyraźne pogorszenie standardów zachowań elit, dalszą dewaluację norm etycznych i prawnych w społeczeństwie, narastanie zjawisk wykluczenia społecznego i politycznego. Równocześnie zaszły pewne korzystne zmiany, związane głównie z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, przede wszystkim zmiany na rynku pracy prowadzące do obniżenia się stopy bezrobocia i napływ do Polski środków z funduszy strukturalnych. Do niejako tradycyjnych już dla Polski wyzwań, w roku 2008 doszły nowe - związane z wybuchem światowego kryzysu finansowego i stosunkami na linii Polska-Rosja i - szerzej - Unia Europejska-Rosja.

Zakład nakreślił sobie sześć tematów badawczych:

1. „Wykluczenia z transformacji”: geneza, przebieg i perspektywy przezwyciężenia, prof. dr hab. Maria Jarosz,

2. Dysfunkcje procesów transformacji. Syndrom zawieszonych przekształceń, doc. dr hab. Piotr Kozarzewski,
3. Migracja zarobkowa Polaków w perspektywie porównawczej, dr Marta Danecka,
4. Metody analizy danych porządkowych, mgr Adam Kęska,
5. Kobiety w życiu politycznym, mgr Zofia Kinowska oraz
6. Wzajemność pośrednia, mgr Katarzyna Abramczuk.

W 2008 roku Zakład zakończył realizację dużego grantu: *Obszary wykluczenia w III Rzeczypospolitej. Przyczyny, przejawy, przeciwdziałanie*.

Dopełniając pola zainteresowań badawczych Zakładu, tematykę genezy przekształceń społeczno-gospodarczych podnosi książka opublikowana przez prof. Wojciecha Roszkowskiego pt. *Gospodarka. Wzrost i upadek systemu nakazowo-rozdzielczego* (PWN, Warszawa 2008).

2. Otoczenie zewnętrzne i transformacja

Tematami z tego obszaru badań zajmuje się sześć Zakładów ISP PAN: Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych (prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński), Zakład Europeistyki (prof. dr hab. Józef M. Fiszer), Zakład Studiów nad Niemcami (prof. dr hab. Piotr Madajczyk), Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich (doc. dr hab. Włodzimierz Marciniak), Zakład Europy Środkowo-Wschodniej (prof. dr hab. Wojciech Roszkowski) czy wreszcie Zakład Azji i Pacyfiku - Centrum Badań Azji Wschodniej, kierowany przez doc. dr hab. Waldemara J. Dziaka.

2.1. Stosunki międzynarodowe i problemy bezpieczeństwa

Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych kierowany przez prof. dr hab. Antoniego Z. Kamińskiego ukończył w 2008 roku realizację grantu *Strategia bezpieczeństwa III RP w wymiarze regionalnym i globalnym*, ale tematyka ta pozostaje przedmiotem badań jego pracowników. W roku sprawozdawczym ukazała się praca *Polityka bez strategii: Bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej w perspektywie globalnej*, pod red. prof. Antoniego Kamińskiego, przy współudziale zespołu (m.in. Marek Garzdecki, Tomasz Paszewski, Henryk Szlajfer, A. Orzelska).

Ważnym dokonaniem Zakładu, choć z tematyki uzupełniającej badanie genezy przemian systemowych, jest przygotowanie do druku i opublikowanie wyboru materiałów źródłowych zatytułowanego *Ku wielkiej zmianie. Korespondencja między Ambasadą PRL w Waszyngtonie a Ministerstwem Spraw Zagranicznych, styczeń-październik 1989* (Wstęp i red. naukowa H. Szlajfera).

Pracownicy Zakładu zajmowali się też różnymi aspektami bezpieczeństwa państwa (A. Kamiński, *Państwo narodowe a zagrożenia ładu światowego*, w: A.D. Rotfeld, red., *Dokąd zmierza świat?* PISM, Warszawa 2008.; *Europa Środkowo-Wschodnia (jako akronim) i Rosja. Kilka refleksji*, w: „Sprawy Międzynarodowe” 2008, Vol. LXI, Nr 2 (także w angielskiej wersji: *Central and Eastern Europe (as Acronym) and Russia: Some Reflections*, w: „The Polish Quarterly of International Affairs” 2008, Vol. 17, No. 2), *Niepodległość wczoraj i dzisiaj*, w: “Sprawy Międzynarodowe” 2008, Vol. LXI, Nr 1. (angielska wersja *Independence Yesterday and Today*, w: „The Polish Quarterly of International Affairs” 2008, Vol. 17, No. 1.

Szczególnie aktualnym tematem terroryzmu zajął się Tomasz Paszewski w tekście: *Wojna z terroryzmem - próba bilansu*, „Sprawy Międzynarodowe” 2008, Vol. LXI, Nr 1.

*

Stosunki międzynarodowe i problemy bezpieczeństwa badane są również przez pracowników Zakładu Europy Środkowo-Wschodniej, kierowanego przez prof. dr hab. Wojciecha Roszkowskiego. Zakład ten, we współpracy z Collegium Civitas, zorganizował konferencję naukową na temat „Przemiany w stosunkach transatlantyckich z perspektywy polityki zagranicznej Polski”. Konferencja

cieszyła się dużym zainteresowaniem, co skłoniło organizatorów do przygotowania publikacji tomu pokonferencyjnego.

2.2. Procesy integracji europejskiej

Badania nad funkcjonowaniem Unii Europejskiej, a zwłaszcza nad jej polityką wschodnią, stają się domeną zainteresowań Zakładu Europeistyki. W 2008 zakończone zostały badania na temat: „Polska w Unii Europejskiej. Aspekty polityczne, ekonomiczne, kulturowe i międzynarodowo-prawne (ujęcie diagnostyczno-prognostyczne)” przyjęte do realizacji na lata 2005-2008. Badania te miały zróżnicowane formy i obejmowały różne aspekty i płaszczyzny współpracy Polski z Unią Europejską, a także współpracy Polski z poszczególnymi państwami UE lub z nią stowarzyszonymi (np. z Turcją). Ponadto, badano europejskie procesy integracyjne i funkcjonowanie UE jako specyficznego podmiotu międzynarodowego w warunkach globalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem polskiej polityki integracyjnej i miejsca Polski w strukturach unijnych. Były one prowadzone w ujęciu interdyscyplinarnym i przy wykorzystaniu metod badawczych stosowanych w naukach społecznych, zwłaszcza na gruncie politologii, stosunków międzynarodowych, socjologii, ekonomii i prawa.

Przeprowadzone badania pokazały różnorakie efekty członkostwa Polski w Unii Europejskiej i wniósł wkład w rozwój teorii i do międzynarodowej praktyki integracyjnej. Zakład Europeistyki w roku sprawozdawczym zorganizował aż 45 otwartych zebrań naukowych, podczas których jego pracownicy lub zaproszeni eksperci i badacze z innych ośrodków naukowych w kraju i zagranicą, czy instytucji państwowych, wygłosili 34 referaty, związane z szeroko pojmowaną problematyką europejskiej integracji oraz Unią Europejską.

2.3. Badania niemcoznawcze

Zakład Studiów nad Niemcami, kierowany przez prof. dr hab. Piotra Madajczyka, zakończył w 2008 roku realizację tematu badawczego pt. „Główne problemy stosunków polsko-niemieckich. Przeszłość - teraźniejszość - perspektywy”. W jego ramach prowadzono zarówno projekty indywidualne, jak i ogólnozakładowe, o charakterze historycznym, politologicznym i socjologicznym.

W roku sprawozdawczym rozpoczęto realizację trzyletniego projektu, finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, pt.: „W tyglu pokoleń - rok 1968 i jego wpływ na stosunki polsko-niemieckie”. Jego celem jest określenie wpływu, jaki wydarzenia 1968 roku długoterminowo miały na relacje polsko-niemieckie i wzajemne postrzeganie się obydwu społeczeństw.

W oparciu o wymieniony wyżej projekt przygotowana została, wspólnie z Niemieckim Instytutem Historycznym w Warszawie, trzydniowa, międzynarodowa konferencja naukowa „1968 rok na Wschodzie i Zachodzie” Jej celem było poszerzenie badań nad 1968 rokiem o nowe spojrzenie na wzajemne oddziaływania wydarzeń po wschodniej i zachodniej stronie „Żelaznej Kurtyny”, oraz dyskusja nad tą problematyką w europejskich ramach. Punkty ciężkości stanowiły problemy Francji i Republiki Federalnej Niemiec w Europie Zachodniej oraz Polski, Czechosłowacji i NRD w ówczesnym Bloku Wschodnim.

2.4. Europa Środkowa i Wschodnia

Zakład Europy Środkowo-Wschodniej, kierowany przez prof. dr hab. Wojciecha Roszkowskiego, koncentruje swoje badania wokół tematu „Przemiany w Europie Środkowo-Wschodniej”. W 2008 roku, w ramach projektu badawczego o tej samej treści, Zakład prowadził analizę sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej (rozumianej jako obszar krajów postkomunistycznych leżących między Rosją i Niemcami), której efekty publikowano w formie Rocznika *Europy Środkowo-Wschodniej*. Rocznik zawiera zarówno artykuły dotyczące poszczególnych krajów, jak również opracowania zbiorcze, obrazujące w sposób przeglądowy sytuację gospodarczą, sytuację wewnętrzną oraz politykę zagraniczną państw regionu

objętego badaniami.

Drukiem ukazała się ważna monografia dr Adama Burakowskiego *Geniusz Karpat. Dyktatura Nicolae Ceaușescu 1965-1989* (ISP PAN, Wydawnictwo Trio, Warszawa 2008).

2.5. Państwa postsowieckie

Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich, kierowany przez doc. dr hab. Włodzimierza Marciniaka prowadzi badania zawarte w tytule „Transformacja w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i państw obszaru postsowieckiego”. Dla realizacji tego tematu w roku bieżącym została podpisana umowa o współpracy z partnerem z Rosji.

Badania prowadzonych w Zakładzie dotyczą ośmiu grup zagadnień:

- rekonstrukcji ładu instytucjonalnego w państwach postsowieckich i w krajach Europy Środkowo-Wschodniej,
- rekonstrukcji roli kryzysów w kształtowaniu się sieciowych układów władzy w państwach post-komunistycznych w kontekście integracji europejskiej globalizacji,
- rekonstrukcji kategorii interesu narodowego w relacjach międzynarodowych w Europie Środkowo-Wschodniej oraz w państwach postsowieckich,
- konfliktu kulturowego na Ukrainie w polityce odgórnej i masowej oraz w dyskursie publicystycznym,
- praktyki sprawowania władzy politycznej w Ukrainie i w Rosji versus polityka zagraniczna,
- analizy komparatystyczno-dyskursywnej polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych i Rosji w warunkach trwałej post-stabilności,
- rekonstrukcji reguł legitymizacji władzy w ujęciu diachronicznym.

Ta szeroko zakreślona tematyka realizowana jest w formie publikacji, konferencji i udziału w dyskusjach w środkach masowego przekazu. Dla realizacji tego projektu, badacze nawiązali sformalizowaną współpracę z dwoma instytucjami Rosyjskiej Akademii Nauk.

2.6. Azja Wschodnia

Zakład Azji i Pacyfiku - Centrum Badań Azji Wschodniej, kierowany przez doc. dr hab. Waldemara J. Dziaka, w okresie sprawozdawczym prowadził badania pt. „Azja Wschodnia - szanse i zagrożenia dla bezpieczeństwa regionu, Polski i świata”. Plonem pracy tego Zakładu są kolejne dwie monografie na temat regionu złożone do druku oraz dwie konferencje „30 lat reform Deng Xiaopinga - próba bilansu (1978-2008) oraz wstępnie „Global Transformation Challenges Perspectives from Taiwan and Poland”.

3. Historia najnowsza

Tematyką tą zajmują się trzy Zakłady i jedna Pracownia. Tradycyjnie rolę wiodącą ma tu Zakład Najnowszej Historii Politycznej, którym kieruje doc. dr hab. Andrzej Friszke. Pozostałe to: Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich, kierowany przez doc. dr hab. Włodzimierza Marciniaka, Zakład Europy Środkowo-Wschodniej, kierowany przez prof. dr hab. Wojciecha Roszkowskiego oraz Pracownia Dziejów Ziemi Wschodniej II Rzeczypospolitej, kierowana przez doc.

dr hab. Grzegorza Motykę.

3.1. Polska w latach II wojny światowej i po 1945 roku

W roku 2008 Zakład Najnowszej Historii Politycznej prowadził badania w dwóch kierunkach: „Władza - strategie, struktury, ludzie” oraz „Społeczeństwo - przystosowanie i opór” zamykające się chronologicznie w okresie 1944-1989.

W pierwszym zakresie na szczególną uwagę zasługują wymienione na wstępie sprawozdania monografie i wydawnictwa źródłowe (*Rozmowy na Zawracie, Marzec 1968*, szereg artykułów w tomie *Od Piłsudskiego do Wałęsy*), a także konferencja „PZPR jako machina władzy”, która przyniosła znaczny postęp wiedzy w badaniach nad systemem politycznym PRL.

W drugim zakresie, prócz opublikowanego na przelocie 2007 i 2008 r. tomu *Przystosowanie i opór*, wskazać należy publikacje relacji w tomach *Niepokorni* oraz *Solidarność Region „Mazowsze”*.

W roku sprawozdawczym ukończony został projekt „Centrum władzy politycznej w Polsce 1971-1980” (grant MSWiN), którym kierował prof. Paczkowski. W pracach uczestniczyła część pracowników Zakładu.

Zakład współorganizował dwie wspomniane we wstępie konferencje „Europa Środkowo-Wschodnia w Zimnej Wojnie 1945-1989” (wspólnie z IPN, Cold War International History Project, EurhistXX - the European Network for Contemporary History) oraz „PZPR jako machina władzy” (wspólnie z IPN). Szczególne znaczenie konferencji polega m.in. na tym, że dzięki „rewolucji archiwalnej”, która nastąpiła od lat 90. w następstwie udostępnienia masy zasobów archiwalnych z czasów komunistycznych, nasza wiedza o Zimnej Wojnie, a zwłaszcza o jej wpływie na kraje Europy Środkowo-Wschodniej i ich roli w tym konflikcie, znacznie się powiększyła. Tematy, które kiedyś były domeną spekulacji, dziś można przedstawić w sposób źródłowo ugruntowany. Celem konferencji było więc przedstawienie najnowszych badań w tej dziedzinie i umożliwienie dyskusji nad wynikami badań w gronie wiodących specjalistów z różnych krajów.

Zespół pracowników przygotował też książkę jubileuszową z okazji 70-lecia urodzin prof. Andrzeja Paczkowskiego, noszącą tytuł *Od Piłsudskiego do Wałęsy*.

3.2. Stosunki polsko-sowieckie (rosyjskie) i polsko-ukraińskie

Tematyką tą zajmuje się głównie Pracownia Dziejów Ziemi Wschodnich II RP, którą kieruje doc. dr hab. Grzegorz Motyka. W 2008 roku głównym przedmiotem badań były „Różne formy oporu wobec systemu sowieckiego na terenach byłej II RP i ich odbicie w dyskusjach we współczesnej historiografii polskiej i ukraińskiej”. W polu zainteresowania członków Pracowni znalazły się przejawy oporu do upadku ZSRR, ze szczególnym uwzględnieniem okresu II wojny światowej i pierwszych lat powojennych. Celem prowadzonych badań było uzyskanie możliwie spójnego obrazu postaw ludności zamieszkującej te ziemie (Polacy, Ukraińcy, Białorusini, Litwini, Żydzi) wobec systemu sowieckiego, ze szczególnym uwzględnieniem konspiracji i oporu zbrojnego.

Zespół Pracowni otrzymał grant MNiSW na realizację projektu badawczego „Antykomunistyczne podziemia w latach 1944-1953 w Polsce i na ziemiach anektowanych przez ZSRR (Litwa, Łotwa, Estonia, zachodnie obwody Ukrainy i Białorusi)”. Analiza porównawcza programów, form działalności, metod zwalczania oraz współczesnej recepcji w historiografiach narodowych”. Celem projektu jest wykonanie analizy porównawczej podziemia antykomunistycznego przede wszystkim w Polsce, na Litwie i Ukrainie, w mniejszym stopniu na Białorusi, Łotwie i w Estonii. Porównanie takie dotyczyć będzie zarówno genezy tych organizacji, ich struktur i założeń ideowych, metod działania, jak i sposobów zwalczania, a także tego, w jaki sposób ta problematyka jest ujmowana w historiografii tych państw oraz w Rosji.

Polem badań komparatystycznych jest obszar ziem anektowanych przez Związek Sowiecki oraz tereny powojennej Polski. Cezury chronologiczne wyznaczają lata 1944-1953, a więc okres od

wkroczenia na interesujące nas tereny Armii Czerwonej do śmierci Stalina.

Do dorobku pracowni zaliczyć należy rozprawę *Niepokorni i niezależni. Walka o kształt harcerstwa w Polsce w latach 1980-1990* (A.F. Baran) oraz złożoną do druku pracę *Od zniewolenia do wolności. Studia historyczne*, dedykowaną prof. Tomaszowi Strzemboszewi (1930-2004).

*

Prof. dr. hab. Krzysztof Jasiewicz, realizuje od kilku lat temat „Najnowsze dzieje polityczne warstwy wiejskiej w XX wieku.” W roku sprawozdawczym temat ten poszerzony został i uzupełnionych o wyniki kwerendy archiwalno-bibliotecznej w Londynie (przede wszystkim w Instytucie Polskim i Muzeum Gen. Władysława Sikorskiego oraz w Studium Polski Podziemnej) i Moskwie (głównie Rosyjskie Państwowe Archiwum Wojskowe). Nowe badania zaowocowały dwiema książkami (K. Jasiewicz, *Rzeczywistość sowiecka lat 1939-1941 w relacjach polskich Żydów*, ISP PAN, Warszawa 2008) i redaktorska (Michael Hauptman, *Zapomniane mogiły*, ISP PAN, Żydowski Instytut Historyczny, we współpracy z Ośrodkiem KARTA, Warszawa 2008).

Prof. Jasiewicz kontynuuje badania nad wiejskim polskim oraz strukturami konspiracyjnymi Polskiego Państwa Podziemnego, zajmuje się też problematyką historii Kościoła oraz zagadnieniami polityki wschodniej państwa polskiego.

Prof. Jasiewicz prowadzi też działalność społeczno-oświatową w formie seminarium doktorskiego poświęconego dziejom Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej w XIX i XX wieku oraz historii imperium sowieckiego w latach 1917-1991 „dla osób aktywnie działających w swoim środowisku społecznym”. Seminarium to prowadzone jest we współpracy z Ośrodkiem „Karta” oraz Domem Spotkań z Historią. Wspominałem o tym we wstępie do tego raportu.

4. Myśl polityczna i filozofia polityki

Zakład Filozofii Polityki kierowany jest przez prof. dr. hab. Stanisława Filipowicza. W roku 2008 działalność naukowa Zakładu Filozofii Polityki skoncentrowana była na zadaniach związanych z realizacją wieloletniego programu badawczego - *Koncepcja dobrego społeczeństwa: tradycje filozoficzne i zagadnienia aktualne*. W pierwszym półroczu uwaga Zespołu skupiała się na problemach związanych z tematyką organizowanego przez Zakład corocznego sympozjum poświęconego zagadnieniom filozofii polityki. Temat podejmowany w roku 2008 związany był ze sporami dotyczącymi charakteru europejskiej *Karty Praw Podstawowych*. Dyskusje seminaryjne obejmujące tę problematykę związane były z trzema zasadniczymi pytaniami:

- czy można mówić o „europejskim systemie wartości”; jaki ma on charakter, co go uzasadnia, czy przemawia za nim jakaś tradycja, czy też stanowi on projekcję pewnych arbitralnych (bądź co najmniej dyskusyjnych) koncepcji politycznych?
- jaki jest stosunek zawartych w Karcie regulacji wobec tradycji Oświecenia; czy mamy do czynienia z ekspozycją zasad mieszczących się w ogólnie rozumianym kanonie „praw człowieka”, mających oświeceniowy rodowód, czy też z nowym ujęciem tej materii, mającym bardziej radykalny („ponowoczesny”) charakter?
- jakiego typu porządek normatywny proponuje Karta Praw; jaki charakter mają zawarte w niej regulacje prawne. W jaki sposób może to rzutować na wewnętrzne systemy prawa państw członkowskich?

Diskusje seminaryjne w drugiej połowie roku związane były z bardziej fundamentalnymi zagadnieniami dotyczącymi problemu sprawiedliwości, wykluczenia i przyjaźni w polityce, zainspirowane badaniami dr Barbary Markowskiej, specjalistki w zakresie filozofii francuskiej, zajmującej się twórczością Jacques'a Derridy. Jej dwukrotne prezentacje koncepcji Derridy, dotyczących przyjaźni i gościnności, stały się niezmiernie interesującą i cenną inspiracją, pozwalającą skierować rozważania dotyczące „dobrego społeczeństwa” na tory radykalnych przewartościowań związanych z odrzuceniem wzorców myślenia uwarunkowanego przez tradycję metafizyczną, poszukujących nowych inspiracji na obszarach myśli Emanuela Levinasa i na nowo

odczytywanych tekstów klasycznych.

5. Archiwum Partii Politycznych

Archiwum Partii Politycznych ISP PAN (APP-ISP PAN), kierowane przez dr Inkę Śłodkowską i powstały w jego ramach Zespół Dokumentacyjny Archiwum Partii Politycznych ISP PAN, tak jak w minionym roku realizował swoje bieżące zadania statutowe, które zawierają się w czterech zadaniach:

- dokumentacja działalności i myśli programowej polskich partii politycznych,
- gromadzenie materiałów i dokumentów partii i bieżące ich opracowywanie,
- udostępnianie zasobów APP-ISP PAN: zbiorów dokumentów w postaci tradycyjnej i elektronicznej oraz księgozbioru,
- aktualizacja Katalogu Zbiorów Archiwum i materiałów do aktualizacji strony [www:APP-ISP PAN](http://www.APP-ISP.PAN).

Zespół Archiwum realizuje również trzy projekty badawcze: 1) *Partie wobec korupcji w programach i dokumentach* (kwerenda badawcza do publikacji - kontynuacja); 2) *Wybory parlamentarne 2007 r.* (kontynuacja i zakończenie, publikacja); 3) *Komitet Obywatelski „Solidarność” w latach 1989-1992* (opracowanie posiadanych zbiorów, przygotowanie publikacji - początek).

W 2008 roku oddany został do druku kolejny (dziesiąty) tom z serii dokumentacyjnej APP ISP-PAN w ISP PAN pt.: *Wybory 2007. Partie i ich programy*. Tom ten zawiera materiały ze zbiorów Archiwum, uzupełnione dokumentami udostępnionymi przez Państwową Komisję Wyborczą.

Ponadto dr I. Śłodkowska prowadzi dwa własne projekty badawcze: 1) „Partie polityczne w okresie przełomu” (1988-1993) i 2) „Stowarzyszenia studenckie na Uniwersytecie Warszawskim w latach 1945-1950”.

PGSW

W większości demokratycznych krajów istnieje instytucja zwana Narodowym Studium Wyborczym (*National Election Study*). W Polsce tę rolę już od ponad 10 lat spełnia projekt „Polskie Generalne Studium Wyborcze” (PGSW).

Polskie Generalne Studium Wyborcze stało się przez lata kanonem badawczym w dziedzinie socjologii polityki i nauk o polityce. Projekt zyskał znaczny prestiż za granicą (wiele artykułów i konferencyjnych wystąpień na najważniejszych kongresach politologicznych wykorzystuje dane PGSW), a także w kraju. Jury im. Stefana Nowaka przyznało swą doroczną nagrodę kierownikowi PGSW, doc. dr hab. Radosławowi Markowskiemu właśnie za inicjację i prowadzenie PGSW. Nagroda ta została wręczona w 2008 roku.

Zainicjowanie ponad dziesięć lat temu projektu PGSW pozwoliło nam na dołączenie do licznej rodziny narodowych sondaży wyborczych i stopniowe wypełnianie luki w polskim pejzażu nauk społecznych. Umożliwiło ono jednocześnie pełne uczestnictwo polskich naukowców i badaczy zajmujących się problematyką wyborczą w międzynarodowych badaniach porównawczych - dziedzinie niezwykle szybko rozwijającej się, o znacznych już dokonaniach.

21 października 2007 roku odbyły się przedterminowe wybory parlamentarne. Aby nie dopuścić do powstania luki i zmarnowania szans na ciągłość prowadzonych analiz, która jest warunkiem właściwej oceny dynamiki zjawisk społecznych nad wyborami w Polsce, Zespół PGSW dążył wszelkimi staraniami, aby zrealizować w 2007 r. powyborczy sondaż opinii publicznej będący kluczowym elementem całości projektu PGSW.

Zaskakujący termin nowych wyborów zmusił Zespół PGSW do rezygnacji ze składania wniosku o klasyczny grant do MNiSW ze względu na zbyt długą procedurę rozpatrywania takich wniosków. Zamiast tego Zespół PGSW podjął intensywne starania (zakończone powodzeniem) pozyskania odpowiednich funduszy z różnych instytucjonalnych źródeł, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Dzięki wsparciu finansowemu udzielonemu przez Instytut Studiów Politycznych PAN oraz inne ośrodki badawcze, instytucje i fundacje krajowe i zagraniczne badanie to udało się zrealizować.

W dniach 8 listopada - 1 grudnia 2007 r. na zlecenie ISP PAN ośrodek PBS DGA sp. z o.o. zrealizował badanie terenowe PGSW 2007 na losowej, ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie N = 1817 respondentów. Kwestionariusz ankiety (tak jak w każdej z edycji PGSW) zawierał między innymi część porównawczą, tzw. moduł CSES (*Comparative Study of Electoral Systems*), obejmujący swoim zasięgiem około 50 systemów politycznych państw ze wszystkich kontynentów. Dane polskie są deponowane w archiwum danych badań społecznych w Center for Political Research, University of Michigan, Ann Arbor. Dzięki temu polskie środowisko akademickie ma możliwość korzystania z wielu kontaktów i baz danych innych krajów.

W styczniu 2008 roku Zespół PGSW przystąpił do konkursu MNiSW o przyznanie kolejnego grantu na kontynuację projektu PGSW. Aplikowaliśmy o przyznanie funduszy na opracowanie wyników badania sondażowego zrealizowanego po wyborach parlamentarnych 2007 roku. Grant został Zespołowi PGSW przyznany. Pod koniec października 2008 roku została podpisana umowa.

Priorytetowymi celami projektu PGSW 2007 są: opracowanie bazy danych z danymi PGSW 2007 (*readable data file*) w jęz. polskim i angielskim; opracowanie całościowej bazy danych z kompletem sondaży PGSW; analiza statystyczna danych PGSW 2007; porównawcza analiza statystyczna danych PGSW (lata 1997-2007); opracowanie i publikacja wyników projektu (w tym także wyników analiz porównawczych). W 2008 roku trwały prace na realizacją wymienionych wyżej celów.

[SKŁAD RADY NAUKOWEJ ISP PAN](#)

[Spis treści](#)

Mgr Paulina CODOGNI, Dr hab. Waldemar J. DZIAK, Prof. dr hab. Aniela DYLUŚ, Prof. dr hab. Stanisław FILIPOWICZ, Prof. dr hab. Józef M. FISZER, Dr hab. Andrzej FRISZKE, Prof. dr hab. Juliusz GARDAWSKI, Dr hab. Krzysztof GAWLIKOWSKI, Dr hab. Janina GŁADZIUK-OKOPIEŃ, Dr hab. Mirosława GRABOWSKA, Prof. dr hab. Jerzy HOLZER, Prof. dr hab. Marek JABŁONOWSKI, Dr hab. Witold JAKÓBIK, Prof. dr hab. Maria JAROSZ, Dr hab. Krzysztof JASIECKI, Prof. dr hab. Krzysztof JASIEWICZ, Ks. prof. dr hab. Helmut JUROS, Dr hab. Paweł KACZOROWSKI, Prof. dr hab. Antoni Z. KAMIŃSKI, Prof. dr hab. Jan KOFMAN, Prof. dr hab. Jadwiga KORALEWICZ, Prof. dr hab. Eugeniusz C. KRÓL, Prof. dr hab. Marcin KULA, Prof. dr hab. Joanna KURCZEWSKA, Prof. dr hab. Roman KUŹNIAR, Dr hab. Ewa LEŚ, Prof. dr hab. Grzegorz M. LISSOWSKI, Prof. dr hab. Bogdan W. MACH, Dr hab. Paweł MACHCEWICZ, Prof. dr hab. Piotr MADAJCZYK, Dr hab. Aleksander MANTERYŚ, Dr hab. Włodzimierz MARCINIAK, Prof. dr hab. Wojciech MATERSKI, Ks. dr hab. Piotr MAZURKIEWICZ, Dr hab. Ewa NALEWAJKO, Dr Agnieszka ORZELSKA, Prof. dr hab. Andrzej PACZKOWSKI, Prof. dr hab. Adam D. ROTFELD, Prof. dr hab. Wojciech ROSZKOWSKI, Prof. dr hab. Jadwiga STANISZKIS, Dr hab. Zbigniew STAWROWSKI, Dr hab. Dariusz STOLA, Dr hab. Henryk SZLAJFER, Dr hab. Andrzej SZPOCIŃSKI, Dr hab. Robert TRABA, Prof. dr hab. Jacek WASILEWSKI, Dr hab. Marek WIERZBICKI, Prof. dr hab. Edmund WNUK-LIPIŃSKI, Prof. dr hab. Krzysztof ZAGÓRSKI, Prof. dr hab. Marek ZIÓLKOWSKI, Dr hab.

Ryszard ŻELICHOWSKI

ZAKŁADY, PRACOWNIE I ZESPOŁY

Spis treści

Zakład Systemów Społeczno-Politycznych - *prof. dr hab. Bogdan W. Mach*
Pracownia Badań Organizacji Non-Profit - *vacat*
Zakład Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi - *prof. dr hab. Jacek Wasilewski*
Pracownia Badań Wyborczych - *doc. dr hab. Radosław Markowski*
Zakład Badań Przekształceń Własnościowych - *prof. dr hab. Maria Jarosz*
Zakład Najnowszej Historii Politycznej - *doc. dr hab. Andrzej Friszke*
Pracownia Dziejów Ziemi Wschodniej II RP - *doc. dr hab. Grzegorz Motyka*
Zespół Dokumentacyjny Archiwum Partii Politycznych - *dr Irena Anna Słodkowska*
Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych - *prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński*
Zakład Europeistyki - *prof. dr hab. Józef M. Fiszer*
Zakład Europy Środkowo-Wschodniej - *prof. dr hab. Wojciech Roszkowski*
Zakład Studiów nad Niemcami - *prof. dr hab. Piotr Madajczyk*
Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich - *doc. dr hab. Włodzimierz Marciniak*
Zakład Filozofii Polityki - *prof. dr hab. Stanisław Filipowicz*
Zakład Azji i Pacyfiku - Centrum Badań Azji Wschodniej - *doc. dr hab. Waldemar J. Dziak*

WYKAZ PUBLIKACJI

Spis treści

Publikacje wydane drukiem

Łącznie - 194

w tym:

- monografie - 33
- podręczniki - 1
- publikacje ukazujące się w czasopismach rec. o zasięgu międzynarodowym - 5
- publikacje ukazujące się w naukowych czasopismach krajowych - 29
- inne publikacje - 127

Czasopisma i wydawnictwa ciągłe

Europa Środkowo-Wschodnia 2005, rocznik XV,

„Kultura i Społeczeństwo”, t. LII, nr 1 - 4, koedycja z Komitetem Socjologii PAN,

„Rocznik Polsko-Niemiecki 2008”, nr 16, koedycja z Collegium Civitas.

„Studia Polityczne”, nr 21 i nr 22. koedycja z Collegium Civitas.

Wykaz publikacji recenzowanych w czasopismach

a) z listy filadelfijskiej

Baran A.F.: „Żywiot Wschodni”. *Polska wobec młodych na Wschodzie*, „Ethos” 2008, nr 1(81), s. 50-

63.

b) zagranicznych

Burakowski A.: *Nicolae Ceaușescu's 1989 appeal to fellow Parties and its impact in Poland*, "Muzeul Național", vol. XX, București 2008, s. 447-453.

Holzer J.: *Das einzige Vaterland des Proletariats - die Sowjetunion: Ob gut oder schlecht, sie ist mein Land!*, w: „Jahrbuch für Historische Kommunismusforschung” 2008, s. 24-31.

Jasiewicz K.: *Relacja Marii Korytowskiej o ks. Franciszku Paulińskim, przewodniczącym Komisji Duchowieństwa przy Delegaturze Rządu RP na Kraj*, „Zeszyty Historyczne” 2008, z. 166, Instytut Literacki, Paryż, s. 97-107.

Paczkowski A.: *Lustration et monuments: passé communiste et enjeux de mémoire en Pologne*, w: "Hermes. Cognition, Communication, Politique" 2008, nr 52, s. 91-99.

Sowiński P.: *Le commerce à la valise des touristes polonais sur la côte de la Mer Noire et la culture du déficit (1950-1970)*, „Divinatio. Studia culturologica series”, vol. 27, spring-summer 2008, s.173-179.

c) polskich o zasięgu ogólnokrajowym

Codogni P.: *Ruszyło - strajki wiosną 1988 roku w Polsce*, „Studia Polityczne” 2008, nr 22, s. 123-146.

Friszke A.: *Awanturnicy Tokarczuk i Wojtyła. Polityka PRL wobec Kościoła katolickiego 1975-1977 na podstawie akt Urzędu do Spraw Wyznań*, „Więź” 2008, nr 7-8, s. 102-112.

Friszke A.: *Bronisława Geremka droga do wolnej Polski*, „Więź” 2008, nr 9, s. 115-133.

Hałajko J., Zimniak-Hałajko M.: *Lwowska przestrzeń miejska czasów liminalnych: fotoesej antropologiczny*, „Obóz” 2007, nr 49: Grębecka Z., Sadowski J. (red.): „Miasta nowych ludzi. Architektoniczna i urbanistyczna spuścizna komunizmu” t. II, s. 159-184.

Jakóbiak W.: *Spowolnienie gospodarki światowej*, „Nowe Życie Gospodarcze” 2008, nr 2(458), s. 14-15.

Jarząbek W.: *Problematyka łączenia rodzin w dokumentach KBWE a stosunki PRL - RFN*, „Rocznik Polsko-Niemiecki 2008”, 2008, nr 16, s. 95-128.

Jarząbek W.: *Polsko - belgijskie konsultacje w sprawie konferencji europejskiej w latach 1966 - 1967*, „Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2007, nr 5(39), s. 127-142.

Jarząbek W.: *Wpływ wydarzeń 1968 r. na politykę zagraniczną PRL*, „Dzieje Najnowsze” 2008, Rocznik XL, nr 1, s. 71-86.

Jasiewicz K.: *Krajowy Kościół Konspiracyjny (KKK)? Próba zdefiniowania nowego spojrzenia na genezę i kwestię współpracy konspiracyjnych struktur kościelnych z Polskim Państwem Podziemnym w latach 1939-1945*, „Dzieje Najnowsze” 2008, Rocznik XL, nr 3, s. 29-45.

Jasiewicz K.: *O polityce historycznej*, „Karta” 2008, nr 57, s. 145-149. s.58

Kaczorowski P.: *„Dobre” społeczeństwo i państwo prawa. Prolegomena do konstytucji*, „Civitas. Studia z Filozofii Polityki” 2007, nr 10, s. 29-42.

Madajczyk P.: *Polityczne bariery w polskich badaniach nad czystkami w XX wieku*, „Rocznik Polsko-

Niemiecki 2008”, 2008, nr 16, s. 35-52.

Madajczyk P.: *Pozbawiony ojczyzny - uciekinier, wypędzony, emigrant... i przybysz w historycznej perspektywie*, „Dialog” 2008, nr 15, s. 120-133.

Madajczyk P.: *Odbiór w Niemczech filmu „Die Flucht”*, „Przegląd Zachodni” 2008, nr 2, s. 262-271.

Motyka G.: *Kolaboracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej 1941-1944*, w: „Pamięć i Sprawiedliwość” 2008, nr 1, s. 183-196.

Motyka G.: *Polsko-ukraińskie stosunki w XX wieku w ocenie ukraińskiej historiografii emigracyjnej*, „Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawcze” 2008, nr 25-26, s. 123-135.

Motyka G.: *Od Wołynia do akcji „Wisła”*, „Mówią Wieki. Magazyn Historyczny” 2008, nr 9, s. 68-72.

Paszewski T.: *Wojna z terroryzmem - próba bilansu*, „Sprawy Międzynarodowe” 2008, nr 2(LXI), s. 78-99.

Sadowski I.: *Spółeczeństwo czy spółeczeństwa obywatelskie? Od dawnych idei do dzisiejszych wzorów podmiotowego obywatelstwa*, „Studia Polityczne” 2008, nr 22, s. 215-238.

Stoła D.: *PRL: kraj przymusowych migracji czy nowego <przywiązania do ziemi>?*, „Przegląd Polonijny” 2007, t. XXXIII, nr 4, s. 27-37.

Szljajfer H.: *Niepodległość wczoraj i dzisiaj*, „Sprawy Międzynarodowe” 2008, nr 1(LXI), s. 5-10.

Szljajfer H.: *Europa Środkowo-Wschodnia (jako akronim) i Rosja. Kilka refleksji*, „Sprawy Międzynarodowe” 2008 nr 2(LXI), s. 5-21.

Szpociński A.: *Culture near and far w: Terytorializm and identity. The Slavonic and non-Slavonic Balkans*, numer specjalny: „Sprawy Narodowościowe” 2007, z. 31, s. 55-63.

Szulc T.: *Zakłamaną wojną*, „Raport. Wojsko, technika, obronność” 2008, nr 9, s. 4-27.

Szulc T.: *OAo FSB FR*, „Raport. Wojsko, technika, obronność” 2008, nr 10, s. 67-77.

Szymoniczek J.: *Dwa Zarządy Główne Polskiego Czerwonego Krzyża w latach 1939-1945: wyjątek od zasad Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy*, „Dzieje Najnowsze” 2008, Rocznik XL, nr 3, s. 15-27.

Ukielski P.: *Polska - Czechy. Sojusz strategiczny?*, „Międzynarodowy Przegląd Polityczny” 2007, nr 4(20), s. 230-234.

Ukielski P., Bajda P.: *Słowaków portret własny. Rzecz o słowackim dyskursie tożsamościowym*, „Studia Polityczne” 2008, nr 21, s. 225-234.

Zaremba M.: *Trauma Wielkiej Wojny, Psychospołeczne konsekwencje drugiej wojny światowej*, „Kultura i Społeczeństwo”, 2008, t. LII, nr 2, s. 3-42.

Zawadzki S.: *Znaczenie rozpadu przestrzeni imperialnej dla budowania reżimu politycznego Rosji postsowieckiej według Dmitrija Furmana*, „Glaukopis” 2008, nr 11-12, s. 360-373.

d) polskich o zasięgu lokalnym

Sowiński P.: *Spełnione marzenia. Wydawnictwo Przedświt 1982-1989*, „Bibuła” 2008, nr 6, s. 1 i 9-12.

Wydawnictwa własne Instytutu Studiów Politycznych PAN

Publikacje zwarte

- Baran A. F.: *Walka o kształt harcerstwa w Polsce (1980-1990). Niepokorni i niezależni*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Fundacja „Historia i Kultura”, Warszawa 2007, s. 550.
- Burakowski A.: *Geniusz Karpat. Dyktatura Nicolae Ceaușescu 1965-1989*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo TRIO, Warszawa 2008, s. 403.
- Ciepielewska A.: *Dobre praktyki polskiej gospodarki społecznej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 147.
- Dziak W. J., Bayer J.: *Perspektywy rozwoju ekonomicznego KRLD na tle reform z 2002 r.*, t. 1: *System ekonomiczny KRLD a reformy*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 99, t. 2: *Zewnętrzne uwarunkowania gospodarki północnokoreańskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 79.
- Jarząbek W.: *Polska wobec Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Plany i rzeczywistość 1964-1975*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 276.
- Koralewicz J.: *Autorytaryzm, lęk, konformizm*, (wydanie II rozszerzone), Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Collegium Civitas Press, Warszawa 2008, s. 305.
- Kwiatkowski P. T.: *Pamięć zbiorowa społeczeństwa polskiego w okresie transformacji*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2008, s. 470.
- Madajczyk P., Berlińska D.: *Polska jako państwo narodowe. Historia i pamięć*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Państwowy Instytut Naukowy - Instytut Śląski, Warszawa - Opole 2008, s. 635.
- Maj I. P.: *Działalność Instytutu Wschodniego w Warszawie 1926 - 1939*, „Seria Wschodnia” [Jasiewicz K. - red.], Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Fundacja „Historia i Kultura”, Warszawa 2007, s. 292.
- Manterys A.: *Sytuacje społeczne*, Zakład Wydawniczy NOMOS, Collegium Civitas, Instytut Studiów Politycznych PAN, Kraków 2008, s. 320.
- Materski W.: *Sowieccy dyplomaci o genezie Organizacji Narodów Zjednoczonych*, „Seria Wschodnia” [Jasiewicz K. - red.], Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2008, s. 213.
- Michael Hauptmann: *Zapomniane mogiły*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Ośrodek KARTA, Żydowski Instytut Historyczny, Warszawa 2008, s. 126.
- Oseka P.: *Marzec '68*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo Znak, Kraków 2008, s. 335.
- Ukielski P.: *Aksamitny rozwód. Rola elit politycznych w procesie podziału Czechosłowacji*, Instytut Jagielloński, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007, s. 369.

Prace zbiorowe i wybory dokumentów

- Friszke A. (przedmowa i opracowanie), Friszke A., Zaremba M. (wybór): *Rozmowy na Zawracie. Taktyka walki z opozycją demokratyczną, październik 1976 - grudzień 1979*, w serii: Paczkowski A. (red.): „Dokumenty do dziejów PRL”, z. 19, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 191.
- Jarosz M. (red.): *Wykluczeni. Wymiar społeczny, materialny i etniczny*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 326.
- Jarosz M. (red.): *Naznaczeni i napiętnowani. O wykluczeniu politycznym*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Naukowa, Warszawa 2008, s. 310.
- Jarząbek W. (Wstęp oraz wybór i opracowanie dokumentów): *PRL w politycznych strukturach Układu Warszawskiego w latach 1955-1980*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, s. 448.
- Kamiński A. Z. (red.): *Polityka bez strategii. Bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej i Polski*

- w perspektywie ładu globalnego, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 142.
- Madajczyk P., Popieliński P. (red.): *Polsko-niemieckie kontakty obywatelskie. Stan badań i postulaty badawcze*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 159.
- Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 312.
- Persak K, Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł, Machcewicz P., Osęka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski w XX wieku*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 563.
- Szklarski B. (red.): *Mity, symbole i rytuały we współczesnej polityce. Szkice z antropologii polityki*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas Press, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2008, s. 319.
- Szlajfer H. (red.), Jędrus M., Szlajfer H. (wybór dokumentów), Ceranka P., Jędrus M., Sowiński P. (opracowanie): *Ku wielkiej zmianie. Korespondencja między Ambasadą PRL w Waszyngtonie a Ministerstwem Spraw Zagranicznych, styczeń - październik 1989*, w serii: Paczkowski A. (red.): „Dokumenty do dziejów PRL”, z. 20, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 242.
- Żelichowski R. (red.): *Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 209.

Wykaz monografii naukowych i podręczników akademickich autorstwa, współautorstwa lub pod redakcją pracowników placówki

a) autorstwo monografii lub podręcznika w jęz. obcym

Jarosz M.: *Samobójstwa*, [wydanie w jęz. japońskim uzupełnione i rozszerzone], Chuo University, Tokio 2008, s. 174.

b) autorstwo monografii lub podręcznika w jęz. polskim

- Baran A. F.: *Walka o kształt harcerstwa w Polsce (1980-1990). Niepokorni i niezależni*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Fundacja „Historia i Kultura”, Warszawa 2007, s. 550.
- Burakowski A.: *Geniusz Karpat. Dyktatura Nicolae Ceaușescu 1965-1989*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo TRIO, Warszawa 2008, s. 403.
- Ciepielewska A.: *Dobre praktyki polskiej gospodarki społecznej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 147.
- Dziak W. J., Bayer J.: *Perspektywy rozwoju ekonomicznego KRLD na tle reform z 2002 r.*, t. 1: *System ekonomiczny KRLD a reformy*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 99, t. 2: *Zewnętrzne uwarunkowania gospodarki północnokoreańskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 79.
- Friszke A.: *Przystosowanie i opór. Studia z dziejów PRL*, Biblioteka „Więzi”, Warszawa 2007, s. 428.
- Friszke A., Paczkowski A., [Okoński M., Szklarczyk M. (red.)]: *Niepokorni. Rozmowy o Komitecie Obrony Robotników. Relacje członków i współpracowników Komitetu Obrony Robotników zebrane w 1981 roku przez Andrzeja Friszke i Andrzeja Paczkowskiego*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2008, s. 676.
- Friszke A., Paczkowski A., [oraz Dudek A., Eisler A., Sasanka P., Eisler J (red.)]: *Drogi do wolności, drogi do wspólnej Europy 1945-2007*, Fundacja „Instytut Lecha Wałęsy”, Warszawa 2008, s. 170.
- Holzer J.: *Europa Wojen 1914-1945*, Świat Książki, Warszawa 2008, s. 551.
- Holzer J., *Polska i Europa*, Wydawnictwo RYTM, Warszawa 2008.

- Jarząbek W.: *Polska wobec Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Plany i rzeczywistość 1964-1975*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 276.
- Koralewicz J.: *Autorytaryzm, lęk, konformizm*, (wydanie II rozszerzone), Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Collegium Civitas Press, Warszawa 2008, s. 298.
- Madajczyk P., Berlińska D.: *Polska jako państwo narodowe. Historia i pamięć*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Państwowy Instytut Naukowy - Instytut Śląski, Warszawa - Opole 2008, s. 635.
- Manterys A.: *Sytuacje społeczne*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Zakład Wydawniczy NOMOS, Collegium Civitas, Kraków 2008, s. 320.
- Materski W.: *Sowieccy dyplomaci o genezie Organizacji Narodów Zjednoczonych*, „Seria Wschodnia” [Jasiewicz K. - red.], Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2008, s. 213.
- Materski W.: *Katyń... nasz ból powszedni*, w serii „Biblioteka Armii Krajowej”, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2008, str. 160.
- Oseka P.: *Marzec '68*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo Znak, Kraków 2008, s. 335.
- Ukielski P.: *Aksamitny rozwód. Rola elit politycznych w procesie podziału Czechosłowacji*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Instytut Jagielloński, Warszawa 2007, s. 373.

c) autorstwo rozdziału w monografii lub podręczniku w jęz. obcym

- Burakowski A.: Autor haseł, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Codogni P.: Autorka haseł, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Dziak W. J.: Autor haseł, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Friszke A.: Autor haseł, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Gubrynowicz A.: Autor haseł, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Holzer J.: *Kommunismus und polnischer Traditionalismus*, w: Rill B. (red.): *Vergangenheitsbewältigung im Osten - Russland, Polen, Rumänien*, Hanns-Seidel-Stiftung, München 2008, s. 63-68.
- Jarząbek W.: *Hope and Reality: Poland and the Conference on Security and Cooperation in Europe, 1964-1989*, Cold War International History Project, Working Paper, nr 56, May 2008, Washington, s. 68.
- Jarząbek W.: *Preserving the Status Quo or Promoting Change: The Role of the CSCE in the Perception of Polish Authorities*, w: Bange O., Niedhart G. (red.): *Helsinki 1975 and the Transformation of Europe*, Berghahn Books, New York, Oxford 2008, s. 144-159.
- Jarząbek W.: *Zwischen Eiszeit und Verständigungssuche. Einstellung der Polnischen Regierung zu Beziehungen mit der BRD in den Jahren 1956-1981*, w: Schmeitzner M., Stokłosa K. (red.): *Partner oder Kontrahenten? Deutsch - polnische Nachbarschaft im Jahrhundert der Diktaturen*, Lit Verlag, Berlin 2008, s. 137-154.
- Kloskowska-Dudzińska A.: *Non-party lists in local election in Poland*, w: Reiser M., Holtmann E. (red.): *Farewell to the Party Model? Independent Local Lists in East and West European Countries*, VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden 2008, s. 105-126.
- Kofman J.: Autor haseł, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.

- Kowal P.: Autor hasel, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Mach B. W., Jackson J. E., Poznańska K.: *Self-employment in Poland: Longitudinal Assessment 1988 - 2003*, w: Poznańska K., Herman A. (red.): *Przedsiębiorstwo wobec wyzwań globalnych*, t. 3, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2008, s. 69-84.
- Mach B. W., Kryszczuk M. D.: *ISCED-97 in the Polish Context*, w: Schneider S. L. (red.): *The International Standard Classification of Education (ICED-97): An Evaluation of Content and Criterion Validity for 15 European Countries*, Universität Mannheim, Mannheim 2008, s. 226-235.
- Madajczyk P.: *Zwangsmigrationen als Faktoren der nationalen Entflechtung*, w: Von Thadden R., Kudelka S., Serrier T.: *Europa der Zugehörigkeiten. Integrationswege zwischen Eins- und Auswanderung*, Wallstein Verlag, Göttingen 2007, s. 59-68.
- Motyka G.: Autor hasel, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Motyka G.: *Der Zweite Weltkrieg im ukrainisch-polnischen historischen Gedächtnis*, w: Krasnodębski Z., Garsztecki S., Ritter R. (red.): *Last der Geschichte? Kollektive Identität und Geschichte in Ostmitteleuropa. Belarus, Polen, Litauen, Ukraine*, Verlag Dr. Kovač, Hamburg 2008, s. 119-170.
- Nalewajko E., Wesolowski W.: *Five Terms of the Polish Parliament, 1989-2005*, w: Olson D. M., Norton Ph. (red.): *Post-Communist and Post-Soviet Parliaments. The Initial Decade*, Routledge, London and New York 2008, s. 48-71.
- Orzelska A.: Autorka hasel, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Paczkowski A.: Autor hasel, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Paczkowski A.: *Tri lica Josifa Światło. K istorii jewrejskich kommunistow w Polsce*, w: *Prawo na imia. Biografika XX wieku. Epoka i licznost: rakursy istroiczeskowo ponimania*, Nauczno-Informacyjnyj Centr „Memorial”, Sankt-Peterburg 2008, s. 220-231.
- Persak K.: *The Polish-Soviet Confrontation in 1956 and the Attempted Soviet Military Intervention in Poland*, w: Cox T. (red.): *Challenging Communism in Eastern Europe: 1956 and its Legacy*, Rutledge, London & New York 2008, s. 97-122.
- Rodkiewicz W.: *Ideology of the New Polish Government: Consequences for Polish-Russian Relations*, w: Sziszelina L. (red.): *Relations between Russia and East European Countries under Enlarged European Union. Proceedings of the Sixth International Scientific Conference “Russia and Central Europe in New Geopolitical Realities”*, Russian Academy of Sciences Institute of Europe, Foundation for Historical Outlook, Moskwa 2007, s. 129-139.
- Roszkowski W.: Autor hasel, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Stodkowska I.: Autorka hasel, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Stawrowski Z.: Autor hasel, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Stryjek T.: Autor hasel, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.
- Stryjek T.: *Das Bild des Grossfürstentums Litauen und der Rzeczpospolita in den Synthesen der Nationalgeschichte der gegenwärtigen ukrainischen Historiker*, w: Krasnodębski Z., Garsztecki S., Ritter R. (red.): *Last der Geschichte? Kollektive Identität und Geschichte in Ostmitteleuropa. Belarus, Polen, Litauen, Ukraine*, Verlag Dr. Kovač, Hamburg 2008, s. 79-118.
- Stryjek T.: *Zeitgenössische ukrainische Nationalkonstrukte - eigene und geteilte historiographische*

Mythen, w: Krasnodębski Z., Garsztecki S., Ritter R. (red.): *Last der Geschichte? Kollektive Identität und Geschichte in Ostmitteleuropa. Belarus, Polen, Litauen, Ukraine*, Verlag Dr. Kovač, Hamburg 2008, s. 227-290.

Ukielski P.: Autor hasel, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.

Wierzbicki M.: *Western Belarus In September 1939. Revisiting Polish-Jewish Relations in the Kresy*, w: Barkan E., Cole E. A., Struve K. (red.): *Shared History - Divided Memory. Jews and Others in Soviet-Occupied Poland, 1939-1941*, Leipziger Universitätsverlag GMBH, Leipzig 2007, s. 135-146.

Wnuk R.: *Sovietska podpora bezpečnostného aparátu Poľskej komunistickej strany. Rola NKVD v boji s protivládnyimi antikomunistickými skupinami v Poľsku (1944-1945)*, w: Grúňová A. (red.): *Aktivita NKVD/KGB a ich spolupráca s tajnými službami v strednej a východnej Európe 1945-1989*, Ústav Pamäti Národa, Bratislava 2008, s. 52-69.

Wnuk R.: *Resistance 1939-1941. The Polish Underground under Soviet Occupation and the Jews*, w: Barkan E., Cole E. A., Struve K. (red.): *Shared History - Divided Memory. Jews and Others in Soviet-Occupied Poland, 1939-1941*, Leipziger Universitätsverlag GMBH, Leipzig 2007, s. 147-172.

Wojciechowski L.: Autor hasel, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.

Wołek A.: Autor hasel, w: Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008.

Żelichowski R.: *William Lindley und seine Arbeiten in Warschau*, w: Pelc O., Grötz S. (red.): *Konstrukteur der modernen Stadt. William Lindley in Hamburg und Europa (1808 - 1900)*, Dölling and Galitz Verlag, Hamburg 2008, s. 262-275.

Żelichowski R.: *Verzeichnis der Ingenieurprojekte der Familie Lindley im 19. und 20. Jahrhundert* w: Pelc O., Grötz S. (red.): *Konstrukteur der modernen Stadt. William Lindley in Hamburg und Europa (1808 - 1900)*, Dölling and Galitz Verlag, Hamburg 2008, s. 318-324.

d) autorstwo rozdziału w monografii lub podręczniku w jęz. polskim

Bajda P.: *Białoruś*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 37-48 i 289-294.

Baran A. F.: *Echa aktualnej sytuacji Republikańskiego Społecznego Zjednoczenia „Harcerstwo” na Białorusi*, w: Dopierata K., Sudol A. (red.): *Polacy i Polonia na świecie. Stan badań i ich perspektywy na XXI wiek. Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej Suwałki 15-17 września 2006 roku*, Biblioteka Publiczna im. M. Konopnickiej w Suwałkach, Suwałki - Warszawa - Bydgoszcz 2008, s. 117-125.

Burakowski A.: *Rumuńska polityka niezależności w bloku sowieckim*, w: Persak K., Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł., Machcewicz P., Osęka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 392-408.

Burakowski A.: *Główne tendencje w polityce wewnętrznej*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 17-20.

Burakowski A.: *Albania*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 31-36 i 285-288.

Burakowski A.: *Bułgaria*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 67-76 i 301-306.

Burakowski A.: *Rumunia*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 205-216 i 361-366.

Ciepielewska A., Pielniński A.: *Szkic modelu uwarunkowań rozwoju lokalnych gospodarek*

- społecznych, w: Leś E. (red.): *Gospodarka społeczna i przedsiębiorstwo społeczne. Wprowadzenie do problematyki*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2008, s. 191-218.
- Codogni P.: *Bośnia i Hercegowina*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 49-66 i 295-300.
- Codogni P.: *Macedonia*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 173-184 i 337-340.
- Codogni P.: *Serbia i Czarnogóra*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 217-234 i 367-372.
- Danecka M.: *Ubodzy i bezrobotni*, w: Jarosz M. (red.): *Wykluczeni. Wymiar społeczny, materialny i etniczny*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 107-136.
- Danecka M., Nałęcz S.: *Centra integracji społecznej*, w: Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 171-197.
- Friszke A.: *Tajni współpracownicy UB/SB. Próba typologii przypadków*, w: Jarosz M. (red.): *Naznaczeni i napiętnowani. O wykluczeniu politycznym*, Oficyna Naukowa, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 78-107.
- Friszke A.: *Wprowadzenie do części „Polska” (s. 428-447) oraz hasła: Andrzej Celiński, Jacek Kuroń (wspólnie z R. Żelichowskim), Jan Józef Lipski, Jan Lityński, Tadeusz Mazowiecki, Karol Modzelewski*, w: *Słownik dysydentów. Czołowe postacie ruchów opozycyjnych w krajach komunistycznych w latach 1956-1989*, t. I, „Karta”, Warszawa 2007.
- Friszke A.: *Sesja marcowa 1981 (wstęp do tomu): Marzec '68. Referaty z sesji na Uniwersytecie Warszawskim w 1981 roku*, Otwarta Rzeczpospolita. Stowarzyszenie przeciw antysemityzmowi i ksenofobii, Warszawa 2008, s. 7-14.
- Friszke A.: *Polska u progu lat 70, kryzys polityczny i społeczny*, w: Friszke A. (red.): *Konferencja: „Grudzień '70 - Pamiętamy”*. Gdańsk, 15 grudnia 2007, Fundacja Centrum Solidarności, Gdańsk 2008, s. 19-24.
- Friszke A.: *Studencki Komitet Delegatów Wydziałowych na Uniwersytecie Warszawskim w Marcu '68*, w: Persak K., Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł., Machcewicz P., Osęka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 321-353.
- Friszke A.: *Jakich dziejów opozycji potrzebują Polacy?*, w: Kowalczyk K., Paziewski M., Stefaniak M. (red.): *Między Warszawą a regionem. Opozycja przedsiębiorcza na Pomorzu Zachodnim*, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Szczecinie, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2008, s. 11-18.
- Friszke A.: *Postrzeganie podziemia niepodległościowego przez społeczeństwo polskie, (koreferat)*, w: Poleszak A. (red.): *Polskie podziemie niepodległościowe na tle konspiracji antykomunistycznych w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1944-1956*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa - Lublin 2008, s. 254-257.
- Gubrynowicz A.: *Estonia*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 99-122 i 325-330.
- Gubrynowicz A.: *Litwa*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 123-144 i 331-334.
- Gubrynowicz A.: *Łotwa*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 145-172 i 335-336.
- Hałajko J.: *Wybór pisowni jako element autoidentyfikacji kulturowej. Społeczno-polityczne konteksty sporów o pisownię ukraińską w XX i XXI wieku*, w: Goszczyńska J. (red.): *Procesy autoidentyfikacji na obszarze kultur środkowoeuropejskich po roku 1918*, Instytut Slavistyki Zachodniej i Południowej UW, Warszawa 2008, s. 175-191.

- Hałajko J.: *Grupy polityczno-biznesowe jako czołowi gracze w polityce ukraińskiej*, w: Czaputowicz J. (red.): *Polityka zagraniczna Polski. Unia Europejska, Stany Zjednoczone, sąsiedzi*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2008, s. 337-346.
- Jakóbiak W.: *Reguły polityki makroekonomicznej*, w: Stecewicz J. (red.): *Polityka gospodarcza. Teoria i realia*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2008, s. 37-54.
- Jarosz M.: *Wstęp. Polska lustrwana*, w: Jarosz M. (red.): *Naznaczeni i napiętnowani. O wykluczeniu politycznym*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Naukowa, Warszawa 2008, s. 7-16.
- Jarosz M., Kozak M. W.: *Konkluzje*, w: Jarosz M. (red.): *Naznaczeni i napiętnowani. O wykluczeniu politycznym*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Naukowa, Warszawa 2008, s. 288-295.
- Jarosz M.: *Wstęp. Obszary wykluczenia w Polsce*, w: Jarosz M. (red.): *Wykluczeni. Wymiar społeczny, materialny i etniczny*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 7-18.
- Jarosz M., Kozak M. W.: *Konkluzje*, w: Jarosz M. (red.): *Wykluczeni. Wymiar społeczny, materialny i etniczny*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 309-316.
- Jarząbek W.: *Władze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wobec kontaktów obywatelskich między Polakami a Niemcami z RFN w latach 1970-1989. Zarys tematu*, w: Madajczyk P. (red.): *Polsko-niemieckie kontakty obywatelskie. Stan badań i postulaty badawcze*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 31-48.
- Jasiewicz K.: *Od redaktora „Serii Wschodniej”*, w: Maj P. I.: *Działalność Instytutu Wschodniego w Warszawie 1926-1939, „Seria Wschodnia”* [Jasiewicz K. - red.], Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Fundacja „Historia i Kultura”, Warszawa 2007, s. 15-16.
- Jasiewicz K.: *Od redaktora „Serii Wschodniej”*, Materski W.: *Sowieccy dyplomaci o genezie organizacji narodów Zjednoczonych, „Seria Wschodnia”* [Jasiewicz K. - red.], Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2008, s. 5-8.
- Jasiewicz K.: *Wstęp*, w: Michael Hauptman, *Zapomniane mogiły*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Żydowski Instytut Historyczny, Ośrodek KARTA, Warszawa 2008, s. 5-12.
- Kęska A.: *Stare i nowe podziały społeczne w Polsce*, w: Jarosz M. (red.): *Wykluczeni. Wymiar społeczny, materialny i etniczny*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 43-68.
- Kinowska Z.: *Elity polityczne i piętno „agenta”*, Jarosz M. (red.): *Naznaczeni i napiętnowani. O wykluczeniu politycznym*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Naukowa, Warszawa 2008, s. 161-191.
- Kinowska Z., Kęska A.: *Lustracja w odbiorze społecznym*, Jarosz M. (red.): *Naznaczeni i napiętnowani. O wykluczeniu politycznym*, Oficyna Naukowa, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 236-251.
- Kozarzewski P.: *Wykluczenie edukacyjne*, w: Jarosz M. (red.): *Wykluczeni. Wymiar społeczny, materialny i etniczny*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 137-176.
- Król E. C.: *Polsko-niemieckie kontakty obywatelskie w dziedzinie kultury w latach 1971-2005*, w: Madajczyk P. (red.): *Polsko-niemieckie kontakty obywatelskie. Stan badań i postulaty badawcze*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 107-122.
- Król E. C.: *Wilma Hosenfelda spotkanie z książką i filmem*, w: Hosenfeld W.: *„Staram się ratować każdego”. Życie niemieckiego oficera w listach i dziennikach*, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2008, s. 141-144.
- Leszczyński A.: *Czy komunizm zmodernizował Polskę?* w: Persak K, Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł, Machcewicz P., Osęka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięi Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 522-535.
- Mach B. W., Domański H., Przybysz D.: *Pochodzenie społeczne - wykształcenie - zawód: ruchliwość społeczna w Polsce w latach 1982-2006*, w: Domański H. (red.): *Zmiany stratyfikacji*

- społecznej w Polsce, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2008, s. 97-132.
- Mach B. W., Jackson J. E., Poznańska K.: *Self-employment in Poland: Longitudinal Assessment 1988 - 2003*, w: Poznańska K., Herman A. (red.): *Przedsiębiorstwo wobec wyzwań globalnych*, t. 3, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2008, s. 69-84.
- Mach B. W., Domański H.: *Inteligencja w strukturze społecznej: dziedziczenie pozycji, wyższe wykształcenie i kariera zawodowa (1982-2006)*, w: Domański H. (red.): *Inteligencja w Polsce: Specjaliści, twórcy, klerkowie, klasa średnia?*, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa, 2008, s. 265-291.
- Machcewicz P.: *Radio Wolna Europa i „partyzanci”*, w: Persak K, Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł, Machcewicz P., Osęka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięi Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 248-261.
- Madajczyk P.: *System władzy na Górnym Śląsku w latach 1945-1956*, Dziurok A., Linek B., Tarka K.: *Stalinizm u rok 1956 na Górnym Śląsku*, Societas Vistulana, Katowice - Opole - Kraków 2007, s. 31-54.
- Madajczyk P.: *Polsko-niemieckie kontakty między społeczeństwami obywatelskimi*, w: Madajczyk P. (red.): *Polsko-niemieckie kontakty obywatelskie. Stan badań i postulaty badawcze*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 7-12.
- Madajczyk P.: *Kontakty w nauce i edukacji oraz znaczenie mniejszości narodowych w polsko-niemieckich kontaktach społecznych. Postulaty badawcze*, w: Madajczyk P. (red.): *Polsko-niemieckie kontakty obywatelskie. Stan badań i postulaty badawcze*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 123-146.
- Madajczyk P.: *Historia stosunków polsko-niemieckich w latach 1945-1989 a traktaty polsko-niemieckie z 1990 i 1991 roku*, w: *Między Polską a Niemcami. Śląsk - pogranicze czy region pomostu? Polska - Śląsk - Niemcy. Współpraca Polaków i Niemców wobec nowych wyzwań*, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Gliwice-Opole 2007, s. 7-19.
- Manterys A.: *Przedmowa*, w: Alfred Schütz: *O wielości rzeczywistości: szkice z socjologii fenomenologicznej*, Zakład Wydawniczy NOMOS, Kraków 2008, s. VII-XVII.
- Marciniak W.: *Polityka RP wobec Rosji w: Polska polityka wschodnia. Materiały z konferencji zorganizowanej w dniach 3-4 listopada 2006 roku we Wrocławiu*, Kolegium Europy Wschodniej, Wrocław 2008, s. 101-111, 115-118.
- Marciniak W.: *Kryzys długi jak stulecie [Postowie]*, w: Felsztynski J., Pribyłowski W.: *Korporacja zabójców. Rosja, KGB i prezydent Putin*, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa 2008, s. 365-383.
- Materski W.: *Stefan Litauer - dyplomata dziennikarz i ...*, w: Persak K, Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł, Machcewicz P., Osęka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięi Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 85-93.
- Materski W.: *Na półce „Serii Wschodniej”*, w: Maj I. P.: *Działalność Instytutu Wschodniego w Warszawie 1926 - 1939*, „Seria Wschodnia” [Jasiewicz K. - red.], Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Fundacja „Historia i Kultura”, Warszawa 2007, s. 11-13.
- Materski W.: *Problem Białorusi w pertraktacjach dyplomatycznych Narodów Zjednoczonych (1944-1945)*, w: Michaluk D. (red.): *Białoruś w XX stuleciu. W kręgu kultury i polityki*, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2007, s. 411-423.
- Materski W.: *Rząd Tymczasowy RP. Etap w legalizacji międzynarodowej Polski „lubelskiej”*, w: Chwedoruk R., Przystek D. (red.): *Dylematy historii i polityki*, Instytut Nauk Politycznych UW, Warszawa 2008, s. 37-57.
- Mizgala J.: *Cele polityki rosyjskiej wobec Polski*, w: Czaputowicz J. (red.): *Polityka zagraniczna Polski. Unia Europejska, Stany Zjednoczone, sąsiedzi*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2008, s. 309-314.
- Motyka G.: *Próby porozumienia między podziemiem polskim i ukraińskim w czasie drugiej wojny*

- światowej, w: Persak K, Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł, Machcewicz P., Osęka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 71-84.
- Motyka G.: *Problem podziemia antykomunistycznego w historiografii sowieckiej w latach 1944-1991*, w: Poleszak S. (red.): *Polskie podziemie niepodległościowe na tle konspiracji antykomunistycznych w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1944-1956*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa-Lublin 2008, s. 17-24.
- Motyka G.: *Antykomunistyczny ruch oporu na Ukrainie w latach 1944-1953 (koreferat)*, w: Poleszak S. (red.): *Polskie podziemie niepodległościowe na tle konspiracji antykomunistycznych w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1944-1956*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa-Lublin 2008, s. 76-82.
- Nałęcz S.: *Potencjał społeczny i ekonomiczny gospodarki społecznej w Polsce*, w: Leś E. (red.): *Gospodarka społeczna i przedsiębiorstwo społeczne. Wprowadzenie do problematyki*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2008, s. 151-190.
- Nałęcz S.: *Polska gospodarka społeczna w ujęciu tradycyjnym - synteza*, w: Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 14-41.
- Nałęcz S., Konieczna J.: *Sektor spółdzielczy - główny pracodawca gospodarki społecznej w Polsce*, w: Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 42-81.
- Nałęcz S., Kotowska O., Załęski P.: *Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych w Polsce*, w: Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 88-110.
- Nałęcz S.: *Pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe*, Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 111-120.
- Nałęcz S.: *Sektor non-profit*, w: Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 121-170.
- Nałęcz S., Chorążuk J.: *Warsztaty terapii zajęciowej jako forma nowej gospodarki społecznej*, w: Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 198-232.
- Nałęcz S., Pawlak M.: *Zakłady aktywności zawodowej*, w: Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 233-246.
- Nałęcz S.: *Metodologia badań ilościowych prowadzonych w Krajowym Obserwatorium Gospodarki Społecznej ISP PAN*, w: Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 272-284.
- Nałęcz S., Adach-Stankiewicz E., Kaczorowski P.: *Opis, wnioski i rekomendacje metodologiczne z badania SOF 2006*, Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 285-300.
- Orzelska A.: *Polityka zagraniczna*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 9-16.
- Orzelska A.: *Chorwacja*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 77-86 i 307-314.
- Osęka P.: *Kartoteka spraw Centralnej Komisji Kontroli Partyjnej - rekonosans archiwalny*, w: Persak K, Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł, Machcewicz P., Osęka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 262-275.

- Oseka P.: *Funkcjonariusze SB 1970-1989 - drogi awansu i modele kariery*, w: Jarosz M. (red.): *Naznaczeni i napiętnowani. O wykluczeniu politycznym*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Naukowa, Warszawa 2008, s. 108-130.
- Paczkowski A.: *Sześćdziesiąt lat Jaty*, w: *Patriotyzm wczoraj i dziś. Seminarium Polskiej Akademii Umiejętności 2005*, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 2008, s. 53-66.
- Persak K.: *Dymisja Antoniego Alstera*, w: Persak K., Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł., Machcewicz P., Oseka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 231-247.
- Popieliński P.: *Młodzi Ślązacy między niemieckością a polskością*, w: Sakson A. (red.): *Ślązacy, Kaszubi, Mazurzy i Warmiacy - między polskością a niemieckością*, Instytut Zachodni, Poznań 2008, s. 125-146.
- Stodkowska I.: *Heroiczni pozytywiści. Towarzystwo „Bratnia Pomoc” Studentów Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1945-1949*, w: Persak K., Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł., Machcewicz P., Oseka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 141-158.
- Sowiński P.: *„Merchant adventurers” komunizmu. Handlowe podróże Polaków na Zachód w latach 1956-1970*, w: Persak K., Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł., Machcewicz P., Oseka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 291-306.
- Stola D.: *Exodus do Niemiec. Fala emigracji z Polski do RFN i NRD w latach 1956-1958*, w: Persak K., Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł., Machcewicz P., Oseka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 213-230.
- Stola D.: *Złote lata PZPR: finanse partii w dekadzie Gierka*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 67.
- Stola D.: *O dalszy rozwój badań nad socjalistycznymi praktykami społecznymi. Uwagi o stanie i możliwościach refleksji nad naturą PRL*, w: Brzechczyn K. (red.): *Obrazy PRL. O konceptualizacji realnego socjalizmu w Polsce*, Instytut Pamięci Narodowej, Poznań 2008, s. 131-142.
- Stola D.: *Wpływ PRL na postawy Polaków w III Rzeczypospolitej*, w: Szomburg J. (red.): *Modernizacja Polski. Kody kulturowe i mity*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2008, s. 87-95.
- Strzałka K.: *Szczególna forma państwa - państwa małe w Unii Europejskiej*, w: Żelichowski R. (red.): *Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 13-34.
- Szklarski B.: *W poszukiwaniu współczesnych powinowactw antropologii i polityki*, w: Szklarski B. (red.): *Mity, symbole i rytuały we współczesnej polityce. Szkice z antropologii polityki*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas Press, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2008, s. 7-12.
- Szklarski B.: *(Anty) demokratyczny potencjał mitu amerykańskiej konstytucji*, Szklarski B. (red.): *Mity, symbole i rytuały we współczesnej polityce. Szkice z antropologii polityki*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas Press, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2008, s. 113-124.
- Szljajfer H.: *Wstęp*, w: Szljajfer H. (red.), Jędrys M., Szljajfer H. (wybór dokumentów), Ceranka P., Jędrys M., Sowiński P. (opracowanie): *Ku wielkiej zmianie. Korespondencja między Ambasadą PRL w Waszyngtonie a Ministerstwem Spraw Zagranicznych, styczeń - październik 1989*, w serii: Paczkowski A. (red.): *„Dokumenty do dziejów PRL”*, z. 20, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 9-14.
- Szpociński A.: *Kłopoty z dziedzictwem europejskim*, w: Nowinowski S., Pomorski J., Stobiecki R. (red.): *Pamięć i polityka historyczna. Doświadczenia Polski i jej sąsiadów*, Instytut Pamięci

Narodowej, Łódź 2008, s. 261-271.

- Szymoniczek J.: *Formy współpracy polskich i niemieckich organizacji społecznych oraz ich ewolucja w latach 1970-2006*, w: Madajczyk P. (red.): *Polsko-niemieckie kontakty obywatelskie. Stan badań i postulaty badawcze*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 147-159.
- Ukielski P.: *Gospodarka*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 21-30.
- Ukielski P.: *Czechy*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 87-98 i 315-324.
- Ukielski P.: *Słowacja*, w: Kofman J., Roszkowski W., Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 235-248 i 373-380.
- Wierzbicki M.: *Życie gospodarcze w sowieckiej strefie okupacyjnej w okresie przejściowym. Kresy Wschodnie II RP wrzesień - grudzień 1939*, w: Persak K, Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł, Machcewicz P., Osęka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięi Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 45-58.
- Wierzbicki M.: *Młodzieżowe organizacje i środowiska konspiracyjne w Polsce 1944-1956 - rozważania wstępne*, w: Poleszak S. (red.): *Polskie Podziemie niepodległościowe na tle konspiracji antykomunistycznych w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1944-1956*, Instytut Pamięi Narodowej, Warszawa-Lublin 2008, s. 258-274.
- Wnuk R.: *Polskie, ukraińskie, białoruskie i litewskie podziemie niepodległościowe na Zachodniej Białorusi*, w: Poleszak S. (red.): *Polskie podziemie niepodległościowe na tle konspiracji antykomunistycznych w Europie Środkowo-Wschodnich w latach 1944-1956*, Instytut Pamięi Narodowej, Warszawa-Lublin 2008, s. 121-126.
- Wotek A.: *Kalendarium i glosariusz do rozdziału Jugostawia; wprowadzenie do rozdziału Chorwacja*, w: *Słownik dysydentów. Czołowe postacie ruchów opozycyjnych w krajach komunistycznych w latach 1956-1989*, t. 1, Karta, Warszawa 2007, s. 247-269 i 278-287.
- Wódka J.: *Turecka Republika Cypru Północnego - „quasi”-państwo na styku trzech kontynentów*, w: Żelichowski R. (red.): *Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 81-106.
- Zaremba M.: *Polityka strachu i jej konsekwencje. Polska 1944-1947*, w: Persak K, Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł, Machcewicz P., Osęka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski XX wieku*, Instytut Pamięi Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 113-140.
- Żelichowski R.: *Europejska układanka Baarle-Hertog/Baarle-Nassau*, w: Żelichowski R. (red.): *Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 163-186.

e) redakcja naukowa monografii lub podręcznika

- Friszke A. (przedmowa i opracowanie), Friszke A., Zaremba M. (wybór): *Rozmowy na Zawracie. Taktyka walki z opozycją demokratyczną, październik 1976 - grudzień 1979*, w serii: Paczkowski A. (red.): „Dokumenty do dziejów PRL”, z. 19, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 191.
- Holzer J., Schwan G., Lavabre M. C., Schwelling B. (red.): *Demokratyczna tożsamość polityczna. Niemcy, Polska, Francja*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2008, s. 389. [wydanie polskie, poprzednio wydanie niemieckie i francuskie].
- Jarosz M. (red.): *Wykluczeni. Wymiar społeczny, materialny i etniczny*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 326.
- Jarosz M. (red.): *Naznaczeni i napiętnowani. O wykluczeniu politycznym*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Naukowa, Warszawa 2008, s. 310.
- Jarząbek W. (Wstęp oraz wybór i opracowanie dokumentów): *PRL w politycznych strukturach*

- Układu Warszawskiego w latach 1955-1980*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, s. 448.
- Kamiński A. Z. (red.): *Polityka bez strategii. Bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej i Polski w perspektywie ładu globalnego*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 142.
- Król E. C., Lipscher W. (red.): Hosenfeld W.: „*Staram się ratować każdego*”. *Życie niemieckiego oficera w listach i dziennikach*, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2008, s. 977.
- Madajczyk P., Popieliński P. (red.): *Polsko-niemieckie kontakty obywatelskie. Stan badań i postulaty badawcze*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 159.
- Manterys A. (red.): Alfred Schütz, *O wielości rzeczywistości: szkice z socjologii fenomenologicznej*, Zakład Wydawniczy „Nomos”, Kraków 2008, s. 272.
- Nałęcz S. (red.): *Gospodarka społeczna w Polsce. Wyniki badań 2005-2007*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, s. 312.
- Roszkowski W., Kofman J. (red.): *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, M.E. Sharpe, Armonk-New York-London 2008, s. 1195 + XI.
- Szlajfer H. (red.), Jędrus M., Szlajfer H. (wybór dokumentów), Ceranka P., Jędrus M., Sowiński P. (opracowanie): *Ku wielkiej zmianie. Korespondencja między Ambasadą PRL w Waszyngtonie a Ministerstwem Spraw Zagranicznych, styczeń - październik 1989*, w serii: Paczkowski A. (red.): „Dokumenty do dziejów PRL”, z. 20, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 242.
- Persak K, Dudek A., Friszke A., Kamiński Ł, Machcewicz P., Osęka P., Sowiński P., Stola D., Zaremba M. (red.): *Od Piłsudskiego do Wałęsy. Studia z dziejów Polski w XX wieku*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 563.
- Szklarski B. (red.): *Mity, symbole i rytuały we współczesnej polityce. Szkice z antropologii polityki*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas Press, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2008, s. 319.
- Żelichowski R. (red.): *Małe państwa Europy Zachodniej i terytoria o statusie specjalnym. Ich rola i miejsce w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 209.

f) redakcja naukowa czasopisma lub wydawnictwa ciągłego

- Holzer J.: (red.): *Rocznik Polsko niemiecki 2008*, nr 16, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Warszawa 2008, s. 158.
- Kofman J., Roszkowski W., współpraca: Gubrynowicz A. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia 2005*, Rocznik XV, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 422.
- Paczkowski A. (red.): Seria: „Dokumenty do dziejów PRL”. W serii: 1) Z. 19: Friszke A. (przedmowa i opracowanie), Friszke A., Zaremba M. (wybór): *Rozmowy na Zawracie. Taktyka walki z opozycją demokratyczną, październik 1976 - grudzień 1979*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 191, 2) Z. 20: Szlajfer H. (red.), Jędrus M., Szlajfer H. (wybór dokumentów), Ceranka P., Jędrus M., Sowiński P. (opracowanie): *Ku wielkiej zmianie. Korespondencja między Ambasadą PRL w Waszyngtonie a Ministerstwem Spraw Zagranicznych, styczeń - październik 1989*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2008, s. 242.
- Roszkowski W. (red.): *Studia Polityczne*, nr 21 i nr 22, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Warszawa 2008, s. 286. i 256.
- Szpociński A. (red.): Seria: „Współczesne Społeczeństwo Polskie wobec Przeszłości”, t. II: Kwiatkowski P. T.: *Pamięć zbiorowa społeczeństwa polskiego w okresie transformacji*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2008, s. 470.

Recenzje

- Baran A.F.: *O Bogu na nieludzkiej ziemi* [Rec.] Morka A. OP: *Doświadczenie Boga w GUŁagu*, w: „Ethos” 2008, nr 1(81), s. 211-215.
- Fiszer J. M.: [Rec.] Ewa Latoszek, *Integracja europejska. Mechanizmy i wyzwania*, w: „Studia Polityczne” 2008, nr 21, s. 264-270.
- Fiszer J. M.: [Rec.] Anthony D. Smith, *Nacjonalizm. Teoria, ideologia, historia*, w: „ATHENAEUM. Political Science” 2008, vol. 20, s. 239-243.
- Fiszer J. M.: [Rec.] Jan Zielonka, *Europa jako imperium. Nowe spojrzenie na Unię Europejską*, w: „Politeja” 2008, nr 1(9), s. 268-273.
- Jasiewicz K.: [Rec.] Jerzy Grzybowski, *Białorusini w regularnych formacjach Wojska Polskiego 1918-1945*, w: „Dzieje Najnowsze” 2008, Rocznik XL, nr 2, s. 176-179.
- Jarząbek W.: *Przemiany w Europie widziane oczami dyplomaty*, [Rec.] Franz Pfeffer, *Ein Amt und eine Meinung. Botschafter in Polen und Frankreich*, w: „Rocznik Polsko-Niemiecki 2008”, nr 16, s. 129-132.
- Jarząbek W.: [Rec.] *Polskie dokumenty dyplomatyczne 1972, 1973 i 1974*, „Rocznik Polsko-Niemiecki 2008”, nr 16, s. 155-156.
- Król E. C.: *Gombrowicz w Europie*, [Rec.] Andreas Lawaty, Marek Zybur (Hrsg.), *Gombrowicz in Europa. Deutsch-polnische Versuche einer kulturellen Verortung*, „Rocznik Polsko-Niemiecki 2008”, nr 16, s. 133-138.
- Król E. C.: [Rec.] Eberhardt Kettlitz, *Afrikanische Soldaten aus deutscher Sicht seit 1871. Stereotype, Vorurteile, Feindbilder und Rassismus*, „Rocznik Polsko-Niemiecki 2008”, nr 16, s. 157-158.
- Machcewicz P.: *Zbyt proste wyjaśnienie. O „Strachu” Jana Tomasza Grossa*, „Więź” 2008, nr 1-2, s. 73-84.
- Madajczyk P.: [Rec.] Wanda Jarząbek, *Polska wobec Konferencji bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Plany i rzeczywistość 1964-1975*, „Rocznik Polsko-Niemiecki 2008”, nr 16, s. 145-150.
- Materski W.: [Rec.] Jelena Wiktorowna Jakowlewa, *Polsza protiv SSSR 1939-1950*, w: „Dzieje Najnowsze” 2008, Rocznik XL, nr 1, s. 239-249.
- Materski W.: [Rec.] Danuta Chmielowska, *Polsko-tureckie stosunki dyplomatyczne w okresie międzywojennym*, „Dzieje Najnowsze” 2008, Rocznik XL, nr 2, s. 163-176.
- Materski W.: [Rec.] *Stenogrammy zasiedaniaj Politbiuro CK RKP(b)-WKP(b) 1923-1938 gg.* w: „Dzieje Najnowsze” 2008, Rocznik XL, nr 3, s. 193-198.
- Materski W.: *SSSR i Litwa w gody wtorej mirowoj wojny, t I: SSSR i Litowskaja Respublika (mart 1939 - awgust 1940 gg.)*, w: „Dzieje Najnowsze” 2008, Rocznik XL, nr 3, s. 199-203.
- Materski W.: [Rec.] Nikołaj Dżawachiszwili, *Gruziny pod rossijskim fłagom. (Gruzinskije wojennyje i gosudarstwiennyje diejatieli na służbie Rossii w 1703-1917 gg.)*, w: „Achalidi Uachlesi Istorije Sawithedzi”, vol. II, Tbilisi 2007, s. 341-344.
- Motyka G.: *Bohater „mikroskopijnej zimnej wojny”. O książce Timothy Snydera „Tajna wojna. Henryk Józewski i polsko-sowiecka rozgrywka o Ukrainę”*, w: „Nowa Europa Wschodnia” 2008, nr 2, s. 146-151.
- Motyka G.: [Rec.] W. Wjatrowycz, *Stawлення OUN do jewrejiw. Formuвання pozycji na tli katastrofy*, w: „Zagłada Żydów. Studia i Materiały” 2007, nr 3, s. 430-434.
- Motyka G.: [Rec.] W. Iwanenko, W. Jakunina, *OUN i UPA u druhij switowij wijni: problemy istoriohrafiji ta metodohiji*, w: „Ukrajina Moderna” 2008, nr 2, s. 303-309.
- Popieliński P.: *Ku jedności*, [Rec.] Tytus Jaskułowski, *Pokojowa rewolucja w Niemieckiej Republice Demokratycznej w latach 1989-1990. Geneza - przebieg - efekty*. Tytus Jaskułowski (red.): *Pokojowa rewolucja w NRD w prasie polskiej 1989-1990. Wybór źródeł*, „Rocznik Polsko-Niemiecki 2008”, nr 16, s. 139-144.
- Popieliński P.: [Rec.] Jörg Echternkamp, Sterfan Martens (Hrsg.), *Der Zweite Weltkrieg in Europa*.

Erfahrung und Erinnerung, „Rocznik Polsko-Niemiecki 2008”, nr 16, s. 151-152.

Popieliński P.: [Rec.] Hans-Christian Petersen, *Bevölkerungsökonomie - Ostforschung -- Politibigraphische Studie zu Peter-Heinz Seraphim (1902-1979)*, „Rocznik Polsko-Niemiecki 2008”, nr 16, s. 153-154.

Schlesinger K.: *Nacjonalizm wczoraj, dziś i jutro*, [Rec.] Anthony D. Smith, *Nacjonalizm. Teoria, ideologia, historia*, w: „Kultura i Społeczeństwo”, 2008, t. LII, nr 2, s. 255-257.

Szklarski B.: [Rec.] Andrzej Lubowski, *Kontuzjowane mocarstwo - siła i słabość Ameryki*, w: „The Americanist. American Popular Culture as Import and Export” 2008, vol. XXIV, s. 184-187.

Wnuk R.: *Po „Zagładzie”*, [Rec.] J. M. Chodakiewicz, *Po Zagładzie. Stosunki polsko-żydowskie 1944-1947*, w: „Zeszyty Historyczne” 2008, nr 163, s. 175-188.

Wódka J.: [Rec.] Józef M. Fiszer (red.): *Sytuacja wewnętrzna w krajach postkomunistycznych Europy i Azji oraz ich polityka międzynarodowa w latach 2006-2007*, „Studia Polityczne” 2008, nr 21, s. 242-247.

Zaremba M.: *Nicht das endgültige Urteil* [niemiecka wersja recenzji „Sąd nieostateczny”], w: Barbara Engelking, Helga Hirsch (red.): *Unbequeme Wahrheiten. Polen und sein Verhältnis zu den Juden*, Suhrkamp, Frankfurt am Main 2008, s. 251-259.

REALIZOWANE PROJEKTY BADAWCZE

Spis treści

a) realizowane w ramach działalności statutowej placówki

Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji	Ko Proj
<i>Struktura społeczna, jakość demokracji a dynamika życia publicznego w Polsce w perspektywie porównawczej</i>	prof. dr hab. Bogdan Mach	2005-2007	
<i>Ekonomia społeczna</i>	doc. dr hab. Ewa Leś	2007-2010	
<i>Polskie elity w początkowym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej</i>	prof. dr hab. Jacek Wasilewski	2005-2008	
<i>Kształtowanie się rozłamów socjopolitycznych w Polsce po 1989 roku Wybory 2005</i>	doc. dr hab. Radosław Markowski	2008-2008	
<i>Transformacja w Polsce: uwarunkowania polityczne i skutki społeczne</i>	prof. dr hab. Maria Jarosz	2007-2008	
<i>Władza i społeczeństwo w Polsce 1944-1989</i>	doc. dr hab. Andrzej Friszke	2007-2010	
<i>Różne formy oporu wobec systemu sowieckiego na terenach byłej II RP i ich odbicie w dyskusjach we współczesnej historiografii polskiej i ukraińskiej</i>	doc. dr hab. Grzegorz Motyka	2005-2009	

<i>Polskie partie polityczne we własnych dokumentach i materiałach programowych</i>	dr Irena Anna Stodkowska	badanie ciągłe	
<i>Strategia bezpieczeństwa III RP w wymiarze regionalnym i globalnym</i>	prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński	2005-2008	
<i>Polska w Unii Europejskiej. Aspekty polityczne, ekonomiczne, kulturowe i międzynarodowo-prawne. Ujęcie diagnostyczno-prognostyczne</i>	prof. dr hab. Józef M. Fiszer	2005-2008	
<i>Przemiany w Europie Środkowo-Wschodniej</i>	prof. dr hab. Wojciech Roszkowski		
<i>Główne problemy stosunków polsko-niemieckich. Przeszłość-teraźniejszość-perspektywy</i>	prof. dr hab. Piotr Madajczyk	2005-2008	
<i>Rekonstrukcja ładu instytucjonalnego w państwach postsowieckich i w Europie Środkowo-Wschodniej</i>	doc. dr hab. Włodzimierz Marciniak	2007-2010	
<i>Koncepcja „dobrego społeczeństwa” - tradycja filozoficzna i zagadnienia aktualne</i>	prof. dr hab. Stanisław Filipowicz	2008-2009	
<i>Przemiany społeczno-polityczne w Azji Wschodniej na przełomie XX i XXI wieku</i>	doc. dr hab. Waldemar J. Dziak	2005-2008	
<i>Historia polityczna ziemiaństwa polskiego</i>	prof. dr hab. Krzysztof Jasiewicz	2004-2008	

b) własne (granty)

Tytuł projektu	Kierownik Projektu	Okres realizacji	Ko Proj
<i>Centrum władzy w Polsce Ludowej w latach 1971-1980</i>	prof. dr hab. Andrzej Paczkowski	2005-2008	150
<i>Polskie Generalne Studium Wyborcze 2005 (PGSW)</i>	doc. dr hab. Radosław Markowski	2005-2008	250
<i>Obszary wykluczenia w III Rzeczypospolitej. Przyczyny, przejawy, przeciwdziałanie</i>	prof. dr hab. Maria Jarosz	2006-2008	380
<i>Zbliżając się do 40-tki: Społeczno-ekonomiczne trajektorie i polityczne biografie osiemnastolatków z roku 1989 (badanie panelowe)</i>	prof. dr hab. Bogdan W. Mach	2007-2009	200
<i>Informatyzacja a zmiany sytuacji pracy</i>	dr Maciej Kryszczuk	2007-2009	100
<i>Polskie Generalne Studium Wyborcze 2007</i>	doc. dr hab. Radosław Markowski	2008-2009	83

<i>Partia polityczna w warunkach emigracji. Na przykładzie Polskiego Ruchu Wolnościowego „Niepodległość i Demokracja”</i>	dr Sławomir Łukasiewicz	2008-2010	65 100
<i>W tyglu pokoleń - rok 1968 i jego wpływ na stosunki polsko-niemieckie (1968-2007)</i>	prof. dr hab. Piotr Madajczyk	2008-2010	247 800
<i>Antykomunistyczne podziemia w latach 1944-1953 w Polsce i na ziemiach włączonych do ZSRS (Litwa, Łotwa, Estonia, zachodnie obwody USRS i BSRs) - porównanie programów, form działania, metod zwalczania i aktualnej recepcji w historiografiach narodowych)</i>	doc. dr hab. Grzegorz Motyka	2008-2010	121 900

c) promotorskie

Tytuł projektu	Kierownik Projektu	Okres realizacji	Ko Proj
<i>Reprezentacja polityczna w Polsce na różnych szczeblach władzy</i>	prof. dr hab. Jacek Wasilewski	2007-2008	47
<i>Paradygmat w polityce. Wybrane aspekty gry politycznej według posłów Sejmu V kadencji</i>	prof. dr hab. Włodzimierz Wesołowski	2008-2009	32

d) zamawiane

e) finansowane przez inne podmioty/instytucje krajowe np. zlecane placówce bezpośrednio przez resorty

Tytuł projektu	Kierownik Projektu	Okres realizacji	Ko Proj
<i>Rozpad i nowy porządek: społeczeństwo - naród - kultura w okresie wielkiej zmiany w roku 2007</i>		2006-2010	

f) finansowane przez podmioty/instytucje zagraniczne (np. ramowe Programy UE; programy NATO)

Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji	Ko proj
<i>Partnerstwo na rzecz rozwoju „Tu jest praca”</i>	doc. dr hab. Ewa Leś dr Sławomir Nałęcz	2004-2008	691

<i>"Citizens and Governance in a Knowledge-Based Society" - The determinants of active civic participation at European and national level (6. Ramowy Projekt KE)</i>	doc. dr hab. Radosław Markowski	2005-2008	156 230
<i>Międzynarodowy projekt: Trasformation Research Initiative pt. „Młode demokracje”,</i>	doc. dr hab. Radosław Markowski	2005-2008	43 867
<i>Master Sun's Rules of Warfare</i>	doc. dr hab. Krzysztof Gawlikowski	2003-2008	41 790

g) dofinansowywane przez Polską Akademię Nauk w ramach umów o współpracy naukowej PAN z innymi akademiami:

Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji	Ko proj
Institut Socjologii RAN - <i>Reguły polityki w procesie transformacji systemowej w Polsce i w Rosji</i>	doc dr hab. Włodzimierz Marciniak	2008-2010	
Institut Ekonomii RAN - <i>Reguły polityki w procesie transformacji systemowej w Polsce i w Rosji</i>	doc dr hab. Włodzimierz Marciniak	2008-2010	
Institut Słowianoznawstwa RAN - <i>Stosunki polsko-sowieckie 1953-1970</i>	prof. dr hab. Andrzej Paczkowski	2008-2010	

KSZTAŁCENIE (ROZWÓJ) KADR NAUKOWYCH

Spis treści

1. Uzyskane tytuły i stopnie naukowe pracowników placówki w roku sprawozdawczym

a) profesora (nadany przez Prezydenta RP)

b) doktora habilitowanego

Stryjek T.: Rada Naukowa Instytutu Studiów Politycznych PAN w oparciu o pozytywny wynik kolokwium habilitacyjnego i na podstawie opublikowanej rozprawy: *Jakiej przeszłości potrzebuje przyszłość? Interpretacje dziejów narodowych w historiografii i debacie publicznej Ukrainy 1991-2004*, nadała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 28 listopada.

Wnuk R.: Rada Naukowa Instytutu Studiów Politycznych PAN w oparciu o pozytywny wynik kolokwium habilitacyjnego i na podstawie opublikowanej rozprawy: *„Za pierwszego Sowietą”. Polska konspiracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej (wrzesień 1939-czerwiec 1941)*, nadała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 31 października.

c) doktora

Betkiewicz W.: Rada Naukowa ISP PAN w oparciu o rozprawę doktorską: *Reforma powiatowa w oczach lokalnej elity: Porażka czy sukces? Analiza neoinstytucjonalna*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Jacka Wasilewskiego, nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 27 marca.

Siwek A.: Rada Naukowa ISP PAN w oparciu o rozprawę doktorską: *Dobro a polityka. Platon i Tischner - dwie filozofie dobra*, napisaną pod kierunkiem dr hab. Zbigniewa Stawrowskiego, nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 29 lutego.

Szymoniczek J.: Rada Naukowa ISP PAN w oparciu o rozprawę doktorską: *Problematyka niemiecka w działalności zagranicznej Polskiego Czerwonego Krzyża w latach 1945-1970*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Eugeniusza Cezarego Króla, nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 26 września.

2. Tytuły i stopnie naukowe nadane przez placówkę w roku sprawozdawczym innym pracownikom niż własnym

a) doktora habilitowanego

Wojciech Śleszyński: Na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej: *Bezpieczeństwo wewnętrzne w polityce państwa polskiego na ziemiach północno-wschodnich II Rzeczypospolitej*, 29 lutego.

Radostaw Zenderowski: Na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej: *„Nad Tatrami błyska się...” Słowacka tożsamość narodowa w dyskursie politycznym w Republice Słowackiej (1984-2004)*, 12 grudnia.

b) doktora

Andrzej M. Zybala: Na podstawie rozprawy: *Zarządzanie globalnymi dobrami publicznymi*, 25 stycznia.

Bartłomiej M. Noszczak: Na podstawie rozprawy: *Polityka władz państwowych wobec Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce w okresie internowania prymasa Stefana Wyszyńskiego (1952-1956)*, 7 marca.

Paweł J. Olszewski: Na podstawie rozprawy: *Macedonia. Od ukształtowania się świadomości narodowej do powstania i umocnienia się niepodległego państwa*, 26 września.

Bartłomiej Chabierski: Na podstawie rozprawy: *Dylematy polityki integracyjnej współczesnej Szwajcarii*, 12 grudnia.

3. Recenzje w przewodach na stopnie i tytuły naukowe oraz promotorstwo

Filipowicz S.: 1) Recenzent w przewodach habilitacyjnych a) Rafała Łętochy, b) Wojciecha Buchnera: na zlecenie Centralnej Komisji do spraw Tytułu i Stopni Naukowych, 2) Recenzja dorobku dr. hab. Mirosława Karwata, związana z wnioskiem o nadanie tytułu profesora - na zlecenie Rady Wydziału Uniwersytetu Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW.

Fiszer J. M.: 1) Promotor rozprawy doktorskiej Bartłomieja Chabierskiego: *Dylematy polityki integracyjnej współczesnej Szwajcarii* (ISP PAN), 2) Promotor 5 rozpraw doktorskich i 12 prac magisterskich, 3) Recenzent 18 prac magisterskich i 11 prac licencjackich.

Friszke A.: 1) Promotor rozprawy doktorskiej Jana Skórzyńskiego: *Droga władzy i Solidarności do*

porozumienia Okrągłego Stołu. *Geneza transformacji ustrojowej w Polsce (1985-1989)* (ISP PAN), 2) Recenzja pracy doktorskiej Adama Mielczarka *Śpiący rycerze. Szeregowi działacze warszawskiego podziemia wydawniczego lat osiemdziesiątych* (IS UW), 3) Udział w charakterze recenzenta w dwóch odwoławczych kolokwium Ryszarda Sielezina przed Radą Naukową Wydziału Politologii UMCS 22 lutego i 14 listopada, 4) Promotor 2 prac licencjackich.

Jakóbk W.: Promotor 12 prac magisterskich.

Jarosz M.: Recenzentka dorobku habilitacyjnego Danuty Duch-Krzysztozek: *Kto rządzi w rodzinie. Socjologiczna analiza relacji w małżeństwie*, (IFiS PAN).

Jasiewicz K.: Recenzent w przewodzie habilitacyjnym Rafała Wnuka: „*Za pierwszego Sowieta*”. *Polska konspiracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej (wrzesień 1939-czerwiec 1941)*, (ISP PAN).

Kofman J.: Recenzent pracy doktorskiej Aleksandry Porady: *Dezercja ideologiczna elit w sytuacjach prerewolucyjnych: Francja 1715-1789, Rosja 1856-1905, Imperium Osmańskie 1839-1908*.

Koralewicz J.: Recenzent w przewodach habilitacyjnych: 1) Marii Zielińskiej, 2) Anny Titkow.

Król E. C.: 1) Promotor pracy doktorskiej Joanny Szymoniczek: *Problematyka niemiecka w działalności zagranicznej Polskiego Czerwonego Krzyża w latach 1945-1970*, (ISP PAN), 2) Promotor 3 prac magisterskich i 3 prac licencjackich, 3) Recenzja pracy magisterskiej i trzy recenzje prac licencjackich.

Madajczyk P.: Recenzent w przewodzie habilitacyjnym Arkadiusza Adamczyka: *Piłsudzczy w izolacji (1939-1954). Studium z dziejów struktur i myśli politycznej*, (ISP PAN).

Manterys A.: 1) Promotor prac doktorskich a) Katarzyny Iwińskiej: *Analiza teorii podmiotowości sprawczej*, (Collegium Civitas), b) Michała Libery: *Konstruktywistyczne teorie pamięci a techniki mnemoniczne w muzyce XX wieku*, (IFiS PAN), 2) Recenzent w przewodzie habilitacyjnym Krzysztofa Czekaja (Uniwersytet Wrocławski).

Marciniak W.: 1) Promotor pracy doktorskiej Sebastiana Zawadzkiego: *Ewolucja władzy politycznej w Związku Sowieckim i w Federacji rosyjskiej - znaczenie dziedzictwa historycznego*, (ISP PAN), 2) Promotor 2 prac magisterskich.

Materski W.: 1) Promotor 2 doktoratów: a) Mikołaja Mirowskiego: *Koncepcje rewolucji permanentnej Lwa Trockiego a wojna polsko-bolszewicka 1919-1920*, (Wydział Filozoficzno-Historyczny UŁ), b) Macieja Kolendy: *Stosunki polsko-albańskie 1947-1956*, (Wydział Filozoficzno-Historyczny UŁ), 2) Recenzent doktoratu h.c. prof. Richarda Edgara Pipesa - Senat Uniwersytetu Szczecińskiego, 24 października, 3) Recenzent w przewodach habilitacyjnych a) Jakuba Wojtkowiaka: *Polowanie na „dálniewostoczników”. Represje wobec korpusu oficerskiego dalekowschodniego zgrupowania radzieckich sił zbrojnych w latach 1936-1939*, (Instytut Historii UAM), b) Aleksandra Smolińskiego: *1 Armia Konna podczas walk na polskim teatrze działań wojennych w 1920 roku. Organizacja, uzbrojenie, wyposażenie oraz wartość bojowa*, (Wydział Nauk Historycznych UMK), 4) Recenzent prac doktorskich: a) Jana Wiśniewskiego: *Korpus Czechosłowacki w Rosji 1917-1920*, (Wydział Nauk Historycznych UMK), b) Iwony Urbańskiej: *Wacław Grzybowski (1887-1959). Biografia dyplomaty*, (Wydział Nauk Historycznych UMK), c) Marcina Kruszyńskiego: *Ambasada RP w Moskwie w latach 1921-1939*, (Wydział Humanistycznego UMC-S), d) Piotra Komuńskiego: *Wizerunek Anglii w prasie rosyjskiej w latach 1856-1882*, (Wydział Filozoficzno-Historyczny UŁ).

Paczkowski A.: Promotor 12 prac magisterskich i licencjackich.

Pańków I.: Promotor 3 prac magisterskich i 2 licencjackich.

Stawrowski Z.: Promotor pracy doktorskiej Anny Siwek: *Dobro a polityka. Filozofia dobra Platona i Tischnera*, (ISP PAN).

Stola D.: 1) Promotor pracy doktorskiej Marty Kindler: *Migration risks and risk management: female migrants from Ukraine in Poland*, Wydział Studiów Społecznych i Kulturowych, Uniwersytet Viadrina, Frankfurt n. Odrą.

Szpociński A.: 1) Recenzent w przewodach habilitacyjnych: a) Tomasza Stryjka: *Jakiej przeszłości potrzebuje przyszłość? Interpretacje dziejów narodowych w historiografii i debacie publicznej Ukrainy 1991-2004*, (ISP PAN), b) Małgorzaty Jacyno: *Kultura indywidualizmu*, (UW), c) Piotra Wróblewskiego: *Mobilizacja i konflikt etniczny. Miejsca święte mniejszości etnicznych w Polsce*, (UŚ), d) Wojciecha Pawlika: *Grzech. Studium z socjologii moralności*, (UW), 2) Recenzent przewodów doktorskich: a) Marty Trębaczewskiej: *Między folklorem a folkiem. Muzyczna konstrukcja nowych tradycji we współczesnej Polsce*, (UW), b) Katarzyny Iwińskiej: *Analiza teorii podmiotowości sprawczej (podmiotowego działania)*, (Collegium Civitas), c) Marii Środoń: *Tożsamość etniczna i kulturowa Greków urodzonych w Polsce*, (UW), d) Michała Libery: *Konstruktywizm w socjologii pamięci a wybrane techniki mnemoniczne w muzyce XX wieku*, (IFiS PAN).

Ukielski P.: 1) Promotor 1 pracy magisterskiej i 1 licencjackiej, 2) Recenzent 1 pracy magisterskiej i 1 pracy licencjackiej.

Wierzbicki M.: 1) Promotor 3 prac magisterskich i 3 licencjackich, 2) Recenzent 2 prac magisterskich.

UPOWSZECHNIANIE I PROMOCJA OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH

Spis treści

1. Organizacja i współorganizacja konferencji i sympozjów

Pracownia Badań Organizacji Non-Profit ISP PAN, Instytut Polityki Społecznej UW - konferencja: „Gospodarka społeczna - nowa utopia czy innowacyjna droga tworzenia miejsc pracy?”, Warszawa, 4-5 lutego.

Pracownia Badań Wyborczych ISP PAN, Comparative Study of Electoral Systems (CSES), Instytut Nauk Politycznych SWPS oraz Fundacja im. Friedricha Eberta - konferencja: „Political Institutions - Rationality - Electoral Behavior”, Comparative Study of Electoral Systems Conference, Warszawa, 25-27 kwietnia.

Zakład Studiów nad Niemcami ISP PAN, Technische Universität Dresden, Collegium Civitas - międzynarodowa konferencja: „Narodowy socjalizm i inne totalitaryzmy z perspektywy 75-lecia”, Warszawa, 6-8 czerwca.

Zakład Filozofii Polityki ISP PAN, Redakcja „Civitas. Studia z filozofii polityki” - konferencja: „Wokół Karty Praw Podstawowych”, Warszawa, 21 czerwca.

Zakład Azji i Pacyfiku - Centrum Badań Azji Wschodniej ISP PAN, Zakład Bliskiego i Dalekiego Wschodu UJ, Zakład Międzynarodowej Współpracy Produkcyjnej SGH, - spotkanie naukowe: „Global Transformation Challenges: Perspectives from Taiwan and Poland”, Warszawa, 23 września.

Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Cold War International History Project, EurhistXX - the European Network for Contemporary History - międzynarodowa konferencja: „Europa Środkowo-Wschodnia w Zimnej Wojnie 1945-1989”, Warszawa, 16-18 października.

Zakład Europy Środkowo-Wschodniej ISP PAN, Collegium Civitas - konferencja: „Stosunki transatlantyckie z perspektywy polskiej polityki zagranicznej”, Warszawa, 17 października.

Zakład Azji i Pacyfiku - Centrum Badań Azji Wschodniej ISP PAN, Centrum Cywilizacji Azji Wschodniej SWPS - konferencja: „Chińskie przemiany: 30 lat reform Deng Xiaopinga - próba bilansu (1978-2008) „, Warszawa, 28-29 października.

Instytut Studiów Politycznych PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie - międzynarodowa konferencja: „Tajny oręż czy ofiary zimnej wojny? Emigracje polityczne z Europy Środkowej i Wschodniej”, Lublin, 13-15 listopada.

Instytut Studiów Politycznych PAN, Instytut Filozofii i Socjologii PAN - seminarium: „Etyczne i religijne inspiracje myślenia politycznego”, Warszawa, 19 listopada.

Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, - konferencja: „Gry i Symulacje jako element dydaktyki i metodologii w naukach społecznych”, Warszawa, 29-30 listopada.

Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN - konferencja: „Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej”, Warszawa, 5-7 grudnia.

Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Deutsche Historische Institut am Warschau - konferencja: „1968 - przełom na Wschodzie i Zachodzie”, Warszawa, 5-7 grudnia.

Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej - konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Warszawa, 11-13 grudnia.

2. Partnerstwo instytucjonalne ISP PAN

Zakład Badań Przekształceń Własnościowych ISP PAN - organizacja oraz patronat nad sesją z udziałem profesorów krajowych i zagranicznych na XVIII Międzynarodowym Forum Ekonomicznym w Krynicy „Europejskie dylematy. Europa Środkowa - partner czy statysta?”, Krynica, 10-13 września.

3. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach w kraju

Baran A.F.: «*Emigracyjny ZHP*» jako inspiracyjny ośrodek wrogich elementów w Polsce, w latach 1945 - 1957, - referat; konferencja: „Tajny oręż, czy ofiary zimnej wojny? Emigracje polityczne z Europy Środkowej i Wschodnie”, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie, Lublin, 13-15 listopada.

Burakowski A.: *Nicolae Ceaușescu*, - referat; międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.

Burska Z.: *Chiny w dobie globalizacji - wyzwania i strategie w stosunkach międzynarodowych* - referat; konferencja: „IV Łódzkie Spotkania Wschodnioazjatyckie”, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ, Łódź, 19-20 maja.

Ciepielewska A.: *Dobre praktyki gospodarki społecznej w Polsce. Komunikat z badań*, - wystąpienie w formie prezentacji; konferencja: „Gospodarka społeczna - nowa utopia czy innowacyjna droga tworzenia miejsc pracy?” Instytut Polityki Społecznej UW, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, 4-5 lutego.

Danecka M.: *Potencjał społeczny i ekonomiczny oraz funkcje Centrów Integracji Społecznej*, - referat; konferencja: „Ekonomia społeczna w Polsce”, Uniwersytet Warszawski, styczeń.

Dziak W. J.: *KRL-D wobec reform chińskich*, - referat; konferencja: „Chińskie przemiany: 30 lat reform Deng Xiaopinga - próba bilansu (1978-2008) „, Zakład Azji i Pacyfiku - Centrum Badań Azji Wschodniej ISP PAN, Centrum Cywilizacji Azji Wschodniej SWPS, Warszawa, 28-29

października.

- Filipowicz S.: *Uniwersytet: autonomia i serwituty*, - referat; konferencja: „Uniwersytet i demokratyczne państwo prawa”, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa, 29 października.
- Fiszler J. M.: *Polska w perspektywie Traktatu Lizbońskiego*, - referat; konferencja: „Traktat reformujący: główne kierunki ewolucji europejskich procesów integracyjnych”, Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa im. Prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach, Kielce, 5 marca.
- Fiszler J. M.: *Suwerenność narodowa i tożsamość kulturowa Polski po czterech latach członkostwa w UE*, - referat; konferencja: „Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej”, Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 5 grudnia.
- Fiszler J. M.: *Wejście Polski do strefy euro. Perspektywa politologa*, - referat; konferencja: „Euro - ekonomia i polityka”, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa, Warszawa, 12 grudnia.
- Fiszler J. M.: *Spoteczno-polityczne konsekwencje światowego kryzysu finansowego dla Polski*, - referat; konferencja: „Neoliberalizm w obliczu światowego kryzysu finansowego”, Wyższa Szkoła Ekonomiczno - Informatyczna w Warszawie, Warszawa, 19 grudnia.
- Friszke A.: Prowadzenie międzynarodowej konferencji: „Sajudis - Solidarność: początek strategicznego partnerstwa”, zorganizowanej przez IH PAN i Ambasadę Litwy, Zamek Królewski, Warszawa, 5 września.
- Friszke A.: *Represyjność stanu wojennego*, - referat wprowadzający, konferencja: „Opornych portret własny”, Fundacja Korpus Ochotników Specjalistów, Zamek Królewski, Warszawa, 21 stycznia.
- Friszke A.: Referat wprowadzający; sesja wspomnień o Towarzystwie Kursów Naukowych, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 25 stycznia.
- Friszke A.: *PPS na emigracji. Spory o strategię polskich socjalistów 1945-1980*, - referat; konferencja: „PPS. Dlaczego się nie udało?”, Instytut Pamięci Narodowej, Stowarzyszenie Wolnego Słowa, Warszawa, 21 listopada.
- Friszke A.: Przygotowanie koncepcji konferencji: „W przededniu wielkiej zmiany. Polska w 1988 r.”, udział w realizacji, prowadzenie panelu dyskusyjnego, Europejskie Centrum Solidarności, Gdańsk, 25 listopada.
- Friszke A.: *Próba portretu zbiorowego aparatu partyjnego*, - referat; międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.
- Gawlikowski K.: *Różne aspekty chińskich reform: ich wymiar polityczny, ideologiczny, ustrojowy, kulturowy, obyczajowy*, - referat; konferencja: „Chińskie przemiany: 30 lat reform Deng Xiaopinga - próba bilansu (1978-2008)”, Zakład Azji i Pacyfiku - Centrum Badań Azji Wschodniej ISP PAN, Centrum Cywilizacji Azji Wschodniej SWPS, Warszawa, 28-29 października.
- Gładziuk-Okopień J.: *Uniwersytet w debacie amerykańskiej*, - referat; konferencja: „Uniwersytet i demokratyczne państwo prawa”, Instytut Politologii UKSW, Warszawa, 29 października.
- Grosse T.G.: *Europeizacja polskiej administracji: casus wybranych programów zarządzających funduszami europejskimi. Rola kultury, interesów społecznych i tradycji administracyjnej*, - referat; konferencja: „Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej”, Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 5 grudnia.
- Gubryniewicz A.: *Znaczenie ratyfikacji przez Polskę protokołu z Kioto dla jej stosunków z UE i Stanami Zjednoczonymi*, - referat; konferencja: „Stosunki transatlantyckie z perspektywy polskiej polityki zagranicznej”, Zakład Europy Środkowo-Wschodniej ISP PAN, Collegium Civitas, Warszawa, 17 października.
- Hałajko J.: *Media na współczesnej Ukrainie: kontekst społeczno-polityczny*, - referat; konferencja: „Media, władza, propaganda w dawnych kulturach i świecie współczesnym”, Instytut Badań Interdyscyplinarnych 'Artes Liberales' UW, Warszawa, 9-11 kwietnia.

- Hałajko J.: *Media a polityka: środki masowego przekazu na współczesnej Ukrainie*, - referat; konferencja: „com.unikowanie w zmieniającym się społeczeństwie”, Instytut Socjologii UJ, Kraków, 26-27 czerwca.
- Hałajko J.: *W poszukiwaniu bohatera narodowego: analiza dyskusji publicznej wokół talk-show'u 'Wielcy Ukraińcy'*, - referat; konferencja: „Wojna przeżyta i wyobrażona: obraz wojny w kulturze popularnej”, Instytut Kultury Polskiej UW, Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej UW, Studium Europy Wschodniej UW oraz Centrum Badań nad Zagładą Żydów przy IFiS PAN, Spała, 20-23 listopada.
- Holzer J.: *Kryzys komunizmu w 1968 r.* - referat; konferencja: „1968 - Przełom na Wschodzie i Zachodzie”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Deutsche Historische Institut am Warschau, Warszawa, 5-7 grudnia.
- Jakóbiak W.: *Znaczenie policy mix w warunkach kryzysu finansowego*, - referat; konferencja: „Dylematy polityki gospodarczej w okresie światowych turbulencji”, Katedra Ekonomii Rozwoju i Polityki Ekonomicznej SGH, Warszawa, 11 kwietnia.
- Jakóbiak W.: *Gospodarka polska w Unii Europejskiej. Spojrzenie retrospektywne*, - referat; konferencja: „Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej”, Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 5 grudnia.
- Jarosz M.: *Interesy narodowe - bodźce czy hamulce integracji*, - organizacja i prowadzenie panelu; XVIII Forum Ekonomiczne: „Europejskie Dylematy. Europa Środkowa -Partner czy Statysta?”, Krynica, 10-13 września.
- Jarosz M.: *Samobójstwa w Polsce w świetle teorii Emila Durkheima*, - referat; konferencja: „Emilowi Durkheimowi w 150-lecie urodzin”, Instytut Socjologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa, 19 listopada.
- Jarząbek W.: *Wpływ wydarzeń 1968 r. na politykę zagraniczną PRL*, - referat; konferencja Instytutu Historii PAN i Instytutu Pamięci Narodowej, Bydgoszcz, 7-8 marca.
- Jarząbek W.: *Polska w strukturach politycznych Układu Warszawskiego*, - referat; konferencja: „Europa Środkowo-Wschodnia w Zimnej Wojnie, 1945-1989”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Cold War International History Project, EurhistXX - the European Network for Contemporary History, Warszawa, 16-18 października.
- Jarząbek W.: *Na szachownicy wielkich mocarstw. Polska w kontekście międzynarodowym roku 1988*, - referat; konferencja Europejskiego Centrum Solidarności: „W przededniu wielkiej zmiany. Polska w 1988 r.”, Gdańsk, 25 listopada.
- Jarząbek W.: *MSZ a Wydział Zagraniczny KC PZPR 1956-1989*, - referat; międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.
- Kamiński A. Z.: *Społeczne aspekty profesjonalizacji armii*, - referat; konferencja: „Siły zbrojne wobec nowych wyzwań: ku armii zawodowej”, Instytut Spraw Międzynarodowych UW, Warszawa, 11 listopada.
- Kamiński A.Z., Szlajfer H.: *Kierunek atlantycki w polskiej polityce zagranicznej a projekt Wspólnej Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony UE*, - referat; konferencja: „Stosunki transatlantyckie z perspektywy polskiej polityki zagranicznej”, Zakład Europy Środkowo-Wschodniej ISP PAN, Collegium Civitas, Warszawa, 17 października.
- Kofman J.: Moderator na konferencji: „Stosunki transatlantyckie z perspektywy polskiej polityki zagranicznej”, Zakład Europy Środkowo-Wschodniej ISP PAN, Collegium Civitas, Warszawa, 17 października.
- Kotnarowski M.: *Regresja wielokrotna. Wybrane założenia modelowania*, - referat; seminarium metodologiczne Centrum Badania Opinii Społecznej, Warszawa, 21 października.
- Kozarzewski P.: *Interesy narodowe - bodźce czy hamulce integracji*, - organizacja panelu; XVIII Forum Ekonomiczne: „Europejskie dylematy. Europa Środkowa - Partner czy statysta”, Krynica, 10-13 września.

- Król E. C.: *Leni Riefenstahl i inni. O sytuacji nauki i kultury w państwie totalitarnym*, - referat oraz organizacja międzynarodowej konferencji: „Narodowy socjalizm i inne totalitaryzmy z perspektywy 75-lecia”, Collegium Civitas, Technische Universität Dresden, Warszawa, 6-8 czerwca.
- Leszczyński A.: *Mit modernizacji*, - referat; międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.
- Leszczyński A.: *Wywiady z prezydium regionu Mazowsze*, - referat; konferencja w Muzeum Historycznym, Warszawa, 18 listopada.
- Leś E.: *Rezultaty badawcze, edukacyjne i wspomagające rozwój gospodarki społecznej. Doświadczenia Partnerstwa na rzecz Rozwoju „Tu jest praca”*, - referat; „Gospodarka społeczna - nowa utopia czy innowacyjna droga tworzenia miejsc pracy?” Instytut Polityki Społecznej UW, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, 4-5 lutego.
- Mach B. W., Jackson J. E.: *Self-employment in Poland: Longitudinal Assessment 1988-2003*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Przedsiębiorstwo wobec wyzwań globalnych”, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa, 3 grudnia.
- Mach B. W.: *Four Lessons from the Cooperation with Melvin L. Kohn: 1979-2008*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Osiedziesiąte urodziny Melvina L. Kohna”, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa, 16 grudnia.
- Machcewicz P.: Przewodniczący sesji: *Polityczna i kulturowa demobilizacja w Europie po zimnej wojnie*, konferencja: „Europa Środkowo-Wschodnia w Zimnej Wojnie, 1945-1989”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Cold War International History Project, EurhistXX - the European Network for Contemporary History, Warszawa, 16-18 października.
- Machcewicz P.: *Władysław Gomułka*, - referat; międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.
- Madajczyk P.: *Okoliczności powstania orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich*, - referat; konferencja o bp. Bolesławie Kominku, IPN, Wrocław, 4 grudnia.
- Madajczyk P., Szymoniczek J.: *Reakcje w prasie polskiej na wydarzenia na Zachodzie*, - referat; konferencja: „1968 - Przełom na Wschodzie i Zachodzie”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Deutsche Historische Institut am Warschau, Warszawa, 5-7 grudnia.
- Marciniak W.: *Śmierć wodza a problem następstwa władzy w gminie charyzmatycznej*, - referat; międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa: „Komunistyczne rytuały: analizy, konteksty, echa”. Instytut Kultury Polskiej UW, Studium Europy Wschodniej UW, Jeleniewo, 17-20 kwietnia.
- Marciniak W.: *Sytuacja międzynarodowa Polski i polska polityka zagraniczna*, - udział w panelu; konferencja „Polskie wyzwania: państwo - tożsamość - rozwój”, Kancelaria Prezydenta RP, Ośrodek Myśli Politycznej, Warszawa, 9-10 maja.
- Marciniak W.: *Polityka zagraniczna Rosji na Kaukazie*, - referat; VI Doroczna Międzynarodowa Konferencja Kaukazologiczna im. Św. Grzegorza Peradze, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 5 grudnia.
- Markowski R.: Organizator i prowadzący konferencję: „Political Institutions - Rationality - Electoral Behavior”, Comparative Study of Electoral Systems Conference: CSES, Instytut Studiów Politycznych PAN, Instytut Nauk Politycznych SWPS, Fundacja im. Friedricha Eberta, Warszawa, 25-27 kwietnia.
- Markowski R., Tucker J. [New York University]: *Subjective vs. Objective Proximity in Poland: Controversies in the Choice of Measurement?*, - referat; konferencja: „Political Institutions - Rationality - Electoral Behavior”, Comparative Study of Electoral Systems Conference: CSES, Instytut Studiów Politycznych PAN, Instytut Nauk Politycznych SWPS, Fundacja im. Friedricha Eberta, Warszawa, 25-27 kwietnia.
- Materski W.: *Czynniki wewnętrzne i międzynarodowe powstania państw narodowych na*

- Zakaukaziu*, - referat; X Międzynarodowa Konferencja Naukowa: „Czynniki wewnętrzne i międzynarodowe powstania niepodległych państw w Europie Środkowo-Wschodniej w XIX-XX wieku”, Wydział Filozoficzno-Historyczny Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 21-23 października.
- Materski W.: *Najnowsze publikacje z dziejów Gruzji i Zakaukazia*, - referat; VI Doroczna Międzynarodowa Konferencja Kaukazologiczna im. Św. Grzegorza Peradze, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 5 grudnia.
- Nalewajko E.: *Reprezentacja interesów pracowniczych na scenie politycznej*, - referat; konferencja: „*Solidarność a transformacja*”, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa, 19 lutego.
- Nałęcz S.: *Economic and Social Potential and Selected Functions of Social Economy in Poland*, - prezentacja multimedialna; międzynarodowe seminarium: „Badania ekonomii społecznej w perspektywie europejskiej”, Stowarzyszenie KLON/JAWOR i UNDP, Gdynia, 25 czerwca.
- Nałęcz S.: *Potencjał i funkcje gospodarki społecznej w Polsce*, - udział w panelu; konferencja: „Gospodarka społeczna - nowa utopia czy innowacyjna droga tworzenia miejsc pracy?”, Instytut Polityki Społecznej UW, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, 4-5 lutego.
- Nałęcz S.: *Potencjał ekonomiczny i społeczny oraz funkcje społecznych podmiotów wyznaniowych w ramach sektora non-profit w Polsce*, - udział w panelu podsumowującym konferencję; konferencja: „Rola Kościoła i środowisk katolickich w ekonomii społecznej w Polsce”, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Klub Inteligencji Katolickiej w ramach programu: PROMES - Promocja Ekonomii Społecznej, Warszawa, 14 kwietnia.
- Nałęcz S.: *Potencjał ekonomiczny i społeczny oraz wybrane funkcje gospodarki społecznej w Polsce*, - prezentacja multimedialna; konferencja: „Gospodarka społeczna w Europie”, Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu, Wrocław, 16 maja.
- Orzechowska D.: *Migracje zarobkowe Polaków do krajów Unii Europejskiej. Próba bilansu*, - referat; konferencja: „Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej”, Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 5 grudnia.
- Osęka P.: *Rola i znaczenie Centralnej Komisji Kontroli Partyjnej*, - referat; międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.
- Paczkowski A.: *Państwa Układu Warszawskiego wobec „praskiej wiosny”*, - referat; konferencja: „1968 - przełom na Wschodzie i Zachodzie”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Deutsche Historische Institut am Warschau, Warszawa, 5-7 grudnia.
- Paczkowski A.: Przewodniczący sesji: *Militarne aspekty Zimnej Wojny - rola krajów Europy Środkowo-Wschodniej w Układzie Warszawskim i ich miejsce w planach wojennych Wschodu i Zachodu*. Konferencja: „Europa Środkowo-Wschodnia w Zimnej Wojnie, 1945-1989”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Cold War International History Project, EurhistXX - the European Network for Contemporary History, Warszawa, 16-18 października.
- Paczkowski A.: Przewodniczący sesji: *Struktura wewnętrzna i funkcjonowanie partii*. Międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.
- Paczkowski A.: *PZPR a organy bezpieczeństwa*, - referat; międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.
- Persak K.: *Antysemickie stereotypy w dokumentach SB z lat 60*, - referat, konferencja: „Lata 60. Antecedencje Marca '68”, Żydowski Instytut Historyczny w ramach cyklu imprez „Żydowski Marzec 1968”, Warszawa, 5 marca.
- Persak K.: Przewodniczący sesji, międzynarodowa konferencja naukowa: „Tajny oręż czy ofiary zimnej wojny? Emigracje polityczne z Europy Środkowej i Wschodniej”, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie, Lublin, 13 listopada.

- Persak K.: *Jak funkcjonowało Biuro Polityczne KC PZPR?*, - referat; międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.
- Roszkowski M.: *Jakie elementy polskiej racji stanu stawały się częścią europejskiej agendy i dlaczego?*, - referat; konferencja: „Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej”, Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 5 grudnia.
- Schlesinger K.: *Udział Polski w ramowych programach badań UE (ze szczególnym uwzględnieniem nauk społeczno-humanistycznych)*, - referat; konferencja: „Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej”, Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 5 grudnia.
- Stawrowski Z.: *Uniwersytet a demokracja*, - referat; konferencja: „Uniwersytet a demokratyczne państwo prawa”, Instytut Politologii UKSW, Warszawa, 29 października.
- Stawrowski Z.: *Immanuela Kanta wizja natury człowieka*, - referat; konferencja: „Nowożytne rozważania o naturze ludzkiej”, Instytut Filozofii UJ, Kraków, 5-6 grudnia.
- Stola D.: Komentator w sesji: *Polityczna i kulturowa demobilizacja w Europie po zimnej wojnie*, konferencja: „Europa Środkowo-Wschodnia w Zimnej Wojnie, 1945-1989”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Cold War International History Project, EurhistXX - the European Network for Contemporary History, Warszawa, 16-18 października.
- Stola D.: *Finanse PZPR*, - referat; międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.
- Stryjek T.: *Geograficzno-kulturowe wyobrażenia otoczenia Ukrainy w historiografii ukraińskiej w II połowie XX wieku i współcześnie*, - referat; Międzynarodowa Konferencja Naukowa: „Ukraina między Wschodem a Zachodem”, Katedra Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 6-7 listopada.
- Strzałka K.: *Koordinacja polityki europejskiej w Polsce - doświadczenia czterech lat członkostwa w UE*, - referat; konferencja: „Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej”, Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 5 grudnia.
- Szklarski B.: *Wódz a monopartia: Model przywództwa totalitarnego*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Narodowy socjalizm i inne totalitaryzmy z perspektywy 75-lecia”, Collegium Civitas, Technische Universität Dresden, Warszawa, 6-8 czerwca.
- Szklarski B.: *Mit prezydenckiego przywództwa w USA*, - referat; konferencja: „Amerykański mit w kulturze polskiej. Konstrukcja, rekonstrukcja, dekonstrukcja”, Uniwersytet Jagielloński, Instytut Amerykanistyki i Studiów Polonijnych, Kraków, 18-19 kwietnia.
- Szklarski B.: *Constructing the Myth of a 'Nation' in American Political Rhetoric from Theodore Roosevelt to George W. Bush*, - referat; konferencja: “Beyond Imagined Uniqueness: Nationalisms in Comparative Perspective”, Ośrodek Studiów Amerykańskich UW, Warszawa, 19-21 maja.
- Szklarski B.: Organizator konferencji: „Przywództwo charyzmatyczne we współczesnej polityce”, Collegium Civitas, Warszawa, 21 listopada.
- Szljajfer H.: *Kontrowersje po czterdziestu latach wokół oceny 1968 roku*, - referat; konferencja: „1968 - przełom na Wschodzie i Zachodzie”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Deutsche Historische Institut am Warschau, Warszawa, 5-7 grudnia.
- Szpociński A.: *Misja społeczna nadawcy publicznego a rynek*, - referat; konferencja: „Media publiczne - media obywatelskie w otoczeniu rynkowym”, Rada Programowa TVP S.A., Warszawa, 3 marca.
- Szpociński A.: *Polityka historyczna PRL-u w latach 1948 - 1989*, - referat; konferencja: „Społeczeństwo PRL”, Uniwersytet Adama Mickiewicza, Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu, Poznań, 1-3 kwietnia.
- Szpociński A.: *Rola lokalnych elit w rozwoju kultury w świecie ponowoczesnym*, - referat; konferencja: „Współdziałanie instytucji oraz stowarzyszeń w zakresie krzewienia kultury na

- wsi sądeckiej”, Towarzystwo Rozwoju Piwnicznej oraz „Głos Nadpopradzia”, Piwniczna, 16 kwietnia.
- Szpociński A.: *Fenomen społecznej akceptacji totalitaryzmu*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Narodowy socjalizm i inne totalitaryzmy z perspektywy 75-lecia”, Zakład Studiów nad Niemcami ISP PAN, Technische Universität Dresden, Collegium Civitas, Warszawa, 6-8 czerwca.
- Szpociński A.: *Nowe formy tradycji*, - referat; konferencja: „Przyszłość tradycji”, Ministerstwo Kultury i Sztuki, Uniwersytet w Białymstoku, Galeria Ślenskińskich w Białymstoku, Białystok, 18 września.
- Szpociński A.: *Miejsca pamięci w kulturze zapominania. Polskie miejsca (nie)pamięci*, - referat; konferencja: „Konflikt pamięci - dialog pamięci - wspólnota pamięci”, Akademia *Artes Liberales* Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, 27-30 listopada.
- Ukielski P.: *Powstanie Warszawskie w świadomości Polaków. Muzeum Powstania Warszawskiego jako miejsce pamięci*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Miejsca Pamięci w Europie Środkowo-Wschodniej. Doświadczenia Przeszłości, przesłanie na przyszłość”, Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Federalny Instytut ds. Kultury i Historii Niemców w Europie Środkowej i Wschodniej (Oldenburg), Węgierska Akademia Nauk, Centrum Badań nad Historią i Kulturą Europy Środkowo-Wschodniej (Lipsk), Warszawa, 11 stycznia.
- Wierzbicki M.: *Spór o ocenę ZMP*, - referat; konferencja: „Młodzież w PRL”, Towarzystwo Miłośników Ziemi Piskiej, Pisz, 9 maja.
- Wierzbicki M.: *Polskie Państwo Podziemne - geneza, działalność i upadek*, - referat; konferencja: „Polskie Państwo Podziemne 1939-1945 pomiędzy Wisłą a Pilicą”, Instytut Pamięci Narodowej, Radom, 27 listopada.
- Wierzbicki M.: *PZPR a środowisko młodzieżowe*, - referat; międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.
- Wnuk R.: *Porównanie działalności polskiego podziemia antykomunistycznego z estońskim i estońskim*, - referat; międzynarodowa sesja naukowa: „Państwa Bałtyckie i Polska w XX”, Uniwersytet w Opolu, Prezydent Miasta Opole, Opole, 16 kwietnia.
- Wnuk-Lipiński E.: *Autorytet i autorytaryzm*, - wystąpienie; konferencja Fundacji Adenauera: „Autorytaryzmy”, Warszawa, 27 marca.
- Wnuk-Lipiński E.: *Solidarność pokoleń*, - referat; konferencja Europejskiego Centrum Solidarności, Gdańsk, 29 października.
- Wódka J.: *Bilans „otwartych drzwi”. Polska wizja rozszerzenia Unii Europejskiej*, - referat; konferencja: „Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej”, Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 5 grudnia.
- Wonicki R.: *Kosmopolityzm Kanta*, - referat; VIII Polski Zjazd Filozoficzny, 15-20 września.
- Zaremba M.: *Dwa lata życia gierkowskiego kierownictwa 1973-1975*, - referat; międzynarodowa konferencja: „PZPR jako machina władzy”, Zakład Historii Najnowszej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11-13 grudnia.
- Żelichowski R.: *Is a state within the state possible? Neutral Moresnet and Baarle-Nassau/Baarle Hertog - two cases of struggle for existence on the territory of the Kingdom of the Netherlands*, - referat; XI międzynarodowa konferencja: „Historical Regions Devided by Borders”, Instytut Geografii Politycznej i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Łódzkiego, Instytut Opolski, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Świnoujście, 17-19 września.

4. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach za granicą

- Cześnik M.: *EU Accession Referenda in Central Eastern Europe*, - poster; konferencja: „People and Parliament in the European Union in the context of the 2009 Elections”, [w ramach

- projektu „Active Civic Participation”], Bruksela, 5 marca.
- Cześniak M.: *Voter turnout and Europe-related policies in post-communist Europe*, - referat; konferencja: „Emerging Party Systems and the European Context”, Sofia, Center for Advanced Study, Sofia, 12 września.
- Jakóbiak W.: *Impact of the Global Crises on Poland's Business Cycle*, - referat; konferencja: “Global Financial Integration, Stability and Business Cycles”, Cardiff Business School, Cardiff UK, 4-5 września.
- Jarząbek W.: *Disappointments? Lost illusions? Poland and the CSCE follow - up meeting in Belgrade 1977 - 1978*, - referat; konferencja: “From Helsinki to Belgrade. The first CSCE Follow-up Meeting in Belgrade 1977/78”, W. Wilson Center, Waszyngton, OBWE, Belgrad, 10-12 marca.
- Jarząbek W.: *The impact of the German Question on the Polish attitude to CSCE*, - referat; konferencja: “Détente and CSCE in Europe”, Fundacja im. F. Eberta, Uniwersytet w Mannheim, Mannheim, 12-15 października.
- Kamiński A. Z., Kamiński B.: *Road to „People's Poland”: Stalin's Conquest Revisited*, - referat; konferencja: “Stalinism Revisited: The Establishment of Communist Regimes in Eastern Europe”, University of Maryland, Waszyngton, 15-16 stycznia.
- Kamiński A.Z.: *What future for NATO? Political Perspectives for Enlargement*, - referat; konferencja: “Challenges to NATO”, Katolicki Uniwersytet w Lizbonie, Lizbona, 19-20 listopada.
- Kozarzewski P.: *Corporate Governance in Poland: Legal Background and Practice*, - referat; The First International Accounting Conference in Iran, Teheran, 4-5 grudnia.
- Mach B. W.: *Forward Look on Social Structure and Inequality in East Central Europe*, - referat; konferencja: „East Central Europe after Transition”, European Science Foundation, Budapeszt, 28 maja.
- Madajczyk P.: *Die Aufarbeitung der kommunistischen Diktaturen in Mittel- und Osteuropa*, - dyskusja panelowa, konferencja: *Diktaturen erinnern. Die Auseinandersetzung mit den europäischen Diktaturen im 20. Jahrhundert*, Stiftung Haus der Geschichte der BRD. Zeitgeschichtliches Forum Leipzig, Lipsk, 8-9 października.
- Markowski R.: *Ideological Proximity and Democracy: Elite Level Perspective*, - referat; konferencja: „Transformation Initiative”, Bekcesehir University, Stambuł, 4 czerwca.
- Markowski R., Lewis P.: *Issues of Party System Institutionalisation: Introduction and overview*, - prowadzenie panelu; International Conference: “Emerging Party Systems and the European Context”, Centre for Advanced Study, Sofia, 12 września.
- Motyka G.: *Baza źródłowa badania konfliktów polsko-ukraińskich*, - referat; seminarium: „Polska-Ukraina: trudne pytania”, Światowy Związek Żołnierzy AK, Uniwersytet Lwowski, Lwów, 4-6 czerwca.
- Natęcz S.: *The Role of Co-operatives in Poland in Sustaining Development and Fostering Social Responsibility*, - prezentacja multimedialna; Konferencja: „The Role of Co-operatives in Sustaining Development and Fostering Social Responsibility”, International Co-operative Alliance, Riva del Garda koło Trydentu (Włochy), 15-18 października.
- Paczkowski A.: *Politics of history in Poland 2004-2005*, - referat; konferencja: “The reconstruction of national history and state-building after communism”, Institute of History of Ukraine (National Academy of Sciences of Ukraine) i Ustav pro Soudobe Dejiny (Praha), Kijów, 26-27 września.
- Paczkowski A., Bułhak A.: *Przyjaciele Radzieccy. Relacje między sowieckimi i polskimi organami bezpieczeństwa w latach 1944-1990 na przykładzie problematyki wywiadowczej*, - referat; konferencja: „NKVD/KGB Activities and its Cooperation with other Secret Services in Central and Eastern Europe, 1945-1989”, Ustav pro Studium Totalitarnych Režimov (Praha), Historicki Ustav Slovenskei Akademii Ved (Bratysława), Instytut Pamięci Narodowej, Praga, 19-21 listopada.
- Pańków I.: *Sociological and political portrait of the Polish local elite*, - referat; III Ogólnorosyjski

Zjazd Socjologów, Moskwa, 20-24 października.

- Persak K.: Przewodniczenie sesji „<Drugie życie> Praskiej Wiosny” na międzynarodowej konferencji naukowej: „Aparat bezpieczeństwa, propaganda a Praska Wiosna”. Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Rep. Czeska), Instytut Pamięci Narodowej (Polska), Instytut Historii Rewolucji Węgierskiej 1956 Roku (Węgry), Instytut Polski w Pradze (Polska) i Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Karola (Rep. Czeska), Praga, 9 września.
- Persak K.: *Access to Records of the Communist Security Apparatus and the Problems of National Security in Poland*, - referat; konferencja: „One Year of Operation of the Records Commission. Public Expectations, Attitudes and Problems”, Komisja ds. Ujawniania Dokumentów i Ogłaszania Związków Obywateli Bułgarii ze Służbą Bezpieczeństwa Państwa i Służbami Wywiadowczymi Bułgarskiej Armii Ludowej, Sofia, 7 kwietnia.
- Sadowski I.: *On Putnam's Trail*, - referat; konferencja: „Perspectives on Social Capital and Social Inclusion”, The Social Capital Foundation, Bugibba (Malta), 19-22 września.
- Stola D.: *The Hate Campaign of March 1968: What Happened and How Did It Become Anti-Jewish?*, - referat; konferencja: “The March 68 anti-Semitic campaign and its significance for Polish-Jewish relations”, Institute for Polish-Jewish Studies, Polish Cultural Institute, Londyn, 27 listopada.
- Stola D.: Komentator sesji, konferencja: „Stalinism and Europe, 1933-1953”, Institut für die Wissenschaften vom Menschen, Wiedeń, 29-30 listopada.
- Stola D.: Komentator sesji, konferencja: “The Birth of the Contemporary Witness after 1945”, Jena Centre for the History of the 20th Century, Jena, 17-19 grudnia.
- Szljajfer H.: *CEE and Russia*, - referat; konferencja: “A New Balance of Power? Central and Eastern Europe's Evolving Relations with the European Union, the U.S., and Russia”, Departament Stanu USA i CIA, Waszyngton, 25 kwietnia.
- Szpociński A.: *The Poles towards the past - a report based on sociological research carried out since 1989*, - referat; international workshop: “The reconstruction of national history and state-building after Communism. Belarus, Czechia, Poland, and Ukraine”, Institute of History of Ukraine NASU Kyiv, Institute of Contemporary History of Prague, Kijów, 25-27 września.
- Ukielski P.: *Powstanie Warszawskie i Słowackie Powstanie Narodowe - podobieństwa i różnice. Zarys problemu*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Sierpniowe powstania”, Muzeum Słowackiego Powstania Narodowego, Polsko-Słowacka Komisja Historyków, Bańska Bystrzyca, 14-15 października.
- Wierzbicki M.: *Soviet economic policies in eastern territories of Poland under the Soviet occupation and their impact on the Polish society in the years 1939-1941*, - referat; workshop: “II World War - United Europe - Divided Memory”, Institute for Human Sciences in Vienna, Wiedeń, 19-21 września.
- Wotek A.: *Corruption as an Instance of Informal Rules. Cases in Ukraine and Poland*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Україна - Білорусь - Польща та Литва: від колізій минулого до спільних європейських цінностей та перспектив співпраці”, Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy, Czerniowce, 17-18 kwietnia.
- Wonicki R.: *Cosmopolitanism and Liberalism*, - referat; konferencja: „Philosophy and Globalization”, Chorwackie towarzystwo Filozoficzne, Cres, 21-24 września.
- Wnuk-Lipiński E.: *Post-authoritarian citizen. The Case of Poland*, - referat; konferencja: „Post-Totalitarian Democracy in Comparison: Transnational Context of Democratization in Poland and Korea, Research Institute of Comparative History and Culture, Ambasada Polska w Seulu, Seul, 20 listopada.

[EKSPERTYZY I OPINIE NAUKOWE](#)

[Spis treści](#)

- a) Temat ekspertyzy: *Partycypacja wyborcza Polaków.*
 - b) Wykonawca: dr Mikołaj Cześnik
 - c) Zlecniodawca: Instytut Spraw Publicznych
-
- a) Temat ekspertyzy: *Zaangażowanie grup społecznych w Polsce w życie publiczne (na podstawie danych Polskiego Generalnego Sondażu Wyborczego.*
 - b) Wykonawca: dr Mikołaj Cześnik, mgr Paweł Grzelak
 - c) Zlecniodawca: Forum Obywatelskiego Rozwoju
-
- a) Temat ekspertyzy: *Zmień kraj - idź na wybory. Raport o przebiegu kampanii i rekomendacje na przyszłość.*
 - b) Wykonawca: dr Mikołaj Cześnik, mgr Paweł Grzelak
 - c) Zlecniodawca: Fundacja Batorego
-
- a) Temat ekspertyzy: *Recenzja dorobku naukowego prof. dr hab. Stanisława Filipowicza, członka korespondenta PAN, nominowanego do „Nagrody Prezesa Rady Ministrów”.*
 - b) Wykonawca: prof. dr hab. Józef M. Fiszer
 - c) Zlecniodawca: Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW
-
- a) Temat ekspertyzy: *Opinia o książce prof. dr hab. Ewy Latoszek, „Integracja europejska. mechanizmy i wyzwania”, nominowanej do nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.*
 - b) Wykonawca: prof. dr hab. Józef M. Fiszer
 - c) Zlecniodawca: Senat Szkoły Głównej Handlowej
-
- a) Temat ekspertyzy: *Recenzja projektu międzynarodowego: „Górnoślązacy w polskich i niemieckich elitach władzy i elitach opiniotwórczych 1945-1989. Studium porównawcze”.*
 - b) Wykonawca: prof. dr hab. Józef M. Fiszer
 - c) Zlecniodawca: Departament Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

- a) Temat ekspertyzy: *Prywatyzacja w Polsce na tle innych krajów transformacji, w: Raport o przekształceniach własnościowych w 2006 roku.*
- b) Wykonawca: doc. dr hab. Piotr Kozarzewski
- c) Zleceniodawca: Ministerstwo Skarbu Państwa
-
- a) Temat ekspertyzy: *Opinia o książce: R. Bäcker, „Rosyjskie myślenie polityczne za czasów prezydenta Putina”, dla jury nagrody „Przeglądu Wschodniego”.*
- b) Wykonawca: doc. dr hab. Włodzimierz Marciniak
- c) Zleceniodawca: Redakcja „Przeglądu Wschodniego.
-
- a) Temat ekspertyzy: *Kampania antyżydowska w Polsce 1967-1968.*
- b) Wykonawca: dr Piotr Osęka
- c) Zleceniodawca: Ministerstwo Spraw Zagranicznych

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

Spis treści

- ..
- .. Jasiewicz K.: Członek Polskiego PEN - Clubu (uchwała Zarządu z 25 czerwca 2008 r.), legitymacja nr 610.
- .. Kofman J.: Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (czerwiec 2008).
- .. Król E. C.: Nagroda naukowa w dziedzinie historii im. Joachima Lelewela Wydziału I Nauk Społecznych PAN za pracę *Polska i Polacy w propagandzie narodowego socjalizmu w Niemczech 1919-1945*, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2006.
- .. Król E.C.: Współredakcja naukowa pracy: Król E. C., Lipscher W. (red.): Hosenfeld W.: *„Staram się ratować każdego”. Życie niemieckiego oficera w listach i dziennikach*, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2008, wyróżnionej przez Jury Nagrody KLIO w kategorii edytorskiej.
- .. Leś E.: Nagroda II stopnia Rektora Uniwersytetu Warszawskiego za wieloletnią organizację badań naukowych, dorobek naukowy i działalność dydaktyczną, listopad 2008.
- .. Markowski R.: Nagroda naukowa Rektora Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej za serię artykułów opublikowanych w prestiżowych czasopismach politologicznych.
- .. Wnuk R.: Nagroda „Przeglądu Wschodniego” w kategorii Autorów Krajowych za książkę *„Za pierwszego Sowietą”. Polska konspiracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej (wrzesień 1939 - czerwiec 1941)*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2007.
- .. Wnuk R.: Nagroda im. Oskara Haleckiego. Laureat Jury w konkursie „Książka Historyczna Roku” w kategorii: „Najlepsza książka naukowa opisująca losy Polski i Polaków w okresie PRL” za książkę *Atlas polskiego podziemia niepodległościowego w latach 1944-1956*, pod redakcją Rafała Wnuka.
- .. Wnuk R.: Nagroda im. Oskara Haleckiego w plebiscycie czytelników w konkursie „Książka Historyczna Roku” w kategorii: „Najlepsza książka naukowa opisująca losy Polski i Polaków w okresie PRL” za książkę *Atlas polskiego podziemia niepodległościowego w latach 1944-1956*, pod

redakcją Rafała Wnuka.

- .. Stryjek T.: Nagroda „Przeglądu Wschodniego” w kategorii Autorów Krajowych za książkę *Jakiej przeszłości potrzebuje przyszłość? Interpretacje dziejów narodowych w historiografii i debacie publicznej na Ukrainie 1991-2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2007.
- .. Stryjek T.: Wyróżnienie Porozumienia Wydawców Książki Historycznej KLIO w kategorii monografii naukowych za książkę: *Jakiej przeszłości potrzebuje przyszłość? Interpretacje dziejów narodowych w historiografii i debacie publicznej na Ukrainie 1991-2004*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2007.

WSPÓLPRACA NAUKOWA Z ZAGRANICĄ

Spis treści

Informacja o zakresie i wynikach współpracy

Współpraca międzynarodowa w okresie sprawozdawczym utrzymywała się na podobnym poziomie, jak w 2007 roku. O jej charakterze decydowało indywidualne uczestnictwo pracowników w projektach zewnętrznych oraz ich aktywność w kontaktach zagranicznych.

W 2008 roku odnotować możemy podpisanie nowej umowy z Instytutem Ekonomii RAN i Instytutem Socjologii RAN dotyczącej projektu pt. „Reguły polityki w procesie transformacji systemowej w Polsce i w Rosji”.

Do Zakładów, które od lat utrzymują wysoką dynamikę kontaktów międzynarodowych, należy wspomniany Zakład Systemów Społeczno-Politycznych kierowany przez prof. dr hab. Bogdanę Macha, Zakład Najnowszej Historii Politycznej kierowany przez doc. dr hab. Andrzeja Friszke, Zakład Badania Elit i Zachowań Politycznych, kierowany przez prof. dr hab. Jacka Wasilewskiego, Zakład Studiów nad Niemcami kierowany przez prof. dr hab. Piotra Madajczyka, Pracownia Badań Wyborczych, kierowana przez doc. dr hab. R. Markowskiego, Zakład Przemian Własnościowych kierowany przez prof. dr hab. Marię Jarosz oraz Pracownia Badań Organizacji Non-Profit doc. dr hab. Ewy Leś. Oto najważniejsze przykłady tej współpracy.

*

Kierownik Zakładu Systemów Społeczno-Politycznych, prof. dr hab. B.W. Mach kontynuuje współpracę z prof. Johnem E. Jacksonem z University of Michigan i Ann Arbor (USA), w ramach grantu z Centrum Badań Europejskich, na badanie dynamiki zachowań politycznych i postaw wobec Unii Europejskiej. Z Mannheimer Zentrum für Europaeische Sozialforschung, Mannheim (Niemcy), prof. Mach kontynuuje badania nad wykształceniem i karierami zawodowymi w Unii Europejskiej, zaś z University of Stellenbosch (RPA) oraz Wissenschaftszentrum Berlin (i innymi instytucjami) kontynuuje prace nad projektem „Quality of Young Democracies”). Na konferencji pod tytułem “Forward Look on Social Structure and Inequality in East Central Europe” zorganizowanej przez European Science Foundation w Budapeszcie, wygłosił w 2008 roku referat “East Central Europe after Transition”.

Prof. dr hab. Edmund Wnuk-Lipiński, na zaproszenie Research Institute of Comparative History and Culture oraz Ambasadę Polską w Seulu, uczestniczył w konferencji: „Post-Totalitarian Democracy In Comparison: Transnational Context of Democratization in Poland and Korea”, gdzie wygłosił referat „Post-authoritarian citizen. The Case of Poland”.

Prof. dr hab. Jadwiga Koralewicz nawiązała współpracę naukową z International Peace Research Institute w Oslo (Norwegia).

Inne warte odnotowania kontakty zagraniczne wiązały się z uczestnictwem pracowników Zakładu w zagranicznych konferencjach. I tak, mgr Ireneusz Sadowski wygłosił referat “On Putnam’s Trail” na konferencji „Perspectives On Social Capital and Social Inclusion”, która odbyła się w Bugibbie (Malta); doc. dr hab. Andrzej Szpociński - referat pt. “The Poles towards the past - a report

based on sociological research carried out since 1989” podczas International Workshop *The reconstruction of national history and state-building after Communism. Belarus, Czechia, Poland, and Ukraine*. Organizatorem sesji był Institute of History of Ukraine NASU Kyiv i Institute of Contemporary History of Prague. Doc. dr hab. Bohdan Szklarski wziął udział w 4-dniowej konferencji-seminarium na temat: *Bernard Mandeville: Vice, Virtue, and Liberty* w Aix-en-Provence (Francja).

*

W ramach współpracy z Ustav pro Studium Totalitarných Režimov (Praha), z Historicki Ustav Slovenskei Akademii Ved w Bratysławie (Słowacja) oraz Institute of History of Ukraine (National Academy of Sciences of Ukraine) prof. dr hab. Andrzej Paczkowski wygłosił dwa referaty: „Politics of history in Poland 2004-2005” na konferencji “The reconstruction of national history and state-building after Communism” oraz „Przyjaciele radzieccy. Relacje między sowieckimi i polskimi organami bezpieczeństwa w latach 1944-1990 na przykładzie problematyki wywiadowczej”.

Piotr Osęka w ramach projektu pn. *Around 1968: Activism, Networks, Trajectories*, którego koordynatorem jest prof. Robert Gildea z Worcester College, University of Oxford, wygłosił referat: „The character of youth activism and the meaning of networks in the events of 1968 in Poland” w Roskilde (Dania) oraz cykl referatów w Izraelu, na zaproszenie Instytutu Polskiego w Tel-Awiwie, poświęconych wydarzeniom Marca 1968 w Polsce.

Z tej samej tematyki referat wygłosił doc. dr hab. Dariusz Stola w Institute for Polish-Jewish Studies i Polish Cultural Institute w Londynie (“The Hate Campaign of March 1968: What Happened and How Did It Become Anti-Jewish?” - konferencja “The March 68 anti-Semitic campaign and its significance for Polish-Jewish relations”). Doc. Stola uczestniczył w trzech panelach: „Stalinism and Europe, 1933-1953” we Wiedniu, “The Birth of the Contemporary Witness after 1945” w Jena Centre for the History of the 20th Century w Jenie (Niemcy) oraz w panelu „The Legacy and Memory of Communism in Europe”, EurhistXX, CNRS w Paryżu.

Doc. dr hab. Marek Wierzbicki wziął udział w warsztatach „II World War - United Europe - Divided Memory” - zorganizowanych przez Institute for Human Sciences in Vienna (Austria), gdzie wygłosił referat “Soviet economic policies in eastern territories of Poland under the Soviet occupation and their impact on the Polish society in the years 1939-1941”.

Zakład Najnowszej Historii Politycznej współpracuje stale z Ustav pro Soudobe Dejiny Czeskiej Akademii Nauk oraz z Institut des sciences sociales du politique CNRS.

*

W ramach współpracy z zagranicą Zakład Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi, wspólnie z partnerem francuskim, przygotował projekt pt. „Elity, społeczeństwo i stosunek do przeszłości w Polsce w europejskim kontekście”, Project for International Scientific Cooperation (PICS), który niestety nie został przyjęty do realizacji. Zakład realizuje projekt pt. PARTIREP: (Political Participation and Representation), poświęcony reprezentacji politycznej postów krajów europejskich. W tym ostatnim projekcie udział bierze 12 krajów Europy Zachodniej oraz Polska i Węgry z Europy Wschodniej (o tym było wyżej). Dr Irena Pańków wzięła udział w „ III Ogólnorosyjskim Zjeździe Socjologów” w Moskwie, gdzie wygłosiła referat „Sociological and political portrait of the Polish local elite”.

*

W Zakładzie Studiów nad Niemcami, z natury podejmowanych badań najbardziej intensywna współpraca związana jest z zachodnim sąsiadem Polski. Prof. dr hab. Piotr Madajczyk, kierownik tego Zakładu, wziął udział w dyskusji panelowej *Die Aufarbeitung der kommunistischen Diktaturen in Mittel- und Osteuropa*, która miała miejsce podczas konferencji *Diktaturen erinnern. Die Auseinandersetzung mit der europäischen Diktaturen im 20. Jahrhundert*, zorganizowanej przez Stiftung Haus der Geschichte der BRD. Zeitgeschichtliches Forum Leipzig, w Lipsku.

Prof. dr hab. Eugeniusz C. Król, we współpracy z Bildarchiv der Stiftung Preußischen Kulturbesitz Berlin, Bundesarchiv Koblenz, zorganizował wielką wystawę pt. *W obiektywie kamery wroga. Niemieccy fotoreporterzy w okupowanej Warszawie (1939-1945)*, pokazaną w Domu Spotkań z Historią w Warszawie. W następnym roku przewidziane jest jej pokazanie w jednym z miast niemieckich.

Dr Wanda Jarząbek uczestniczyła w konferencji w Belgradzie, zorganizowanej przez W. Wilson Center, Waszyngton i OBWE, gdzie wygłosiła referat pt. „Disappointments? Lost Illusion?” Podczas konferencji zorganizowanej przez United States Department pod nazwą “Détente and CSCE in Europe” na Uniwersytecie w Mannheim dr Jarząbek wygłosiła referat pt. “The Impact of the German Question on the Polish Attitude to CSCE”.

Mgr Paweł Popieliński, który w kwietniu 2008 roku przeprowadzał kwerendę źródłową w Instytucie Herdera w Marburgu, wygłosił tam referat na temat: „Jugend der deutschen Minderheit in Oberschlesien nach 1989. Organisationen, Identität, sozial-politische Rolle”.

*

Doc. dr hab. Radosław Markowski, kierownik Pracowni Badań Wyborczych, jest członkiem Zespołu Zarządzającego międzynarodowym, porównawczym projektem pt. *Comparative Study of Electoral Systems* (od 1997 r.); członkiem Zespołu porównawczego badania *European Election Study* (od 2003 r.), brał udział w 6. Ramowym Programie Komisji Europejskiej pt. “Citizens and Governance in a Knowledge-Based Society”(jako koordynator polskiej części projektu badawczego pt. “The determinants of active civic participation at European and national level” (CIVICACTIVE) - projekt zakończono w kwietniu 2008 r. Współpracuje też w ramach międzynarodowego projektu TRI 2 (Transformation Research Initiative) pt. „Młode demokracje”, który realizowany jest przez Stellenbosch University (RPA). Ponadto bierze udział w badaniach porównawczych Polska - Bułgaria na temat demokratyzacji i populizmu z takimi partnerami, jak: Instytut Politologii - Uniwersytet Sofijski; Center for Advanced Studies, Sofia oraz American University w Błogojewgradzie (Bułgaria).

W Center for Advanced Studies w Sofii doc. Markowski wygłosił dwa referaty: “Democratic Deficit and (lack of) Party System Institutionalization in Poland” oraz “Issues of Party System Institutionalisation: Introduction and overview (z P. Lewisem) a w Bekcesehir University w Stambule, “Ideological Proximity and Democracy: Elite Level Perspective” (konferencja na temat Transformation Initiative).

Dr Mikołaj Cześnik z tej samej pracowni, w ramach projektu „Active Civic Participation”, na konferencji pt. „People and Parliament in the European Union in the context of the 2009 Elections” w Brukseli wygłosił w referat pt. „EU Accession Referenda in Central Eastern Europe” a w Sofii, na konferencji pt. „Emerging Party Systems and the European Context”, referat „Voter turnout and Europe-related policies in post-communist Europe”.

*

Swój udział we współpracy zagranicznej ma grupa pracowników Zakładu Przemian Własnościowych, kierowanym przez prof. dr hab. Marię Jarosz. Doc. dr hab. Piotr Kozarzewski uczestniczył w „The First International Accounting Conference in Iran” w Teheranie, gdzie wygłosił referat *Corporate Governance in Poland: Legal Background and Practice*. Dr Marta Danecka przebywała w ramach wymiany międzynarodowej Biura Współpracy Zagranicznej PAN i Consejo Superior de Investigaciones Cientificas w Madrycie, gdzie zbierała materiały do tematu „Migracje zarobkowe Polaków w perspektywie porównawczej. Polacy na hiszpańskim rynku pracy”.

Mgr Katarzyna Abramczuk uczestniczyła w dwóch międzynarodowych badaniach eksperymentalnych: 1. Badaniu dotyczącym zjawiska segregacji przestrzennej (symulacja komputerowa) we współpracy z prof. Nathanem Bergiem w ramach ABC research group z Max Planck Institute for Human Development; 2. W badaniu dotyczącym kaskad informacyjnych. Eksperyment przeprowadzono w Singapore Management University oraz w Max Planck Institute for Human Development w Berlinie.

*

Intensywną działalność międzynarodową prowadzi również Pracownia Badań Organizacji Non-Profit, kierowana przez doc. dr hab. Ewę Leś. We współpracy z Johns Hopkins University (Center for Civil Society Studies) kontynuowany jest *Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project*. Polega ona na stałej wymianie informacji nt. międzynarodowych badań sektora non-profit (w roku sprawozdawczym współpraca miała charakter wymiany informacji o prowadzonych pracach badawczych, w latach wcześniejszych prowadzono wspólne badania zakończone publikacjami).

Pracownia bierze także udział w międzynarodowych programach naukowych w ramach programów Unii Europejskich oraz innych (spoza Programu Ramowego). I tak np. w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL (z Europejskiego Funduszu Społecznego) Pracownia uczestniczyła w projekcie nr D0456d2 o nazwie Partnerstwo na rzecz Rozwoju *Tu jest praca*, jako partner instytucjonalny (administratorem Partnerstwa był Uniwersytet Warszawski Instytut Polityki Społecznej). Choć działania operacyjne w ramach tego programu zakończyły się z końcem marca 2008 r., to działania promujące wyniki projektu trwały przez cały 2008 r.

*

Z pozostałych Zakładów warto wymienić kontakty zagraniczne poszczególnych ich pracowników:

- dr Pawła Ukielskiego, który w międzynarodowej konferencji pod tytułem *Sierpniowe powstania*, zorganizowanym przez Muzeum Słowackiego Powstania Narodowego, Polsko-Słowacką Komisję Historyków w Bańskiej Bystrzycy, wygłosił referat pt. „Powstanie Warszawskie i Słowackie Powstanie Narodowe - podobieństwa i różnice. Zarys problemu”,

- doc. dr hab. Rafała Wnuka, który wziął udział w międzynarodowej sesji pt. „United Europe Shared Memory” zorganizowanej przez Instytut Nauki o Człowieku w Wiedniu, gdzie wygłosił referat pt. „Polish Underground under the Soviet Occupation 1939-1941”,

- doc. dr hab. Henryka Szlajfera, uczestniczącego w konferencji nt. „A New Balance of Power? Central and Eastern Europe’s Evolving Relations with the European Union, the U.S., and Russia” współorganizowana przez Departament Stanu USA i CIA w Waszyngtonie, gdzie wystąpił z referatem „CEE and Russia”,

- prof. dr hab. Antoniego Kamińskiego, który wziął udział w dwóch ważnych konferencjach: „Stalinism Revisited: The Establishment of Communist Regimes in Eastern Europe” w Waszyngtonie (organizator: University of Maryland) z referatem „Road to ‘People’s Poland’: Stalin’s Conquest Revisited” oraz w konferencji “Challenges to NATO”, gdzie wygłosił referat “What future for NATO? Political Perspectives for Enlargement”. Organizatorem konferencji był Katolicki Uniwersytet w Lizbonie,

- doc. dr hab. Witolda Jakóbika z Zakładu Europeistyki, który wygłosił referat pt. „Impact of the Global Crises on Poland’s Business Cycle”, na konferencji “Global Financial Integration, Stability and Business Cycles” w Cardiff Business School, w Cardiff (Anglia),

- dwoje pracowników z tego Zakładu odbyło staże zagraniczne: mgr Jakób Wódka przebywał w Turcji na kwerendzie w bibliotekach Uniwersytetu Bosforskiego i Stambulskiego, a mgr Daria Orzechowska w Stacji Naukowo-Badawczej PAN w Paryżu, gdzie zbierała materiały do pracy doktorskiej,

- dr Artura Wołka z Zakładu Filozofii Polityki, który wygłosił gościnnie szereg wykładów pt. „Politics in Central Europe” na Riga Stradins University w Rydze.

Poniżej zamieszczamy szczegółowy wykaz form międzynarodowej współpracy zagranicznej pracowników naukowych ISP w rozbiciu na instytucje i wymianę osobową.

1. Wykaz instytucji, z którymi ISP PAN współpracuje w oparciu o umowy

1. Instytut Historii Współczesnej Czeskiej Akademii Nauk,
2. Instytut Socjologii Rosyjskiej Akademii Nauk,
3. Instytut Ekonomii Rosyjskiej Akademii Nauk,
4. Instytut Słowianoznawstwa Rosyjskiej Akademii Nauk.

2. Zagraniczne instytucje naukowe, z którymi placówka współpracuje w sposób ciągły bez zawartego porozumienia

1. University of Stellenbosch, RPA, Wissenschafts Zentrum Berlin, Niemcy, Philipps University, Marburg, Germany, Kulturwissenschaftliches Institut, Essen, Germany, Stellenbosch Institute for Advanced Study (STIAS), South Africa, Ewha Womans University, Seoul, South Korea, Lund University, Sweden, Netherlands Institute for Advanced Study (NIAS), Netherlands,
2. University of Michigan, Ann Arbor,
3. Johns Hopkins University (Center for Civil Society Studies),
4. Worcester College, University of Oxford,
5. Instytut Politologii - Uniwersytet Sofijski; Center for Advanced Studies, Sofia oraz American University w Błagojewgradzie.

3. Wyjazdy badawcze, szkoleniowe i inne pracowników Instytutu

1. Baran A.F.: Pobyt studyjny w Kijowie, 24 czerwca - 5 lipca.
2. Danecka M.: Kwerenda archiwalno-bibliograficzna, Madryt, 5-10 października.
3. Danecka M.: Wyjazd badawczy w ramach wymiany międzynarodowej Biura Współpracy Zagranicznej PAN i Consejo Superior de Investigaciones Cientificas w Madrycie, Madryt, 7-27 października.
4. Jasiewicz K.: Kwerenda archiwalno-bibliograficzna, Londyn, 6 marca - 24 kwietnia.
5. Jasiewicz K.: Kwerenda archiwalno-bibliograficzna, Moskwa, 25 września - 15 października.
6. Kotnarowski M.: „Introduction to R software” - ECPR Summer School in Methods and Techniques; University of Ljubljana, Faculty of Social Sciences; Ljubljana, 30 lipca - 1 sierpnia.
7. Kotnarowski M.: „Multiple Regression” - ECPR Summer School in Methods and Techniques; University of Ljubljana, Faculty of Social Sciences; Ljubljana, 4-16 sierpnia.
8. Mizgala J.: Pobyt badawczy, Moskwa, 14-27 czerwca.
9. Motyka G.: Wilno, 13-18 lipca.
10. Motyka G.: Moskwa, 26 września - 15 października.
11. Orzechowska D.: Półroczny pobyt w Instytucie Kultury Polskiej w Londynie w ramach unijnego programu Leonardo da Vinci, 5 listopada 2007 - 18 kwietnia 2008.
12. Paszewski T.: Kwerenda biblioteczna do pracy doktorskiej, Waszyngton, maj.
13. Popieliński P.: Stypendium badawcze w Instytucie Herdera, Marburg, 1-31 kwietnia.
14. Stryjek T.: Pobyt studyjny w Kijowie, 24 czerwca - 5 lipca.
15. Stryjek T.: Pobyt studyjny w Wilnie, 13-18 lipca.
16. Wódka J.: Kwerenda w bibliotekach Uniwersytetu Bosforskiego i Sambulskiego, 17-31 października.

4. Goście i stażyści zagraniczni w Instytucie

1. prof. Georges Mink (Institut des Sciences Sociales du Politique, CNRS);
2. prof. Larysa S. Łykoszyna (Rosyjska Akademia Nauk);
3. prof. Inessa S. Jaźborowska (Instytut Socjologii, Rosyjska Akademia Nauk);
4. dr Nikołaj I. Bucharin (Instytut Ekonomii, Rosyjska Akademia Nauk);
5. prof. Cherng-shin Ouyang (Chung-Hua Institution for Economic Research);
6. dr Nathaniel Copey (European Research Institute, University of Birmingham).

5. Tematy realizowane we współpracy z zagranicą

1. Współpraca dotycząca badań porównawczych Polska - Bułgaria na temat demokratyzacji i populizmu (od 2008 r. Markowski),
2. *Comparative Study of Electoral Systems*,
3. *European Election Study*.

6. Inne międzynarodowe projekty badawcze

1. Współpraca przy tworzeniu kwestionariusza do badań międzynarodowych w ramach projektu PartiRep,
2. "Around 1968: Activism, Networks, Trajectories" (P. Osęka),
3. Quality of Young Democracies (E. Wnuk-Lipiński, B.W. Mach, R. Markowski) TRI 2 (Transformation Research Initiative) pt.: „Młode demokracje”, który realizowany jest przez Stellenbosch University (RPA),
4. Badanie dynamiki zachowań politycznych i postaw wobec Unii Europejskiej (B.W. Mach),
5. B.W. Mach - członek Management Committee: "Forward Look on Aging, Health and Pensions in Europe",
6. Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project (S. Nałęcz),
7. Udział w 6 Ramowym Programie Komisji Europejskiej pt. "Citizens and Governance in a Knowledge-Based Society" - koordynator polskiej części projektu badawczego "The determinants of active civic participation at European and national level" (CIVICACTIVE) - projekt zakończono w kwietniu 2008 r. (R. Markowski).

Ocena merytoryczna i wnioski

W okresie sprawozdawczym nie nastąpiły istotne zmiany zarówno w charakterze, jak i w zakresie współpracy międzynarodowej ISP PAN. Nadal elementem decydującym o formach i zasięgu tej współpracy są indywidualne kontakty poszczególnych pracowników naukowych. Współpraca ta realizuje się w formie udziału w projektach badawczych rozpoczętych przez różne międzynarodowe ośrodki badawcze i w formie uczestnictwa w konferencjach, panelach, sesjach posterowych kongresów czy workshopach. Wygłaszane tam referaty owocują publikacjami w książkach i czasopiśmie zagranicznych oraz prezentacji dorobku poszczególnych Zakładów lub Pracowni ISP PAN. Taka forma kontaktów jest ze wszech miar pożądana i popierana przez Dyрекcję Instytutu.

W roku sprawozdawczym ISP PAN zgłosił chęć współpracy z Instytutem Badań nad Europą Wietnamskiej Akademii Nauk, która wizytowała Polską Akademię Nauk, ale oferowane obecnie projekty nie spełniają naszych oczekiwań. Być może w przyszłości kontakty te się poszerzą.

Nową jakością jest coraz większa liczba obcokrajowców pragnących uzyskać polskie stopnie naukowe (doktoraty i habilitacje) w ISP PAN, co świadczy o wzrastającym znaczeniu Instytutu w środowisku naukowym, a także o postrzeganiu Polski jako atrakcyjnego miejsca pracy także dla badaczy z nauk społecznych.

Zapowiedzi zaostrożenia się kryzysu gospodarczego na świecie nie mają wpływu na rozpoczęte projekty badawcze, ale zapowiedzi cięć także w resortach tradycyjnie wspomagających

naukę wymuszają korektę planów na rok 2010. Powszechnie podzielana jest obawa, że kryzys nie ominie także nauki. Pesymizmem napetniają odrzucone już wnioski o granty uznanych sław naukowych, a także młodych pracowników nauki.

INNE FORMY AKTYWNOŚCI MERYTORYCZNEJ PRACOWNIKÓW ISP PAN

Spis treści

Wykłady, odczyty i in. w kraju i za granicą (niezwiązane z wyjazdami na konferencje)

Bajda P.: 1) Europa Środkowa - niewykorzystana szansa na strategiczne partnerstwo, - wykład dla studentów Akademii Dyplomatycznej PISM, Warszawa, 18 kwietnia, 2) Południowi sąsiedzi. Czechi i Słowacja, ich historia współczesna i relacje z Polską, - wykład dla słuchaczy Studium Polityki Zagranicznej PISM, Warszawa, 16 listopada.

Baran A.F.: Spotkanie autorskie w ramach imprez towarzyszących X Walnemu Zjazdowi ZHR. Promocja książki: „Walka o kształt harcerstwa w Polsce (1980-1990). Niepokorni i niezależni”, Warszawa, 12 kwietnia.

Friszke A.: 1) Relacje między historią i polityką we współczesnej Polsce, - seminarium Grupy Europejskich Socjalistów pt.: „Historia i polityka”, Parlament Europejski, Bruksela, 5 listopada, 2) Odpowiedzialność historyka a uwikłanie historii w Politykę, - udział w 13 spotkaniu Fundacji na rzecz Nauki Polskiej z cyklu Fundacji „Dyskusje o nauce”: Odpowiedzialność uczonych, Serock, 17 października, 3) Strategie delegitymizowania systemu PRL przez opozycję demokratyczną i „Solidarność”, - seminarium; Instytut Filozofii i Socjologii PAN, 19 listopada, 4) Marzec 1968 na Uniwersytecie Warszawskim i pamięć o Marcu, - wykład publiczny z cyklu „8 wykładów na nowe tysiąclecie”, Uniwersytet Warszawski, Audytorium Maximum, 18 marca.

Gładziuk N.: Miejsce retoryki w prozie naukowej, - wykład gościnny dla słuchaczy Studium Doktoranckiego UKSW.

Jarosz M.: wywiad dla magazynu portalu interna.pl nt. samobójstw jako wskaźnika kondycji społecznej, 16 października.

Król E. C.: 1) W obiektywie kamery wroga. Niemieccy fotoreporterzy w okupowanej Warszawie (1939-1945), - wystawa. Organizatorzy: ISP PAN, Collegium Civitas, Dom Spotkań z Historią, Bildarchiv der Stiftung Preußischen Kulturbesitz Berlin, Bundesarchiv Koblenz. Uroczysty wernisaż wystawy 4 września 2008 r., Dom Spotkań z Historią. Imprezy towarzyszące od września do grudnia:

- Propaganda nazistowska wobec Polski w latach II wojny światowej, pokaz, komentarz, prowadzenie dyskusji.

cz. 1: kroniki filmowe (Wochenschaue), 12 września.

cz. 2: film dokumentalny Chrzest bojowy (Feuertaufe), 9 października.

cz. 3: kroniki filmowe Wiadomości Dźwiękowe Generalnego Gubernatorstwa, 14 listopada.

cz. 4: film dokumentalny Kampania w Polsce (Feldzug in Polen), 11 grudnia.

- Wędrówka po wystawie (razem z Danutą Jackiewicz), 11 września.
- Władysław Szpilman, film o kompozytorze, spotkanie z reżyserem Markiem Drajewskim, 5 listopada.
- Uroczysta promocja katalogu-albumu do wystawy W obiektywie wroga, 16 grudnia.

2) Udział w pracach konkursu organizowanego przez Goethe-Institut Jugend debattiert, członek sądu konkursowego. Polski finał konkursu: Warszawa, 2 czerwca, 24 października, 3) Obraz Niemca w polskim filmie fabularnym, - wykład; Uniwersytet Trzeciego Wieku w Józefowie k. Warszawy, 20 lutego, 4) Polska i jej sąsiedzi. Wizerunek Polaka za granicą, - wykład; Uniwersytet Trzeciego Wieku w Milanówku k. Warszawy, 10 października, 5) Europejskie Forum Właścicieli Firm, Film i polityka, prezentacja i analiza wybranych filmów fabularnych, ukazujących związki filmu z historią najnowszą i polityką, Jurata, 17 maja, 6) Lekcja festiwalowa w ramach XII Festiwalu Nauki O co chodzi w demokracji? Demokracja: przywilej czy obowiązek? Warszawa, 22 września,

Leszczyński A.: Czy etyczna konsumpcja jest możliwa, - wykład publiczny; Akademia Obywatelska, Lublin, 31 marca.

Madajczyk P.: 1) Wykład dla nauczycieli o problemie wysiedlenia Niemców z Polski, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 13 listopada, 2) Wykład o pamięci historycznej w Niemczech, Wszechnica Wolnego Słowa, Warszawa, 24 października.

Marciniak W.: 1) Udział w dyskusji. III Polsko-Rosyjskie Forum Dialogu Obywatelskiego, Warszawa, 10 września, 2) Wykład w Akademii Dyplomatycznej MSZ, 3) Co świętują Rosjanie? - wykład; Uniwersytet Otwarty „Pokolenia”, Podkowa Leśna, 5 marca.

Markowski R.: 1) Democratic Deficit and (lack of) Party System Institutionalization in Poland, - wystąpienie w Center for Advanced Studies, Sofia, 11 luty, 2) Rozwój rozłamów socjopolitycznych: determinanty i konsekwencje, - wykład z okazji otrzymania nagrody im Stefana Nowaka, Instytut Socjologii UW, Warszawa, 1 kwietnia, 3) Demokratyczne innowacje, - referat; Zjazd Pracowników FRDL, Międzybrodzie Żywieckie, 18-21 września, 4) Demokratyczna reprezentacja: nowe propozycje skracania dystansu między obywatelami a partiami i parlamentem, - wystąpienie w Senacie na sesji zorganizowanej przez Marszałka Senatu, B. Borusewicza, 17 września.

Materski W.: 1) Spór o liczbę represjonowanych na Wschodzie w latach 1939-1941, - referat; sympozjum: „Represje sowieckie wobec Polaków i obywateli polskich - aktualny stan wiedzy i problemy badawcze”, Dom Spotkań z Historią i Ośrodek KARTA, Warszawa, 11 kwietnia., 2) Wykłady w Kolegium Stosunków Międzynarodowych PISM.

Oseka P.: 1) The character of youth activism and the meaning of networks in the

events of 1968 in Poland, - referat; warsztaty w ramach projektu: "Around 1968: Activism, Networks, Trajectories", Roskilde (Dania), 25 kwietnia., 2) Wydarzenia Marca 1968 w Polsce, - cykl wykładów; Instytut Polski w Tel-Awiiwie, 20-24 maja.

Paczkowski A.: Polityka zagraniczna PRL wobec kryzysów 1956, 1968, 1980-1982, Studium Polityki Zagranicznej PISM, 4 godziny, 24 maja.

Persak K.: 1) Społeczno-polityczne tło wydarzeń Marca 1968, - wykład; sesja popularnonaukowa: „40-lecie Marca 68. Fakty, wspomnienia, refleksje”, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, Warszawa, 11 marca, 2) Sprawa Henryka Hollanda i odwrót od Października '56, - prelekcja w Książnicy Pomorskiej, Szczecin, 26 lutego, 3) „Co z tym Grossem? Sąsiedzi i Strach z podlaskiej i polskiej perspektywy” - dyskusja panelowa, Instytut Historii Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok, 23 kwietnia.

Popieliński P.: Jugend der deutschen Minderheit in Oberschlesien nach 1989. Organisationen, Identität, sozial-politische Rolle, - referat; Instytut Herdera, Marburg, 15 kwietnia.

Stodkowska I.: Etyczne społeczeństwo obywatelskie, - wykład; uczestnicy stażu naukowo-badawczego Akademii Artes Liberales, Warszawa, 4 listopada.

Schlesinger K.: Europejska Polityka sąsiedztwa wobec Republiki Mołdowy. Implikacje dla Polski, - referat; Szkoła Polsko-Mołdawska dla doktorantów i młodych badaczy polskich i mołdawskich. Fundacja Kolegium Europy Wschodniej, Studium Europy Wschodniej UW, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Warszawa, 10-17 grudnia.

Sowiński P.: Szlakiem handlowym polskich wycieczek w PRL, - wykład dla młodzieży licealnej zorganizowany przez Instytut Pamięi Narodowej, 8 kwietnia.

Stawrowski Z.: 1) Wartości pod znakiem zapytania? - udział w dyskusji panelowej z okazji Światowego Dnia Filozofii, Collegium Civitas, Warszawa, 3 grudnia, 2) Tischner a Hegel, - wykład w ramach cyklu „Tischner i Inni”, Instytut Myśli Józefa Tischnera, Kraków, 5 grudnia, 3) Etyczne aspekty aborcji, - wykład w ramach cyklu organizowanego przez fundację „PRO”, Warszawa, 10 grudnia, 4) Idea solidarności, - wykład w ramach „Akademii Solidarności 2008”, Sopot, 12 grudnia, 5) Tischner i inni - kontynuacje, - udział w dyskusji panelowej, Instytut Myśli Józefa Tischnera, Kraków 19 grudnia, 6) Prawo naturalne, - wykład w ramach studium podyplomowego „Dziedzictwo myśli Jana Pawła II”, UKSW i Centrum Myśli Jana Pawła II, 29 listopada.

Szklarski B.: Autorstwo pytań oraz egzaminowanie uczestników olimpiady wiedzy o USA pt.: „Know America” organizatorzy: Ambasada USA, Fundacja Wspierania Wsi, finał w dniu 25 marca.

Szljajfer H.: 1) Polska polityka zagraniczna po 1989 r., - 2 wykłady w Collegium Civitas dla undergraduate oraz graduate students z USA, czerwiec, lipiec, 2) Rola NATO w Europie Środkowo-Wschodniej, - wykład w Studium Europy Wschodniej UW, 3) Regionalny wymiar strategii NATO, - 3 seminaria dla wyższych urzędników państwowych oraz przedstawicieli NGOs Serbii, Afganistanu i Ukrainy w ramach Strategic Economic Needs and Security Exercise, Centrum Studiów Wschodnich UW, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa, 9 września, 15 października i 6 grudnia, 4) Stosunki Polski z USA i krajami Ameryki Łacińskiej, - wykład w Akademii Dyplomatycznej PISM, wrzesień.

Szpociński A.: 1) Małe historie jako poszukiwanie tożsamości, - referat ramach projektu „Lokalne,

regionalne, krajowe i ponadnarodowe: cztery spojrzenia na zmianę społeczną i ład społeczny”, IFiS PAN, 27 maja, 2) Przeszłość - brzemień czy skrzydła? - wykład inauguracyjny; sympozjum Lokalnego Forum Edukacyjnego, Etk, 17 września, 3) Udział w pracach Komisji Programowej I Zjazdu Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego „Granice Kultury” (Katowice 2009).

Ukielski P.: Polityka historyczna, - wykład dla studentów UAM - Kolegium Europejskie w Gnieźnie, Gniezno, 15 kwietnia.

Wierzbicki M.: 1) „Za pierwszego Sowietą. Polska konspiracja antysowiecka na Kresach Wschodnich II RP pod okupacją sowiecką” - prezentacja książki dr. hab. Rafała Wnuka na spotkaniu w Klubie im. Gen. Stefana Grot-Roweckiego, Warszawa 27 lutego, 2) Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej, - udział w dyskusji panelowej poświęconej problematyce pomocy ludności żydowskiej ze strony Polaków w województwie rzeszowskim, Warszawa, 15 maja, 3) Zapomniana okupacja. Sowiecka okupacja ziem polskich w latach 1939-1941, - wykład otwarty, IPN, Lublin, 21 października, 4) Deportacje obywateli polskich spod okupacji sowieckiej 1940-1945, - wykład; konferencja dla nauczycieli, studentów i uczniów poświęcona przymusowym przesiedleniom obywateli polskich w II połowie XX wieku, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 13 listopada, 5) Zakłady „Pronit” w Pionkach (1945-2000) i ich wpływ na rozwój miasta Pionki, - wykład, konferencja: „Państwowa Wytwórnia Prochu - Zakłady Chemiczne w Pionkach (1922-2000) - ludzie, fabryka, miasto”, Pionki, 4 grudnia.

Wnuk R.: 1) Porównanie działalności polskiego podziemia antykomunistycznego z łotewskim i estońskim, - referat; międzynarodowa sesja naukowa: „Państwa Bałtyckie i Polska w XX”, Uniwersytet w Opolu, Prezydent Miasta Opole, 16 kwietnia, 2) Polish Underground under the Soviet Occupation 1939-1941, - referat; międzynarodowa sesja naukowa: „United Europe Shared Memory”, Instytut Nauki o Człowieku, Wiedeń, 19-21 września.

Wnuk-Lipiński E.: 1) Cywilizacja Europejska - dokąd zmierza Europa?, - wystąpienie w panelu, Collegium Civitas, Warszawa, 8 maja, 2) Central Europe in EU in the context of globalization, - wykład, College of Europe, Natolin, Warszawa.

Wótek A.: 1) Internal Politics as the Major Factor in Polish European Policy, - wykłady gościnne; Institute for the International Education of Students, Albert-Ludwigs-Universität we Fryburgu, Kraków, 17 października i 8 listopada, 2) Towards a Consolidated Democracy? Political Parties and Elections in Poland, - wykłady gościnne; w ramach szkoły letniej Europäische Fernhochschule w Hamburgu, Kraków, 3 i 17 września, 3) Politics in Central Europe, - wykłady gościnne; Riga Stradins University, Ryga, 23-26 stycznia.

Zaremba M.: Trauma Wielkiej Wojny, - referat; seminarium Pracowni Dziejów Inteligencji IH PAN, 14 kwietnia.

Żelichowski R.: Lindley Wirken in Warschau, - referat; Kolloquium: „Konstrukteur des Fortschritts - William Lindley in Hamburg und Europa (1808-1900), William Lindley - Leben und Wirken in Europa”, HafenCity Universität Hamburg, 2-3 października.

Udział pracowników w redagowaniu czasopism

Fiszler J.M.: 1) Członek rady programowej „Przeglądu Politologicznego”, 2) Członek Kuratorium Redakcji Prawa Europejskiego - Wydawnictwo Prawo i Praktyka Gospodarcza, 3) Członek rady redakcyjnej „Zeszytów Niemcoznawczych”, PISM.

Friszke A.: 1) Członek kolegium redakcyjnego oraz redaktor działu historycznego „Więzi”, 2) Rada honorowa „Pamięci i Sprawiedliwości”.

Holzer J.: 1) Redaktor naczelny „Rocznika Polsko-Niemieckiego” (ISP PAN).

Jarząbek W.: Sekretarz redakcji „Rocznika Polsko-Niemieckiego”.

Kamiński A.Z.: Członek komitetu redakcyjnego: 1) „Spraw Międzynarodowych”, 2) „Studiów Politycznych”.

Mach B.W.: Członek redakcji: 1) „The Polish Sociological Review”, 2) „Studiów Politycznych”.

Machcewicz P.: Członek rady programowej: „Pamięć i Sprawiedliwość”.

Marciniak W.: Członek redakcji czasopisma „Obóz”.

Markowski R.: Członek: 1) European Journal of Political Research, 2) European Union Politics, 3) Perspectives on European Politics and Society, 4) Central European Political Science Review.

Materski W.: Członek: 1) komitetu redakcyjnego kwartalnika „Dzieje Najnowsze”, 2) redakcji rocznika „Pro Georgia. Journal of Kartvelological Studies”, 3) redakcji „Studiów z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”.

Nalewajko E.: Członek komitetu redakcyjnego „Studiów Politycznych”.

Paczkowski A.: Rady redakcyjne: 1) „Journal of Cold War Studies” (Harvard University, Davis Center for Russian Studies, USA), 2) „Cold War History” (Cold War Studies Center, London School of Economics), 3) „Mówią Wieki”, 4) Członek komitetu redakcyjnego serii: „W krainie PRL”, Wydawnictwo TRIO.

Ślōdkowska I.: Członek rady redakcyjnej i redakcji miesięcznika „Więź”.

Sowiński P.: Członek rady redakcyjnej: „Opozycja w PRL. Słownik biograficzny 1956-1989”.

Stawrowski Z.: Członek redakcji: 1) „Civitas. Studia z filozofii polityki”, 2) „Logos i Ethos”.

Szlajfer H. 1) Redaktor naczelny kwartalnika „Sprawy Międzynarodowe” oraz „The Polish Quarterly of Foreign Affairs”, 2) Członek redakcji „Studiów Politycznych”.

Stola D.: Członek rady redakcyjnej „Biuletynu Migracyjnego”.

Wnuk R.: Redaktor naczelny półrocznika IPN „Pamięć i Sprawiedliwość”.

Żelichowski R.: Członek redakcji „Studiów Politycznych”.

Członkostwo organizacji naukowych w kraju i za granicą

Cześnik M.: Członek 1) American Political Science Association, 2) Polskiego

Towarzystwa Socjologicznego, 3) Polskiego Towarzystwa Marketingu Politycznego.

Fiszler J. M.: 1) Wiceprzewodniczący Komitetu Nauk Politycznych (od maja 2007), 2) Członek: a) Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Nauk Politycznych (IPSA), b) Rady Naukowej „Wydawnictwa Adam Marszałek”, 3) Sekretarz Rady Naukowej Instytutu Studiów Politycznych PAN.

Friszke A.: 1) Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Archiwum „Solidarności” (od 2000 r.), 2) Członek Rady Europejskiego Centrum Solidarności.

Holzer J.: 1) European Academy of Sciences and Arts, 2) Polskie Towarzystwo Studiów Politycznych, 3) Polskie Towarzystwo Historyczne, 4) Komitet Nauk Politycznych; 5) Rada Naukowa Collegium Civitas; 6) Rada Naukowa Centrum Europejskiego Uniwersytetu Warszawskiego, 7) Prezydium Komisji Podręcznikowej Polsko-Niemieckiej, 8) Jury historycznych nagród „Polityki”.

Jarosz M.: Członek: 1) Prezydium Polskiego Towarzystwa Suicydologii, 2) European Network for Suicidology przy WHD, 3) International Sociology Association, 4) Rady Naukowej Zakładu Badań Socjologicznych Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 5) Rady Naukowej Instytutu Problemów Strategicznych.

Kamiński A. Z.: Członek: 1) Kapituły Konkursu nagrody Pro Publico Bono, 2) Komisji Kwalifikacyjnej Programu grantowego Ernst&Young: „Sprawne Państwo”, 3) Rady Służby Cywilnej przy Prezesie Rady Ministrów.

Kozarzewski P.: Członek Global Development Network (GDN).

Mach B.W.: 1) Reprezentant Polskiej Akademii Nauk w Stałym Komitecie ds. Nauk Społecznych przy Europejskiej Fundacji Nauki, 2) Przedstawiciel Polskiej Akademii Nauk i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ECRP EUROCORES (programy naukowe Europejskiej Fundacji Nauk w dziedzinie nauk społecznych); 3) Członek: a) Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, b) Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Europejską Fundacją Nauki, c) Management Committee w: Forward Look on Aging, Health and Pensions in Europe.

Marciniak W.: Członek: 1) Rady Wydziału Studiów Politycznych WSB-NLU w Nowym Sączu, 2) Rady Warsaw East European Conference 2007 - 4th session.

Markowski R.: 1) Członek Komitetu Wykonawczego European Political Science Network (eps Net) - od 2005 r., 2) Członek Komitetu Planującego międzynarodowego projektu badawczego pt. Comparative Study of Electoral Systems, prowadzony w ponad 50-ciu demokracjach, zorganizowany i koordynowany przez ICORE (uczestnik od 1995, członek Komitetu Planującego od 1997 do chwili obecnej).

Nalewajko E.: Członek 1) Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 2) Polskiego Towarzystwa Studiów Politycznych, 3) Towarzystwa Edukacji Politycznej.

Nałęcz S.: Członek: 1) Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 2) International Society for Third Sector Research.

Paczkowski A.: Członek: 1) Rady Naukowej Instytutu Studiów Społecznych UW, 2) Rady Programowej Centrum Monitoringu Wolności Prasy (SDP), 3) Rady Europejskiego Centrum „Solidarności”.

Stodkowska I.: Członek Polskiego Towarzystwa Studiów Politycznych.

Sowiński P.: Członek Zarządu Stowarzyszenia Archiwum „Solidarności” - od 2000 r.

Stola D.: Członek: 1) Senatu Collegium Civitas, 2) Rady Ośrodka Badań nad Migracjami UW, 3) Rady Naukowej Domu Spotkań z Historią, 4) Rady Naukowej Central European Forum for Migration Research, 5) Komisji Historii I i II Wojny Światowej Komitetu Nauk Historycznych PAN, 6) Komitetu Sterującego sieci EurhistXX, 7) Towarzystwa Miłośników Historii, 8) IMISCOE - sieć [Network of Excellence] „International Migration, Integration & Social Cohesion”, 9) European Political Science Network (EPSNet), 10) Towarzystwa Edukacji Politycznej.

Szpociński A.: Członek 1) Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 2) Polskiego Towarzystwa Wiedzy Politycznej, 3) Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego, 4) Członek Rady Naukowej „Kultury Współczesnej”.

Wonicki R.: Członek: 1) Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, 2) AIPPh, 3) EpsNet.

Wnuk-Lipiński E.: 1) Przewodniczący Rady Naukowej ISP PAN, 2) Członek Rady Naukowej IFiS PAN, 3) Członek Komitetu Socjologii PAN, 4) Członek Centralnej Komisji ds. Tytułu i Stopni Naukowych.

Żelichowski R.: 1) Prezes Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Niderlandzkiej, 2) Przewodniczący Rady Fundacji „Dom Holenderski”, 3) Członek współzałożyciel Polskiego Towarzystwa Etnologii Miasta, 4) Członek Towarzystwa Miłośników Historii.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA PRACOWNIKÓW ISP PAN w roku 2008

Imię i nazwisko	Ilość godz.	Forma zajęć	Nazwa placówki naukowo-dydaktycznej
Abramczuk K.	240	ćwicz., konserwatorium	Instytut Socjologii UW
Łajda P.	60	ćwicz., konwersatorium	Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego
Łukowska X.	50	wykłady	Collegium Civitas
Łodogni P.	150	konwersatoria	Collegium Civitas
Łeśnik M.	210	wykłady	Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej
	60	wykłady	Uniwersytet Warszawski
Łziak W. J.	100	wykłady, seminaria	Collegium Civitas
	80	wykłady	Wyższa Szkoła Komunikowania i Mediów Społecznych im. J. Giedroycia
Łiszer J. M.	180	wykłady, seminaria	Wyższa Szkoła Handlu i Prawa
Łiszke A.	120	wykłady, proseminarium	Collegium Civitas
Ławlikowski K.	90	wykłady	Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej
Ładziuk N.	180	wykłady	Szkoła Główna Handlowa

11.	Holzer J.	60	wykład	Collegium Civitas
12.	Jakóbiak W.	195	wykłady, seminaria	Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie
13.	Jarząbek W.	32	wykłady	Collegium Civitas
14.	Kęska A.	60	konwersatorium	Instytut Socjologii UW
15.	Kinowska Z.	60	ćwiczenia	Wydz. Nauk Humanist. SGGW
16.	Kofman J.	120 120	wykłady, seminarium wykłady	Uniwersytet w Białymstoku Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku
17.	Kotnarowski M.	18	wykłady	Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej
18.	Kozarzewski P.	75	wykłady, seminarium	Wyższa Szkoła Biznesu - NLU N.Śącz
19.	Król E.C.	240	wykłady, seminaria	Collegium Civitas
20.	Leś E.	28 256	wykłady, konwersatoria wykłady, seminaria	Collegium Civitas Uniwersytet Warszawski
21.	Mach B. W.	90 30	wykład, konwersatorium wykład	Collegium Civitas Uniwersytet w Białymstoku
22.	Madajczyk P.	120	wykłady, seminaria	Wyższa Szkoła Handlu i Prawa
23.	Marciniak W.	120 60	wykład, seminarium wykład, konw., sem.	Wyższa Szkoła Biznesu - NLU N.Śącz Uniwersytet Warszawski
24.	Markowski R.	150 30	wykłady seminarium	Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej Szkoła Nauk Społecznych IFiS PAN
25.	Mocek S.	120	seminaria	Collegium Civitas
26.	Nalewajko E.	92 60	wykłady wykład, seminarium	Collegium Civitas Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego
27.	Nogal A.	115	wykłady, seminaria	Instytut Filozofii UW
28.	Paczkowski A.	60	wykład	Collegium Civitas
29.	Pańków I.	84	wykłady	Collegium Civitas
30.	Roszkowski m.	60	ćwiczenia	Collegium Civitas
31.	Persak K.	32 30	wykłady wykład	Collegium Civitas Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej
32.	Sadowski I.	240	ćwiczenia	Uniwersytet w Białymstoku
33.	Siwek A.	90	ćwiczenia, wykład	Collegium Civitas
34.	Ślódzowska I.	30	konwersatorium	Collegium Civitas
35.	Stawrowski Z.	90 60	wykłady wykład	Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Filozofii UW
36.	Stola D.	60	wykłady	Collegium Civitas
37.	Szpociński A.	152	wykłady, seminaria	Collegium Civitas
38.	Ukielski P.	60	wykłady	Collegium Civitas
39.	Wierzbiński M.	60	wykłady	Collegium Civitas
40.	Wnuk-Lipiński E.	112	wykłady	Collegium Civitas
41.	Wołek A.	105	kursy, wykłady	Wyższa Szkoła Biznesu - NLU N.Śącz

		30	konwersatorium	Wyższa Szkoła Europejska w Krakowie
42.	Wonicki R.	180	ćwiczenia, seminaria	Instytut Filozofii UW
43.	Zaremba M.	30	wykład	Instytut Socjologii UW
		180	ćwiczenia	Instytut Historii UW
44.	Zubelewicz K.	165	wykłady, ćwiczenia	Collegium Civitas
	RAZEM	5681		

DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI NAUKOWEJ

Spis treści

W roku 2008 Biblioteka ISP PAN gromadziła literaturę dotyczącą problematyki badawczej Instytutu w zakresie m.in. transformacji politycznej i gospodarczej w Europie Środkowo-Wschodniej, w krajach byłego ZSRR, oraz historii najnowszej i polityki międzynarodowej. Publikacje wpływały do Biblioteki w ramach zakupów krajowych i zagranicznych, wymiany własnej i darów.

W roku sprawozdawczym księgozbiór powiększył się o 671 tomów: zakupiono 256 książek (216 krajowych i tylko 40 zagranicznych) na sumę 15 987, 99 zł. Z darów i wymiany własnej przybyło 415 tomów, o wartości 13 071.30 zł., z czego 247 tomów na sumę 6 672, 50 zł z wymiany krajowej (w tym wydawnictwa własne: 55 tomów) i 113 tomów na sumę 4 828.00 zł, z wymiany zagranicznej.

W ramach selekcji księgozbioru wycofano 193 książki na sumę 1, 00 zł. Ogółem Biblioteka posiada 18 879 książek na sumę 437 362, 30 zł.

Baza danych w systemie ISIS zawiera 15 289 opisów co stanowi około 80 % posiadanych zbiorów.

W roku 2007 wpłynęły do Biblioteki 153 tytuły (314 tomów) czasopism krajowych i zagranicznych na sumę 34 919.10 zł, oraz 11 tytułów prasy krajowej (dzienniki, tygodniki). Na prenumeratę 84 tytułów czasopism krajowych i zagranicznych wdaliśmy 32 601, 89 zł. Z wymiany otrzymaliśmy 79 tytułów (188 tomy) na sumę 6 685.50 zł. Łącznie Biblioteka posiada 5 735 tomów (około 24 000 egzemplarzy) czasopism na sumę 559 937, 15 zł.

Komputerowy katalog czasopism zawiera 440 opisów (tytułów), czyli wszystkie czasopisma znajdujące się w bibliotece i jest dostępny w sieci Instytutu.

Na prenumeratę czasopism zagranicznych otrzymaliśmy jak w każdym roku dotację z Journal Donation Project, New School for Social Research New York, w związku z czym 35 prenumerowanych czasopism otrzymaliśmy za 30 % ich wartości, tj. za 19 000, 98 zł. Zrezygnowaliśmy z prenumeraty czasopism francuskich.

Biblioteka prowadzi wymianę publikacji z 46 kontrahentami zagranicznymi i 14 krajowymi. Wystano 146 tomów książek i 56 egzemplarzy czasopism na sumę 4 950, 00 zł. Wystano 132 tomy książek i 50 egzemplarzy czasopism na sumę 4 780, 00 zł.

Z Biblioteki korzystają pracownicy Instytutu, doktoranci i studenci studiów podyplomowych, oraz wielu studentów szkół państwowych i prywatnych z Warszawy i innych miast.

Wypożyczono na zewnątrz 312 książek i 72 egzemplarze czasopism, w tym do bibliotek krajowych 12 egzemplarzy i 1 do biblioteki zagranicznej. Z bibliotek krajowych wypożyczono 13 książek.

Książki zbędne i dublety przekazujemy pracownikom Instytutu i Bibliotece Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Wymianę zagraniczną utrudniają wysokie opłaty pocztowe. Największym mankamentem jest brak miejsca w magazynach, w 2008 r. Biblioteka uzyskała dodatkową powierzchnię na Politechnice, tam też przeniesiono część mniej używanych książek.

[ANEKS](#)

[Spis treści](#)

dr
Instytut Studiów Politycznych PAN

Irena

Pańków

Sprawozdanie merytoryczne z badań sieci naukowej

„Rozpad i nowy porządek: społeczeństwo - naród - kultura w okresie wielkiej zmiany”

w roku 2008

W 2008 r. we współpracę w ramach sieci naukowej zaangażowanych było 17 pracowników ISP PAN (w ubiegłym roku - 12). Nasz Instytut, podobnie jak ubiegłym roku, uczestniczy w pięciu zadaniach głównych (łącznie jest ich sześć) i realizuje 6 zadań cząstkowych.^[1] Najważniejszym novum jest to, że w roku 2008 do sieci dołączyli historycy badający historię najnowszą. Jedna osoba, reprezentująca dyscyplinę filozofii polityki wzięła udział w pracach sieci w 2008 r., choć plany jej formalnej współpracy dotyczą przyszłego roku.

O działalności i zadaniach sieci poinformowana została Rada Naukowa ISP PAN i na bieżąco informowana jest Dyrekcja ISP PAN. Sprawozdanie z pracy zostanie przedstawione na Radzie Naukowej w dniu 30 stycznia 2008 r. Pracownicy Instytutu uczestniczyli w międzyinstytutowych seminariach badawczych sieci. Instytutowe zebrania merytoryczno-organizacyjne odbywają się w ramach prac poszczególnych zakładów naukowych i spotkań uczestników sieci z koordynatorką.

Pod względem merytorycznym mamy do czynienia zarówno z kontynuacją zadań z lat 2006 i 2007 w ramach problematyki głównej (zadanie 1.1. i 6.5., będące bezpośrednią kontynuacją zadania 3.7.), jak i jej pogłębianiem i koncentracją wokół zagadnień „legitymizacji - delegitymizacji” tak w odniesieniu do starego, jak i nowego porządku. W tym obszarze otwierają się interesujące perspektywy badań interdyscyplinarnych.

Warto podkreślić, że mimo trudności zaplanowane tematy badawcze (poza jednym) zostały podjęte. Te trudności związane są z wyjątkowo późnym uzyskaniem środków (praktycznie w ostatnim kwartale roku 2008) i ich szczupłością. Te okoliczności wpłynęły na harmonogramy i plany badawcze uczestników. Harmonogramy się przesunęły, a plany uległy zawężeniu lub przesunięciu.

Dwa zadania (3.9 i 4.4.) nie były realizowane w roku 2008. W jednym przypadku (zadanie 3.9. „Typy adaptacji do zmieniającej się rzeczywistości: postawy i zachowania Polaków po roku 2005”, pod kierownictwem prof. Marii Jarosz) zadanie w całości zostało przesunięte na rok 2009. W zadaniu 4.4. (wykonawcy: prof. Edmund Wnuk-Lipiński i Xymena Bukowska), planowanym na dwa lata (2007, 2008), badanie zostało w pełni wykonane w ciągu 2007 r., natomiast opracowanie końcowe zostało napisane na początku 2008 r., a w czerwcu - opublikowane w kwartalniku „Nauka”.

Podjęte zadania badawcze znajdują się na różnych etapach realizacji.

Najważniejsza różnica dotyczy tego, czy etap badań empirycznych (kwerendy, jeśli chodzi o historyków) jest już zakończony. Ze względu na wspomniane wcześniej opóźnienia w finansowaniu część zadań jest na etapie badań empirycznych i kwerendy (5.5, 6.5 i część zadań w 6.6).

Etap badań empirycznych i konceptualizacji zakończony jest w czterech zadaniach (1.1., 2.2., 3.2. i 3.5). Dwa zadania (2.2. i 3.2.) są realizowane ze strony ISP PAN tylko przez jedną osobę (prof. B.W. Mach) w kooperacji z IFiS PAN, a sprawozdanie z ich wykonania znajduje się w dokumentacji obu instytutów.

W zadaniu 6.6. sytuacja jest zróżnicowana. Dwa projekty: „Zakazane książki i upadek systemu, 1977-1989” (wykonawca: dr Paweł Sowiński) i „Przeszłość i tradycja jako obszar starcia o legitymizację: manewry obronne PZPR w okresie finalnego kryzysu systemu” (wykonawca: prof. Andrzej Paczkowski) zostały wykonane w całości. Kolejne częściowe projekty w ramach tematu 6.6. są w fazie opracowania materiału i częściowo w fazie kwerendy.

Opis zadań badawczych

Zadanie 1.1. Segmentacja stylów życia i wzorów konsumpcji (prof. dr hab. J. Koralewicz)

Przedmiotem analizy jest zbiór danych pochodzących z badań na reprezentatywnej próbie (ponad 38 000 respondentów) przeprowadzonych przez CBOS na przełomie 2007 i 2008 roku. Badania noszą tytuł „Jak nam się żyje?” Są to badania kwestionariuszowe prowadzone przez ankieterów CBOS-u i GUS-u na wylosowanej reprezentatywnej próbie dorosłych mieszkańców Polski. Tak ogromna, niespotykana dotąd w Polsce próba, daje możliwość wyodrębnienia bardzo specyficznych grup (wyodrębnionych na podstawie dość wyselekcjonowanych kryteriów), których dotąd w badaniach powadzonych na próbach 1000-2000, nie można było wyodrębnić. Kwestionariusz zawiera głównie pytania o zachowania.

Zachowania skoncentrowane wokół pewnych sfer, przebiegające według pewnych wzorów, realizujące, bądź inspirowane przez wartości lub instytucje stanowią podstawową kategorię stylu życia (niezależnie od przyjętej definicji stylu życia). Można też mówić o stylach życia określonych grup w danym społeczeństwie lub o stylach życia kategorii społecznych ponadnarodowych wydzielonych, np. wg dochodu lub przynależności do sekty religijnej.

Propozycja analizy przedstawia się następująco: punktem wyjścia są trzy zmienne psychologiczne. Są to pytania o satysfakcję w życiu (z różnych aspektów) i zbudowany na podstawie tych odpowiedzi indeks zadowolenia z życia. Następnie, pytanie o samopoczucie psychiczne ludzi w ciągu ostatniego roku i skonstruowany na podstawie odpowiedzi (na temat różnych, odmiennych stanów psychicznych) indeks samopoczucia psychicznego. Trzecie pytanie dotyczy manifestowanych w różnych sytuacjach stanów zaradności i bezradności i, na podstawie odpowiedzi, skonstruowany indeks zaradności i bezradności.

Wielkość próby pozwala na wybranie grup o najwyższym i najniższym natężeniu w obszarze tych trzech indeksów, czyli osób najbardziej i najmniej zadowolonych z życia, osób w najlepszej i najgorszej kondycji psychicznej oraz grupy badanych najbardziej zaradnych i najmniej zaradnych.

Analiza empiryczna prowadzona jest w dwu kierunkach. Jeden typ analizy traktuje zmienne psychologiczne jako zmienne niezależne, np. styl życia osób niezaradnych, inna analiza traktowałaby te sześć zmiennych psychologicznych jako zmienne zależne, a więc skonstruowane wg innych kryteriów style życia i wyodrębnione na podstawie tych stylów życia grupy osób umieszczane są na skali zadowolenia z życia, samopoczucia psychicznego i zaradności-bezradności. Pierwszy typ analizy prowadzony by był w odniesieniu do wybranych grup badanych, drugi zaś, na całej próbie reprezentacyjnej.

Hipoteza badawcza brzmi następująco: nie ma prostej zależności między stylem życia a wyżej wymienionymi zmiennymi psychologicznymi, aczkolwiek są takie style życia, które przynoszą większą satysfakcję życiową lepsze samopoczucie i charakteryzują ludzi bardziej zaradnych. Te trzy zmienne psychologiczne, jak wynika z wcześniej prowadzonych przeze mnie analiz, są ze sobą silnie skorelowane. Warto też dodać, że zamożność i możliwości konsumpcyjne są tylko do pewnego stopnia zamożności skorelowane zadowoleniem z życia.

2) polityczne - próba uchwycenia i zrozumienia najnowszych tendencji w polityce, a dokładniej w, filozofii polityki.

Analiza wydań z roku 2008 trzech ważnych na mapie kulturalnej polski pism „Krytyka Polityczna”, „Znak” i „Nowe Państwo” uwidacznia ich indyferentność w sprawach kultury narodowej. O ile jednak w wypadku „Krytyki Politycznej” jest to indyferentność założona, będąca efektem ubocznym programowego kosmopolityzmu pisma, o tyle w dwu pozostałych jest dość przypadkowa, wynika ze skupienia się na problemach aktualnych, bieżących, ważnych w krótkiej perspektywie.

Wydaje się - i to jest hipoteza do weryfikacji w badaniach prowadzonych w roku 2009, że funkcje centrów opiniotwórczych w kwestiach kształtowania kultury narodowej, przejęły sobotnio-niedzielne dodatki do takich pism, jak „Rzeczpospolita”, „Dziennik” czy „Gazeta Wyborcza”. Weryfikacja tej hipotezy wymaga przede wszystkim jej potwierdzenia w stosunku do innych miesięczników i kwartalników nieobjętych badaniem.

Sama kwestia roli „Rzeczpospolitej”, „Dziennika” i „Gazety Wyborczej” w kształtowaniu kultury narodowej jest dość oczywista. To, co wymagałoby zbadania, to, czym różnią się wizje kultury narodowej upowszechniane przez te trzy dzienniki (ewentualnie można dołączyć „Dziennik Polski”).

Tematykę ukraińską podjął Tomasz Stryjek w opracowaniu pt., „Intelektualiści, standardy zachodnie i rzeczywistość Europy Wschodniej. Analiza tematyczna miesięcznika *Krytyka* od stycznia do września 2008 r.”.

Jest to periodyk o dużej ciągłości „programowej” oraz mainstreamowej pozycji w ukraińskim życiu intelektualnym. W skład redakcji wchodzi intelektualniści - przeważnie przedstawiciele pokolenia współczesnych czterdziestolatków z Ukrainy (8 osób) oraz Polski (1 osoba), a także czterej reprezentanci ukraińskich ośrodków badawczych Ameryki Północnej.

Skład tego grona ukazuje znacznie większą na Ukrainie niż w innych krajach postkomunistycznych rolę intelektualistów wywodzących się z „zachodniej” diaspory, co znajduje odbicie w poziomie pisma. Teksty z reguły są tekstami autorskimi, czasem powstałymi specjalnie dla „Krytyki”.

Pismo zorientowane jest na szeroko pojętą politykę, kulturę i historię, z tym, że odnosi się do strukturalnych aspektów polityki, nie zaś do bieżących wydarzeń. Poza granicami zainteresowania znajdują się zagadnienia gospodarcze i finansowe, zaś w obszarze kultury - zagadnienia współczesnych przemian obyczajowych (choć już uczestnictwo w kulturze masowej - tak). W obszarze historii opracowania dotyczą epok sprzed 1917 r., chyba że chodzi o badania pamięci zbiorowej lub spory o interpretację wydarzeń z przeszłości.

Można powiedzieć, że prawie nie ma tematu nurtującego współczesne społeczeństwo ukraińskie, który nie byłby w piśmie poruszony, zawsze jednak są to wypowiedzi dostępne stosunkowo grupie odbiorców. Odbiór jest ograniczony z trzech powodów: 1) wysoki poziom wymagań intelektualnych, 2) ograniczenia zainteresowań do sfery nadbudowy (rzadko pismo zajmuje się tym, co ludzi najbardziej dotyka: rynkiem pracy, warunkami życia, normami dnia codziennego), 3) teksty wyłącznie w języku ukraińskim.

Terminy „liberalizm”, „liberałowie” nie pojawiają się na łamach pisma, ale na podstawie analizy doboru publikacji, wypowiedzi formułowanych na innych forach, takie określenie formacji ideowej redakcji byłoby najbardziej adekwatne. Na krąg „Krytyki” składają się więc liberalni demokraci, w większości zainteresowani kwestią narodową w znaczeniu ukształtowania na Ukrainie nowoczesnego państwa obywatelskiego - wzorem współczesnych państw europejskich - ale o wyraźnie odrębnej tożsamości kulturowej.

Ponieważ ZSRR rozpadł się nie w epoce klasycznych nacjonalizmów, zagospodarowanie przestrzeni po nim wymagało ponowoczesnych celów i metod. Jednocześnie gotowymi wzorami

postępowania dla elit były wzory „nacionalizacji” obywateli przez władze wypracowane w okresie poprzednim. Dostosowanie tych wzorów do wymogów współczesności trwa niemal dwa dziesięciolecia. Z ukraińskiej perspektywy, krajem, który niemal nie tracąc nic z bycia państwem narodowym skutecznie zakotwiczył się w nowoczesności jest jedynie Polska. „Krytyka” pozostaje pismem czytany, jest trybuną public intellectuals.

Zadanie 6.5. Legitymizacja i delegitymizacja ładu politycznego w Polsce na różnych szczeblach władzy

(Prof. dr hab. Jacek Wasilewski, doc. dr hab. Ewa Nalewajko, dr Irena Pańków, dr Witold Betkiewicz, mgr Agnieszka Dudzińska)

W 2008 roku realizowano drugi etap badań sieciowych, poświęcony formowaniu się nowej warstwy społecznej, a mianowicie profesjonalnych działaczy (polityków) lokalnych, na wzór zawodowych polityków szczebla centralnego.

Zespół podjął też prace nad nowym tematem „Legitymizacja i delegitymizacja ładu politycznego w Polsce na różnych szczeblach władzy”. Były one prowadzone w dwóch kierunkach: analiz teoretycznych i ustaleń definicyjnych legitymizacji, konstruowania wskaźników legitymizacyjnych dla działań elit regionalnych i pól, na których zabiegi legitymizacyjne są dokonywane.

Legitymizacja - gotowość obywateli do posłuszeństwa niewynikająca z przemocy lub apatycznej bierności; nie dowolna akceptacja, lecz oparta na uzasadnieniu. Niektórzy odróżniają legitymację i legitymizację (stan i proces), faktycznie (i socjologicznie) to zawsze proces. Kolejne wstępne odróżnienie definicyjne dotyczy obiektów (cały system, jeden obiekt) i argumentów legitymizacji (typologia Webera to przykład argumentów legitymizacji). Robert Dalh po dokonaniu przeglądu ustrojów w XX w. (za okres 1900 - 1985) znalazł tylko jeden upadek demokracji po praktykowaniu jej dłużej niż 20 lat (Urugwaj). Polska zbliża się właśnie do granicy 20 lat praktykowania demokracji. Zdaniem Dalha dłuższe niż 20 lat praktykowanie demokracji sprawia, że można się odwoływać do legitymacji prawno-legalnej, podczas gdy we wcześniejszym okresie budowania demokracji potrzebne są charyzma i tradycja.

Możliwość oparcia się na legitymacji prawno-legalnej nie oznacza, że elity rządzące mogą „odpocząć” od zabiegów wokół legitymizacji. I choć pewne obiekty nie wymagają już szczególnej pracy legitymizacyjnej (system demokratyczny jako taki, wartości i zasady demokracji) to działanie poszczególnych osób i instytucji w demokracji wymagają stałej aktywności elit. Dotyczy to zwłaszcza młodszych obiektów politycznych, takich jak region i elity regionalne.

Podjęte też zostały praktyczne przygotowania do badań terenowych na szczeblu regionalnym. Polegały one na „szkoleniu” z problematyki samorządności na szczeblu regionalnym przeprowadzonym w ramach projektu sieciowego przez eksperta w tym zakresie, dotyczącym zasad finansowania, kompetencji samorządu województwa, konstrukcji władz publicznych na poziomie województwa.

Przestudiowane zostały dokumenty istotne dla naszego tematu badawczego, takie jak: kontrakt regionalny, regionalne programy operacyjne, strategie wojewódzkie. Przeprowadzona została kwerenda stron internetowych w wybranych województwach.

Pojęcie regionalna klasa polityczna zostało zdefiniowane przez wyodrębnienie jej składników:

- prezydium sejmiku,
- zarząd (marszałek województwa, wicemarszałkowie, członkowie zarządu),
- urząd marszałkowski (dyrektorzy głównych departamentów),

- radni sejmiku,
- prezesi spółek i przewodniczący rad nadzorczych spółek związanych własnościowo z samorządem wojewódzkim.

Wyodrębnione zostały następujące pola zabiegów legitymizacyjnych elit regionalnych:

- pole brukselskie,
- pole współpracy z innymi podmiotami z własnego terenu,
- pole inwestycyjne,
- rozrywka, sport (Euro 2012), turystyka,
- usługi społeczne (zdrowie, edukacja, pomoc społeczna),
- pole tradycji.

W przygotowaniu opracowanie (artykuł) Jacka Wasilewskiego pt.: „Formowanie się warstwy zawodowych lokalnych polityków”.

Autor stawia hipotezę, że profesjonalizacja polityki i polityków, jaka dokonała się na poziomie narodowym (centralnym), „schodzi w dół”, czyli także na poziomie lokalnym kształtuje się warstwa zawodowych działaczy samorządowych i partyjnych, których można nazwać politykami lokalnymi. Pojęcie profesjonalizacji ma kilka odcieni znaczeniowych. Na dwa warto zwrócić tu uwagę:

1. Profesjonalizacja jako osiąganie mistrzostwa, biegłości w tym, co się wykonuje; profesjonalizm jako gwarancja przestrzegania wysokich standardów zawodowych („to była profesjonalnie wykonana robota”, „to jest prawdziwy profesjonalista”).
2. Profesjonalizacja jako uzawodowienie: wykonywane wcześniej okazjonalnie zadania stają się w coraz większym stopniu głównym zajęciem i źródłem utrzymania. Coś, co było wykonywane od czasu do czasu, przynosiło nieregularne lub niewielkie gratyfikacje finansowe i nie wymagało dysponowania usystematyzowaną wiedzą i konkretnymi kwalifikacjami, staje się a) głównym i regularnie wykonywanym zajęciem; b) głównym i stałym źródłem dochodu; c) wiąże się z nabyciem, utrwaleniem i poszerzaniem kwalifikacji (a może wymagać także formalnych certyfikatów).

W artykule nawiązuje się do drugiego znaczenia, gdyż nasze dane nie pozwalają na ocenę profesjonalizmu lokalnych polityków w pierwszym rozumieniu. Zasadnicze pytanie jest następujące: czy na poziomie miast i powiatów (w mniejszym stopniu gmin) widać przejawy formowania się grupy zawodowych polityków?

Materiał empiryczny pochodzi z badań prowadzonych w 2004 i 2006 roku w sześciu powiatach wśród radnych, reprezentantów władzy wykonawczej i działaczy partyjnych. W szczególności, dysponujemy opisem karier społeczno-politycznych blisko 300 lokalnych polityków i na tej podstawie jesteśmy w stanie prześledzić ich działalność na przestrzeni kilkunastu, a niekiedy nawet kilkudziesięciu lat, w rozmaitych organach władzy: w radach gmin, miast i powiatów; w urzędach gminnych, miejskich i powiatowych i w innych jednostkach organizacyjnych lokalnych samorządów (np. w powiatowych urzędach pracy), w partiach politycznych, komitetach wyborczych i innych organizacjach społeczeństwa politycznego.

Analiza prowadzona jest z dwóch perspektyw. Pierwsza perspektywa to teoria struktur i stratyfikacji społecznej, w tym zwłaszcza zmian w strukturze po 1989 roku i kształtowania się - w demokratycznym i kapitalistycznym otoczeniu - nowych warstw (kategorii społeczno-zawodowych). Hipoteza mówiąca o formowaniu się takiej nowej kategorii akcentuje bardzo podobne cechy

położenia społecznego tej potencjalnej nowej warstwy: wykształcenie (wyższe i średnie), wiek (średni), położenie materialne (dobre lub bardzo dobre), ustabilizowane życie rodzinne, niektóre zbliżone cechy pochodzenia społecznego (np. tradycje działalności społecznej w rodzinie), pochodzenie „stąd” (zasiedzenie w środowisku lokalnym i związana z tym „rozpoznawalność” w tym środowisku). Wraz z wejściem na tory zawodowej (w rozumieniu: długotrwałej, zabierającej najwięcej czasu) działalności samorządowo-politycznej, wszystkie te osoby wykonują zbliżone role społeczne i zajmują zbliżone miejsca w hierarchicznie ujmowanej strukturze. Istotnym elementem decydującym o weryfikacji lub falsyfikacji hipotezy będzie zbadanie ciągłości pozostawania w sferze samorządowo-politycznej. Szczególnie ważne będą okresy wyznaczone porażkami wyborczymi: co działo się z działaczami/politykami, gdy ich ugrupowanie (partia, komitet wyborczy) poniosło wyborczą porażkę? Jeśli okaże się, że dominuje wzór odejścia do wcześniejszych prac/zawodów lub wycofania się z aktywności politycznej, będzie to argument przeciwko hipotezie. Jeśli okaże się, że dominuje wzór pozostawania w orbicie samorządowo-politycznej (np. poprzez podejmowanie prac w urzędach gminy, miasta, czy powiatu, w innych placówkach samorządowych, w partiach politycznych), co można interpretować jako przeczekanie do następnych wyborów, będzie to argument za przyjęciem hipotezy.

Należy podkreślić, że ewentualna weryfikacja hipotezy o formowaniu się nowej warstwy będzie świadczyła o uformowaniu się warstwy „w sobie”, a nie warstwy „dla siebie”, jeśli wolno posłużyć się znanym Marksowskim rozróżnieniem. Orzekanie o warstwie „dla siebie” wymaga badań nad grupową świadomością i solidarnością, a tego typu danymi dysponujemy tylko wyrywkowo.

Druga perspektywa to socjologia polityki i teoria elit, a zwłaszcza zagadnienie oligarchizacji władzy. Między profesjonalizacją polityki a oligarchizacją polityki istnieje cienka granica. Nie będziemy w stanie dać ostatecznej odpowiedzi, ale będziemy w stanie sugerować kierunki dalszych poszukiwań. Czy fakt, że - zasadniczo rzecz biorąc - ci sami ludzie pozostają w lokalnej „klasie politycznej”, krążąc między gminami, miastami a powiatami, raz w roli radnych, raz w roli urzędników, innym razem w roli burmistrzów czy wójtów jest dowodem profesjonalizowania się lokalnej polityki czy dowodem jej oligarchizowania się?

Zadanie 6.6. Studia nad delegitymizacją w epoce rozpadu
(Prof. dr hab. Andrzej Paczkowski, doc. dr hab. Andrzej Friszke, doc. dr hab. Dariusz Stola, doc. dr hab. Paweł Machcewicz, dr Marcin Zaremba, dr Paweł Sowiński)

Streszczenia opracowań powstałych w ramach Zadania 6.6.:

1. Przeszłość i tradycja jako obszar starcia (prof. Andrzej Paczkowski)

Państwo komunistyczne dużą wagę przykładło do oparcia swojej prawomocności (legitymizacji) na dowodzie, iż jest ono zakorzenione zarówno w ideologii, jak i w tradycji narodowej. Dążyło zarazem do eliminacji z obiegu publicznego tych odwołań do przeszłości, które były dysfunkcyjne lub wręcz wrogie. Nigdy się to całkowicie nie udało, ale do 1977 r. cenzura skutecznie strzegła tematów tabu (najważniejsze dotyczyły polityki sowieckiej wobec Polski w latach II wojny światowej).

Powstanie zorganizowanej opozycji spowodowało - szczególnie po pojawieniu się „Solidarności” - przełamanie monopolu PZPR, a znaczna część wydawnictw niezależnych dotyczyła właśnie przeszłości. Podejmowano w ten sposób próbę delegitymizacji systemu i dyskredytacji polityki historycznej PZPR. W odpowiedzi kierownictwo partii podjęło szereg działań mających na celu zarówno polemikę z wypowiedziami opozycji, jak i pewnego „amortyzowania” przez inspirowanie partyjnych historyków, aby przejmowali niektóre problemy podnoszone przez opozycję (tzw. białe plamy). Jednak najważniejsze z nich (zbrodnia katyńska, traktat Ribbentrop-Mołotow etc.) nie mogły być podjęte bez Związku Sowieckiego, toteż w maju 1987 r. powołano wspólną komisję partyjnych historyków, która miała zająć się nimi. Jednak opór sowieckiego kierownictwa - a osobiście Gorbaczowa - spowodował, iż inicjatywa ta spaliła na panewce: Moskwa nie chciała oficjalnie uznać prawdy o zbrodni katyńskiej (uczyniono to dopiero w 1990 r.). Jak wynika z badań

socjologów (B. Szacka i zespół) PZPR przegrała „bitwę o tradycję”.

2. Strategie delegitymizowania systemu PRL przez opozycję demokratyczną i „Solidarność” w latach 70-tych i 80-tych XX w. (doc. dr hab. Andrzej Friszke)

W pierwszych dziesięcioleciach system polityczny PRL opierał swą legitymizację na trzech typach argumentów:

- na ideologii marksizmu-leninizmu, która mogła trafiać jedynie do niewielkiej części społeczeństwa,
- na przekonaniu, że system zapewnia przewyższenie zapóźnień rozwoju ekonomicznego i zapewnia unowocześnienie struktury społecznej,
- na zapewnianiu, że system jest gwarantem utrzymania i integracji ziem nad Odrą i Nysą.

Dla zbadania procesu legitymizowania i delegitymizowania systemu politycznego PRL przydatna jest też koncepcja „nowej umowy społecznej”, sformułowana przez czeskiego politologa Antoniego Liehma: „obywatele przekazują państwu całokształt swych praw indywidualnych i zbiorowych, a państwo zapewnia im w zamian stałe zatrudnienie za minimum wkładu pracy i osobistej inicjatywy”.

Definicja Liehma dobrze oddaje charakter relacji między władzą a obywatelami w państwie realnego socjalizmu (po 1956 r.) Już w latach 60., do przejawów delegitymizacji takiego porządku należą: „List 34”, listy w obronie usuwanego z PZPR L. Kołakowskiego, formy wyrażania sprzeciwu wobec skazania w 1965 r. Kuronia i Modzelewskiego itp. Ruch protestu, samoorganizacji i program zmian formułowanych przez ruch studencki w 1968 r. był antysystemową rebelią.

Pod wpływem obiektywnych przemian i działań delegitymizujących opozycji wyczerpywały się ideologiczne, ekonomiczne, społeczne i geopolityczne zasoby legitymizacji.

Wśród czynników delegitymizowania systemu wprost wnoszonych przez działającą od 1976 r. opozycję demokratyczną należały:

- opisanie systemu w kategoriach realnych, a nie ideologicznych i propagandowych,
- złamanie cenzury przez publikowanie wydawnictw nieocenzurowanych,
- złamanie monopolu władzy na formułowanie opisu przeszłości i manipulowanie nim w celach legitymizacyjnych,
- praktyczne realizowanie prawa obywateli do zrzeszania się bez przyzwolenia i wbrew władzy, a więc złamanie zasady monopolu władz w organizowaniu obywateli.

3. Emigracja z PRL jako przejaw i czynnik delegitymizacji (doc. dr hab. Dariusz Stola)

Celem badania jest rozpoznanie masowych migracji zagranicznych w ostatnich latach istnienia PRL pod kątem ich związku z postępującą wówczas delegitymizacją porządku polityczno-społecznego. Składa się z dwu części: opisanie zjawiska migracji masowych z późnego PRL i analizy tego zjawiska w kategoriach legitymizacji/delegitymizacji reżimu.

Ostatnia dekada istnienia rządów komunistycznych w Polsce to okres największych migracji zagranicznych w historii PRL, a zarazem największej zmienności w tzw. polityce paszportowej. W początku dekady (1980-1981) ulega ona daleko idącej liberalizacji, która kończy się raptownie wraz z wprowadzeniem stanu wojennego. Po paru latach restrykcji, polityka ta wraca na wcześniejsze tory, dryfując stopniowo ku ograniczaniu restrykcji, a pod koniec dekady wchodząc w stan rozkładu: w praktyce władze zrezygnowały z praktykowanej przez poprzednie lata ścisłej kontroli mobilności zagranicznej już w końcu 1988 r. Było to jedno z ustępstw wobec oczekiwań społecznych i gest wobec zachodnich rządów (zwłaszcza rządu RFN), a także przejaw głębokiej erozji idei państwa komunistycznego i związanej z tym dezorientacji, oraz rosnącej swobody manewru krajów satelickich ZSRR - możliwości odejścia od kanonicznych do tej pory wzorów radzieckich.

Ewolucja polityki paszportowej umożliwiła dynamiczny rozwój mobilności zagranicznej - zarówno emigracji na stałe, migracji czasowych, jak i różnych form krótkoterminowej mobilności zarobkowej. Zjawiska te, widoczne już w latach 70., osiągnęły w latach 80. prawdziwie masową skalę. Szacuje się, że na Zachodzie osiadło na stałe 1, 1-1, 3 mln osób; miliony innych uczestniczyły w migracjach czasowych.

Analiza opiera się na kwerendach w IPN, w archiwaliach MSW (dostępnych w IPN) i danych pochodzących z ówczesnego komputerowego systemu gromadzenia danych o ruchu zagranicznym SERP (podsystemu PESEL), które opracowała demograf Barbara Sakson.

Analiza prowadzona jest w świetle klasycznej koncepcji Alberta Hirschmana dotycząca zachowań typu „exit” i „voice”, czyli „krytyki” i „rozstania” jako typów reakcji na nieakceptowany stan rzeczy.

4. Zakazane książki i upadek systemu 1977-1989 (dr Paweł Sowiński)

Artykuł stanowi pierwszą wersję obszernego szkicu (29 stron znormalizowanych w formie wydruku). Przedmiotem badań był ruch wydawnictw tak zwanego drugiego obiegu w Polsce komunistycznej, a w szczególności wpływ książek ukazujących się poza cenzurą na kondycję systemu PRL. Główne założenia tekstu zostały krótko przedstawione na zebraniu uczestników sieci w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN (19 listopada 2008). Prace nad tym zagadnieniem - prowadzone metodami historycznymi - wymagały zebrania wywiadów pogłębionych z działaczami tajnych wydawnictw (nagrania w posiadaniu autora), analizy prasy, archiwaliów, drukowanych wspomnień i opracowań naukowych. Posiłkowano się również metodą statystyczną. Dla potrzeb tematu zostały przeszukane i opracowane pod kątem tej problematyki bazę komputerową wydawnictw podziemnych Biblioteki Narodowej.

*

W roku 2008 nie przewidziano kontynuacji zadania 3.2. „Nierówności edukacyjne” w ISP PAN. Niemniej prace związane z tym projektem były kontynuowane w IFiS PAN przy udziale pracownika naszego Instytutu, prof. Bogdana W. Macha. W roku sprawozdawczym, B. W. Mach przygotował (wraz z H. Domańskim i D. Przybyszem) finalną wersję opracowania na temat roli wykształcenia w mobilności społecznej. Została ona opublikowana jako rozdział pt. „Pochodzenie społeczne - wykształcenie - zawód: ruchliwość społeczna w Polsce w latach 1982-2006” w książce: Domański H. (red.), *Inteligencja w Polsce: Specjaliści, klerkowie, klasa średnia?*, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2008, ss. 265-291.

Szczególną uwagę poświęcono w tej pracy interpretacjom stosunkowo nowych procesów zmniejszania się alokacyjnej mocy wykształcenia. W ramach tego samego zadania, B.W. Mach pracuje w dalszym ciągu nad opracowaniem dotyczącym zakresu i interpretacji długofalowych trendów w odniesieniu do nierówności edukacyjnych w naszym kraju. Przygotowane zostały już odpowiednie zbiory danych i wykonane wstępne analizy, których opracowanie wymaga dalszych prac.

*

Jak wyżej wspomniano, w działaniach sieci aktywny udział wzięła dr Anna Siwek (referat wygłoszony podczas seminarium międzyinstytutowego), chociaż jej projekt badawczy rozpoczyna się w roku 2009. Dobrze to rokuje perspektywie włączenia się filozofów w prace sieci.

*

W 2008 ukazały się następujące publikacje podsumowujące prace sieciowe:

- Betkiewicz W.: „Opinie powiatowej elity o wzajemnych relacjach powiatów i gmin”, w: Andrzej Rychard (red.): *Strukturalne podstawy demokracji*, IFiS PAN, Warszawa, 2008.
- Wasilewski J.: *Strategie wyborcze lokalnych aktorów politycznych*, w: Andrzej Rychard (red.):

Strukturalne podstawy demokracji, IFiS PAN, Warszawa, 2008.

- Bukowska X., E. Wnuk-Lipiński: „Stosunek Polaków do własnego państwa”, *Nauka*, nr 2, 2008, s. 7-28.
- Majkowska-Sztange A., S. Mocek: „Inteligencja w Polsce. Bibliografia publikacji z lat 1989-2007”, w: Henryk Domański (red.): *Inteligencja w Polsce. Specjaliści, twórcy, klerkowie, klasa średnia?*, IFiS PAN, Warszawa, 2008.
- Domański H., B.W. Mach: „Inteligencja w strukturze społecznej: dziedziczenie pozycji, wyższe wykształcenie i kariera zawodowa (1982-2006)”, w: Henryk Domański (red.): *Inteligencja w Polsce. Specjaliści, twórcy, klerkowie, klasa średnia?*, IFiS PAN, Warszawa, 2008.
- Domański H., B.W. Mach, D. Przybysz: „Pochodzenie społeczne - wykształcenie - zawód: ruchliwość społeczna w Polsce w latach 1982-2006”, w: Domański H. (red.): *Zmiany stratyfikacji społecznej w Polsce*, IFiS PAN, Warszawa 2008.

*

Na seminarium sieciowym pracownicy ISP PAN wygłosili następujące referaty:

- Paweł Sowiński „Książki drugiego obiegu a delegitymizacja PRL”,
- Andrzej Friszke, „Strategie delegitymizowania systemu PRL przez opozycję demokratyczną i *Solidarność* w latach 70-tych i 80-tych XX w.”,
- Anna Siwek, Barbara Markowska: „Etyczne i religijne inspiracje myślenia politycznego”.

Warszawa, 23 stycznia 2009 r.

[1] W zadaniu 3.2. (usytuowanym w IFiS PAN) uczestniczy nasz pracownik, prof. B. W. Mach.

[1] Patrz: Aneks. Sprawozdanie merytoryczne z badań sieci naukowej.

[2] Wykaz publikacji znajduje się w części szczegółowej sprawozdania.